

**PROFESSIONELE BACHELOR IN HET ONDERWIJS
SECUNDAIR ONDERWIJS**

Bachelorproef

Economie

Project economische basisvaardigheden

**Naam student: Stef Van Briel
Promotor: Ellen Rusch
Academiejaar 2016-2017**

Voorwoord

Beste lezer

Alvast bedankt dat u even de tijd neemt om deze bachelorproef door te nemen.

Ik, Stef Van Briel, volg de professionele bachelor lerarenopleiding secundair onderwijs aan de hogeschool PXL. Ik heb de afgelopen drie jaar de vakken aardrijkskunde en economie bestudeerd. Ik koos in het laatste jaar van mijn lerarenopleiding in het kader van mijn bachelorproef voor een interessant onderwerp: 'een project economische basisvaardigheden voor leerlingen uit de eerste graad'. Omdat er rond dit thema nog niet zo heel veel concreet is uitgewerkt, werd er mij gevraagd om dit project op een creatieve manier uit te werken. Deze opdracht heb ik dus ook meteen aangenomen! Dit heb ik in samenspraak met mijn promotor en lector economie, Ellen Rusch, beslist. Ik wil haar dus bedanken voor de mooie kans die ze me gegeven heeft. Ook bedank ik haar voor haar uitstekende begeleiding gedurende de bachelorproef. Zonder haar was deze bachelorproef nooit geweest zoals ze nu is!

Verder wil ik ook de partnerschool, WICO Campus Salvator te Hamont-Achel, bedanken omdat ze me de kans gegeven hebben om mijn project er uit te voeren. Ik zou dus alle personeelsleden van de school hartelijk willen bedanken. Ik zou ook wel een extra woordje van dank willen richten tot de directrice Lieve Lemmens en de mentor die me steunde gedurende het project, Tine Follon. Bedankt voor de steun!

Tot slot wil ik ook mijn ouders bedanken voor de morele, materiële en financiële steun, niet alleen tijdens het schrijven van deze bachelorproef, maar ook tijdens de voorbij drie opleidingsjaren.

Als toekomstig leerkracht aardrijkskunde en economie vind ik het belangrijk dat een bachelorproef nuttig is voor de latere klaspraktijk. Daarom sprak dit project me ook meteen aan. Het klopt inderdaad dat de leerlingen van de eerste graad te weinig kennis hebben over wat economie nu effectief is. Iedereen moet hier een beetje kennis van hebben... In ons huidig onderwijssysteem is dit dus niet het geval. Daarom vind ik dit project ook een meerwaarde aan mijn lerarenopleiding. Ik wil nogmaals Ellen Rusch hiervoor bedanken!

Dan rest er mij u enkel nog veel leesplezier te wensen!

Stef Van Briel
PBLSO Aardrijkskunde – Economie
PXL-Education
Vildersstraat 5
3500 Hasselt

Inhoudsopgave

Inhoud

Voorwoord.....	3
Inhoudsopgave.....	4
Inleiding.....	5
1 Verkennend onderzoek	6
1.1 Probleemoriëntering.....	6
1.2 Onderzoeksvraag.....	6
1.2.1 Hoofdonderzoeksvraag	6
1.2.2 Deelonderzoeksvragen	6
1.3 Onderzoeksplan.....	7
1.4 Literatuurstudie	9
1.4.1 Wat is economie?.....	9
1.4.2 Zijn er al projecten rond deze economische basisvaardigheden opgenomen in de leerplannen van het SO?	11
1.4.3 Zijn er al (externe) projecten uitgewerkt waarin leerlingen van de eerste graad in contact komen met economie?.....	16
1.4.4 Wordt er vakoverschrijdend rekening gehouden met economie?.....	20
1.4.5 Wat is het doel van zo'n project?.....	22
1.4.6 Vinden leerkrachten het belangrijk om deze projecten mee te geven aan leerlingen uit de eerste graad?	24
1.4.7 Zijn leerlingen uit de eerste graad geïnteresseerd in een project economische basisvaardigheden?	29
1.5 Conclusie literatuurstudie	31
2 Project economische basisvaardigheden: 'de organisatie van een muziekevenement'	32
2.1 Projectbundel: leerkrachtenversie	32
2.2 Projectbundel: leerlingenversie	72
2.3 Ervaringen projectdag	112
3 Besluit	117
Literatuurlijst.....	118
Geraadpleegde bronnen.....	118
Bijlagen	119

Inleiding

Economie is een thema dat niet meer weg te denken is uit ons leven. Je komt er elke dag wel mee in aanraking. Is het niet via de actualiteit, dan wel in de praktijk. Economie wordt vaak gelinkt met geld. Dat klopt, maar het gaat nog veel verder dan dat! Ook jongeren linken economie vooral met geld. Vanuit de stages en de klaspraktijk merk ik ook dat jongeren niet zo goed weten hoe met geld om te gaan. Ook vanuit het leerkrachtenteam is er veel vraag naar zo'n project, lessenreeks of zelfs een apart vak. Voor jongeren is het zeer belangrijk om structuur te hebben in het leven, en daar hoort het omgaan met geld ook zeker bij. Voor jongeren is het zeker belangrijk om te kijken wat hun inkomsten en uitgaven zijn, maar ook wat kosten of opbrengsten zijn. Dit en nog veel meer, vindt u terug in het project dat bijgesloten zit in deze bachelorproef!

Wat komt er nog allemaal aan bod in deze bachelorproef? Deze bachelorproef is ingedeeld in twee grote onderdelen, nl. de literatuurstudie en het eigenlijke project.

In deze bachelorproef krijgt u een antwoord op de onderstaande onderzoeksvragen:

- Hoofdonderzoeksvraag: 'Is het haalbaar om alle leerlingen uit de eerste graad via een project economische basisvaardigheden mee te geven?';
- Deelonderzoeksvraag 1: 'Wat is economie?';
- Deelonderzoeksvraag 2: 'Zijn er al projecten uitgewerkt waarin leerlingen van de eerste graad in contact komen met economie?'
- Deelonderzoeksvraag 3: 'Zijn er al projecten opgenomen in de leerplannen?'
- Deelonderzoeksvraag 4: 'Wordt er vakoverschrijdend rekening gehouden met economie?'
- Deelonderzoeksvraag 5: 'Wat is het doel van zo'n project?'
- Deelonderzoeksvraag 6: 'Vinden leerkrachten het belangrijk om deze projecten mee te geven aan leerlingen uit de eerste graad?'
- Deelonderzoeksvraag 7: 'Zijn leerlingen uit de eerste graad geïnteresseerd in een project economische basis- vaardigheden?'

Vervolgens vindt u ook een voorbeeld van een projectbundel terug. Deze zijn zowel opgesteld voor de leerkrachten als voor de leerlingen. Daarna blikken we samen even terug naar het verloop van het uitgevoerde project in WICO Campus Salvator, te Hamont-Achel. Ik bespreek mijn ervaringen, maar ik bespreek ook kort even de reflecties van de leerlingen en de leerkrachten van de school.

Tot slot vindt u ook de literatuurlijst en een lijst van de geraadpleegde werken terug.

1 Verkennend onderzoek

1.1 Probleemoriëntering

Economie komt zeer vaak terug in de actualiteit. Economie is natuurlijk ook een zeer breed thema. Leerlingen van de eerste graad, die geen SEI, economie of handel volgen beschikken niet over enige voorkennis. Toch is het belangrijk dat ze ook enkele basisvaardigheden begrijpen die in de economie gebruikt worden. Daar knelt nu net het schoentje. Er bestaan geen projecten om deze basisvaardigheden aan te brengen bij de leerlingen van de eerste graad. Hoe kunnen zij dan rekening houden met enkele economische elementen in het dagelijkse leven?

De bachelorproef bestaat uit het volgende: 'Werk een project uit voor leerlingen uit het 1e en 2e jaar SO. Alle leerlingen kunnen deelnemen, ook leerlingen die geen economie volgen. Het is de bedoeling dat alle leerlingen kennismaken met de economische aspecten binnen de economie. We gaan dit concretiseren a.d.h.v. de leefwereld van de jongeren. Vele jongeren zijn in het dagelijkse leven bezig met muziek. Velen luisteren graag muziek, anderen bespelen zelf een muziekinstrument. Daarom gaan we de economische basisvaardigheden koppelen aan het project "muziek- of concertorganisator". Bedoeling is dat de leerlingen in groep een muziekfestival organiseren, fictief uiteraard. Uiteraard komen hierin enkele economische inhoudsgebieden aan bod, zoals: budgetbeheer, marketingmix, vraag-aanbod van toegangsticket, betalingsmiddelen, milieu, vervoer en transport, arbeid, VOET'.

1.2 Onderzoeksvraag

Aan de hand van de bovenstaande informatie kunnen we enkele onderzoeksvragen opstellen. Die vind je hieronder terug. Deze vragen helpen ons om een antwoord te vinden op de bovenstaande probleemstelling.

1.2.1 Hoofdonderzoeksvraag

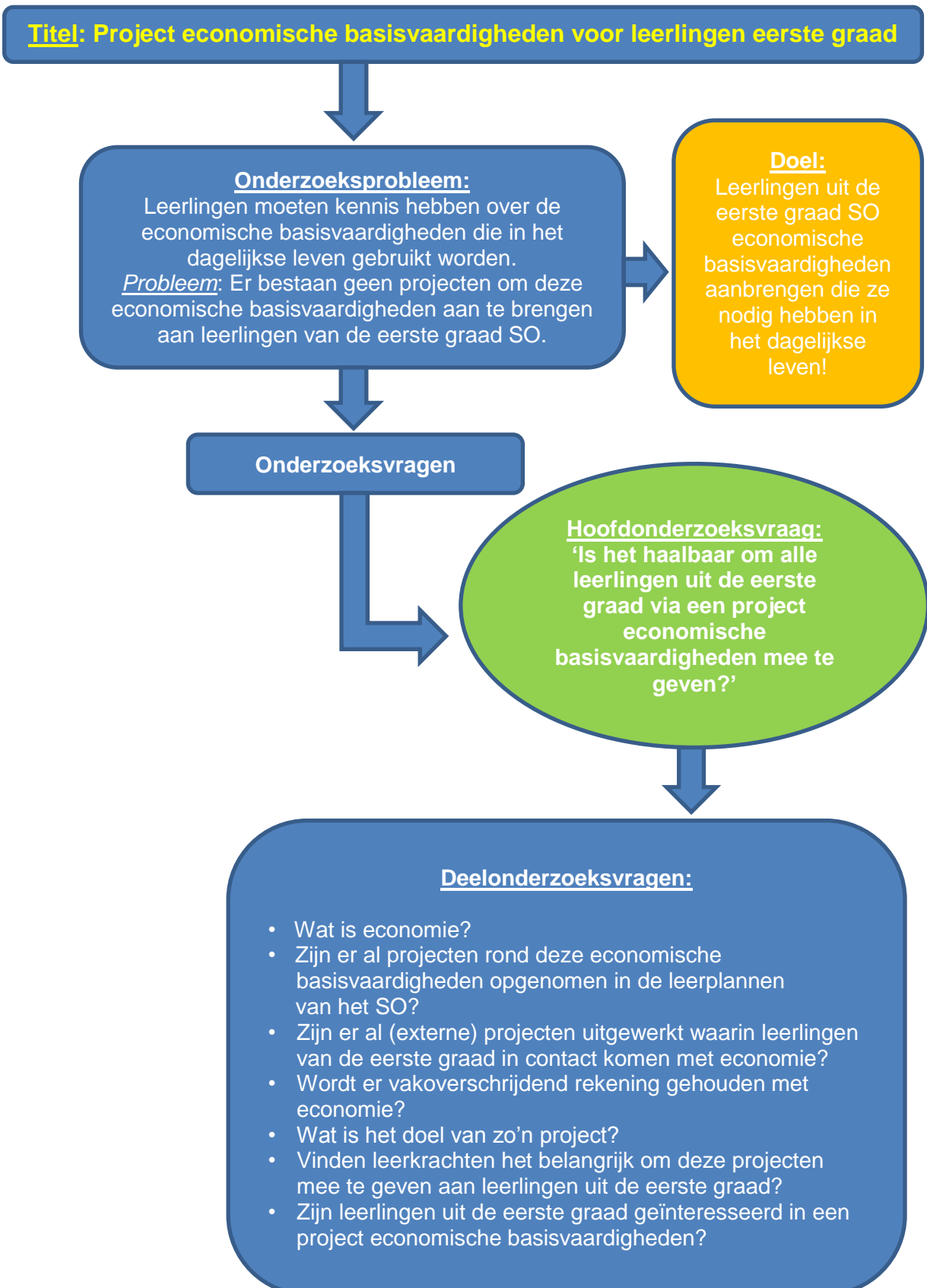
Is het haalbaar om alle leerlingen uit de eerste graad via een project economische basisvaardigheden mee te geven?

1.2.2 Deelonderzoeksvragen

- Wat is economie?
- Zijn er al projecten uitgewerkt waarin leerlingen van de eerste graad in contact komen met economie?
- Zijn er al projecten opgenomen in de leerplannen?
- Wordt er vakoverschrijdend rekening gehouden met economie?
- Wat is het doel van zo'n project?
- Vinden leerkrachten het belangrijk om deze projecten mee te geven aan leerlingen uit de eerste graad?
- Zijn leerlingen uit de eerste graad geïnteresseerd in een project economische basisvaardigheden?

1.3 Onderzoeksplan

Hieronder vindt u, in een schematisch overzicht, ons onderzoeksplan:

Methodeonderzoek:

- Informatie verzamelen bij de officiële website 'onderwijs Vlaanderen'
 - o *Bestaande projecten?*
 - o *Vakoverschrijdende projecten?*
- Informatie verzamelen a.d.h.v. leerplannen: VVKSO, GO!, POV, OVSG.
 - o *Bestaande projecten?*
 - o *Vakoverschrijdend rekening houden met economie → leerplannen?*
- Informatie verzamelen a.d.h.v. databanken PXL bibliotheek
 - o *Doel project?*
- Informatie verzamelen a.d.h.v. interview
 - o *Doel project?*
 - o *Mening leerkrachten?*
- Informatie verzamelen a.d.h.v. enquête
 - o *Doel project?*
 - o *Mening leerlingen?*
- Literatuuronderzoek: geraadpleegde teksten, enquête en interview
- Praktijkgedeelte: ontwerp project economische basisvaardigheden

1.4 Literatuurstudie

Hoofdonderzoeksvraag: 'Is het haalbaar om alle leerlingen uit de eerste graad via een project economische basisvaardigheden mee te geven?'.

Aan de hand van de bovenstaande hoofdonderzoeksvraag hebben we ook enkele deelonderzoeksvragen opgesteld, om een antwoord te kunnen formuleren op deze hoofdonderzoeksvraag. De deelonderzoeksvragen vind je hieronder beantwoord.

1.4.1 Wat is economie?

Economie is de dag van vandaag een heel breed thema. Het is ook een actualiteitsgebonden materie die vaak op verschillende soorten media terugkomt. Wat houdt economie nu allemaal in? Economie is een wetenschap die zich bezighoudt met de menselijke behoeftebevrediging. Een individu is verplicht een keuze te maken tussen al zijn behoeften, vermits er maar een beperkt aantal middelen aanwezig is. Een mens die rationeel handelt, zal volgens zijn graad van nuttigheid of bevrediging een voorkeurschema opstellen in functie van zijn subjectief nut. Hij streeft met zijn beschikbare middelen een maximale behoeftebevrediging na. Dit noemt men het economisch principe. We kunnen nu al enkele economische basisbegrippen linken aan het economisch principe, zoals bijvoorbeeld: productie, consumptie, distributie van (schaarse) goederen en diensten, betaling, enz. Dit en nog veel meer kan zich uiten in de volgende deelgebieden: gezinnen, bedrijven, overheid en het buitenland. (PXL Education, economie 1a, H1 fundamentele begrippen)

Daarbij kunnen we ook een onderscheid maken tussen macro-economie, micro-economie en meso-economie. Macro-economie bestudeert alle huishoudingen samen. Er zijn enkele macro-economische grootheden, zoals het nationaal inkomen, totale consumptie, enz. Micro-economie bestudeert het gedrag van de individuele gezins- en bedrijfshuishoudingen. De studie richt zich dus op hun inkomensbestedingen, hun productie, hun spaargedrag. Meso-economie beweegt zich tussen de twee vorige. Ze bestudeert een groep gelijksoortige Huishoudingen, bijvoorbeeld een bepaalde bedrijfssector (vb. autoproductie). (PXL Education, economie 1a, H1 fundamentele begrippen)

Deze bachelorproef gaat over algemene economische basisbegrippen en –vaardigheden. Wat valt hier nu zoal onder? Omdat economie zo'n breed thema is, zullen we deze vraag beantwoorden aan de hand van het leerplan van vvkso (sluit aan bij stageschool). De economische basisprincipes die belangrijk zijn voor deze bachelorproef zijn hieronder geselecteerd:

2 ^e graad	
TH1: De kern van het ondernemen	<ul style="list-style-type: none"> • Producten (goederen en diensten) • Producent en consument • Productiefactoren: natuur, arbeid, kapitaal • Vraag en aanbod: markt • Prijs en hoeveelheid • Winst
TH2: Werken in de onderneming	<ul style="list-style-type: none"> • Inkomen
TH3: Ondernemen is risico's nemen en beheersen	<ul style="list-style-type: none"> • Opbrengsten en kosten → winst • Marketing mix • Break-even • Kapitaal → vb. via kredietinstellingen • Balans en resultatenrekening (boekhouden): A, P, K, O

TH4: Kleine en grote ondernemingen	Geen
TH5: Produceren voor de wereldmarkt	Geen
TH6: Groei en welvaart	<ul style="list-style-type: none"> • Welzijn versus welvaart • Economische groei (bbp)
3 ^e graad	
TH1: Competitieve markten	<ul style="list-style-type: none"> • Prijsvorming: vraag en aanbod (+ effecten) • Overheidsinterventies op de markt
TH2: Externe effecten en publieke goederen	<ul style="list-style-type: none"> • Belastingen, subsidies, vergunningen
TH3: Niet-competitieve en onvolkomen competitieve markten	Geen
TH4: Inkomensvorming, inkomensongelijkheid, armoede en herverdeling	Geen
TH5: Bbp als welvaartsindicator van een land	Geen
TH6: Ontwikkeling van het bbp op lange termijn	<ul style="list-style-type: none"> • Financieringen
TH7: Het geldsysteem	<ul style="list-style-type: none"> • Chartaal en giraal geld
TH8: Internationale economische betrekkingen	Geen
TH9: Economische fluctuaties	Geen

(Leerplan vvkso, economie, tweede en derde graad: lesinhouden)

Hierboven zijn dus al heel wat economische basisbegrippen aan bod gekomen die men beschouwt als basis voor dit project. De meeste basisbegrippen komen aan bod in de tweede graad, wat ook logisch is. Door te spreken over enkele bovenstaande begrippen, is het mogelijk om daar ook weer verder op in te gaan. Dit is echter niet de bedoeling van deze bachelorproef. Leerlingen moeten een basis aan economische begrippen meekrijgen op een fijne manier. Daarom kunnen we deze begrippen ook gebruiken in het thema van muziek- en concertorganisator. Zo sluiten we ook aan bij de leefwereld van de leerlingen. Verder is het ook de bedoeling dat ze gestimuleerd worden om de volgende jaren te kiezen voor een economische studierichting.

(Leerplan vvkso, economie, tweede en derde graad: lesinhouden)

De bovenstaande begrippen zullen ook terugkomen in de volgende onderzoeksvraag, nl. 'Zijn er al projecten rond deze economische basisvaardigheden opgenomen in de leerplannen van het SO?' Daar worden de leerplannen en de verschillende economische studierichtingen verder onderzocht!

1.4.2 Zijn er al projecten rond deze economische basisvaardigheden opgenomen in de leerplannen van het SO?

Om deze vraag te kunnen beantwoorden, moeten we eerst iets meer weten over de structuur van het Vlaamse onderwijs.

Het onderwijs in Vlaanderen heeft een min of meer ingewikkelde structuur qua organisatie. Er bestaat in Vlaanderen officieel en vrij onderwijs. Scholen die ingericht zijn in opdracht van de Vlaamse Overheid behoren tot het officieel onderwijs. Scholen die niet ingericht zijn door de overheid, behoren tot het vrij onderwijs. (PXL Education opvoedkunde 1a, info over H5 Structuur Secundair onderwijs, 2015)

Binnen het systeem van officieel en vrij onderwijs in Vlaanderen kunnen we drie onderwijsnetten onderscheiden. Binnen elk net zijn er één of meerdere onderwijskoepels. Die koepels zijn verenigingen van schoolbesturen en inrichtende machten. Zij stellen de leerplannen en de lessenroosters op, die de schoolbesturen dan op hun beurt kunnen overnemen. (PXL Education opvoedkunde 1a, info over H5 Structuur Secundair onderwijs, 2015)

In het officieel onderwijs zijn er twee onderwijsnetten.

Als eerste vinden we het gemeenschapsonderwijs terug. Dit is het GO!-onderwijs van de Vlaamse Gemeenschap.

Als tweede vinden we het officieel gesubsidieerd onderwijs terug. Dit zijn de scholen van het stedelijk, gemeentelijk en provinciaal onderwijs. De schoolbesturen zijn verenigd in twee onderwijskoepels: het OVSG (Onderwijssecretariaat voor Steden en Gemeenten van de Vlaamse Gemeenschap) en het POV (Provinciaal Onderwijs Vlaanderen).

(PXL Education opvoedkunde 1a, info over H5 Structuur Secundair onderwijs, 2015)

In het vrij onderwijs vinden we één onderwijsnet terug: het vrij gesubsidieerd onderwijs.

Het katholieke onderwijs vormt hier de grootste groep scholen, naast de protestantse, joodse, orthodoxe, islamitische en niet-confessionele scholen. Daarnaast vinden we ook enkele methodescholen terug, zoals het Steiner-, Freinet-, Montessori- en Daltononderwijs. Ze hebben elk hun eigen visie op het onderwijs. (PXL Education opvoedkunde 1a, info over H5 Structuur Secundair onderwijs, 2015)

Structuur Vlaamse Secundaire Onderwijs			
	Officieel onderwijs		Vrij onderwijs
<i>Onderwijsnet</i>	Gemeenschaps-onderwijs	Officieel gesubsidieerd onderwijs	Vrij gesubsidieerd onderwijs
<i>Onderwijs-koepel (= leerplannen)</i>	GO!	OVSG POV	VVKSO

(PXL Education opvoedkunde 1a, info over H5 Structuur Secundair onderwijs, 2015)

We gaan nu de verschillende leerplannen van de verschillende onderwijskoepels onder de loep nemen, om te kijken of er al bepaalde projecten bestaan i.v.m. economische basisvaardigheden.

1 Officieel onderwijs: Leerplan GO! + Leerplan OVSG + Leerplan POV:

Eerste jaar van de eerste graad SO	Tweede jaar van de eerste graad SO
<p>❖ <u>Basisvorming eerste leerjaar A-stroom:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> -Godsdienst of Niet-conf. zedenleer -Aardrijkskunde -Engels -Frans -Geschiedenis -Lichamelijke opvoeding -Muzikale opvoeding -Natuurwetenschappen -Nederlands -Plastische opvoeding -Wiskunde -Techniek <p>Keuzegedeelte eerste leerjaar A-stroom vrij te kiezen (extra vak of seminarie)</p> <p>❖ <u>Basisvorming eerste leerjaar B-stroom:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> -Godsdienst of Niet-conf. zedenleer -Aardrijkskunde -Geschiedenis -Lichamelijke opvoeding -Maatschappelijke vorming -Muzikale opvoeding -Natuurwetenschappen -Nederlands -Plastische opvoeding -Project algemene vakken -Wiskunde -Techniek <p>Keuzegedeelte eerste leerjaar B-stroom vrij te kiezen (extra vak of seminarie)</p>	<p>❖ <u>Basisvorming tweede leerjaar A-stroom:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> -Godsdienst of Niet-conf. zedenleer -Aardrijkskunde -Engels -Frans -Geschiedenis -Lichamelijke opvoeding -Muzikale opvoeding -Natuurwetenschappen -Nederlands -Plastische opvoeding -Wiskunde -Techniek <p>Mogelijke basisoptie: Handel Mogelijke basisoptie: Moderne Wetenschappen – Economie</p> <p>❖ <u>Basisvorming tweede leerjaar B-stroom:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> -Godsdienst of Niet-conf. zedenleer -Aardrijkskunde -Geschiedenis -Lichamelijke opvoeding -Maatschappelijke vorming -Muzikale opvoeding -Natuurwetenschappen -Nederlands -Plastische opvoeding -Project algemene vakken -Wiskunde -Techniek <p>Mogelijke basisoptie: Kantoor en verkoop</p>

(GO, POV, OVSG; info over leerplannen en basisvorming SO, 2016)

In het eerste jaar van de eerste graad SO kunnen de leerlingen niet voor een richting kiezen waar ook economie of handel aan bod komt. Vanaf het tweede leerjaar kan dit wel. In de A-stroom kan men kiezen voor handel of moderne wetenschappen – economie. In de B-stroom kan men kiezen voor kantoor en verkoop.

Natuurlijk vallen er dan een aantal leerlingen uit de boot wat economische vaardigheden betreft. Het zou dus zeker nuttig zijn om een vakoverschrijdend project omtrent economische basisvaardigheden te ontwerpen! (GO, POV, OVSG; info over leerplannen en basisvorming SO, 2016)

In de vakken handel, moderne wetenschappen – economie (SEI) en kantoor en verkoop komen natuurlijk al heel wat economische vaardigheden aan bod. Ze geven een inleiding op de volgende jaren. (GO, POV, OVSG; info over leerplannen en basisvorming SO, 2016)

Welke thema's (economische basisvaardigheden) vinden we terug in de volgende richtingen in het tweede jaar van de eerste graad A- en B-stroom van het officieel onderwijs?

Handel (2A)	Moderne wetenschappen – Economie (SEI) (2A)	Kantoor en verkoop (2B)
<p><u>-Algemene economie (behoefte, goederen en diensten</u>, productiefactoren, economische kringloop, inkomens, statuten werknemers, loonberekening, inkomensbesteding, bedrijfskolom, bedrijfssectoren, soorten geld, directe en indirecte betaling, overheid, markt, vraag en aanbod)</p> <p>-Handel (resultaat, winstberekening, verloop koopproces, facturen)</p>	<p><u>-Socio-Economische Initiatie (behoefte, welzijn en welvaart, goederen en diensten</u>, markt, fasen aan- en verkoop, factuur, reclame, koopgedrag, consumenten, inkomstenverwerving, loonberekening, inkomen uit arbeid, inkomen uit kapitaal, inkomen uit sociale vergoedingen, soorten geld, directe en indirecte betaling, bedrijfskolom, bedrijfssectoren, economische kringloop, overheid, verkeer, milieu)</p>	<p><u>-Algemene economie (werken, behoefte, soorten behoefte, sectoren, bedrijfskolom, bruto- en nettoloon, arbeidsverdeling, werkgever en werknemer, handelaar, binnen- en buitenlandse handel, ruilhandel, geld, gezinsbudget, verzekering)</u></p> <p><u>-Handel</u> (kantoor, basisvaardigheden kantoorbediende, koopgedrag, winst)</p>

(GO, POV, OVSG; info over leerplannen en basisvorming SO, 2016)

De bovenstaande vetgedrukte thema's kunnen aan bod komen in het zelf ontworpen project!

2 Vrij onderwijs: Leerplan VVKSO

Eerste jaar van de eerste graad SO	Tweede jaar van de eerste graad SO
<p>❖ <u>Basisvorming eerste leerjaar A-stroom:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> -Godsdienst -Aardrijkskunde -Engels -Frans -Geschiedenis -Lichamelijke opvoeding -Muzikale opvoeding -Natuurwetenschappen -Nederlands -Plastische opvoeding -Wiskunde -Techniek <p>Keuzegedeelte eerste leerjaar A-stroom:</p> <ul style="list-style-type: none"> -Handel 	<p>❖ <u>Basisvorming tweede leerjaar A-stroom:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> -Godsdienst -Aardrijkskunde -Engels -Frans -Geschiedenis -Lichamelijke opvoeding -Muzikale opvoeding -Natuurwetenschappen -Nederlands -Plastische opvoeding -Wiskunde -Techniek <p>Mogelijke basisoptie: Handel Mogelijke basisoptie: Moderne Wetenschappen – Economie</p>

<p>❖ <u>Basisvorming eerste leerjaar B-stroom:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> -Godsdienst -Frans -Lichamelijke opvoeding -Maatschappelijke vorming -Muzikale opvoeding -Natuurwetenschappen -Nederlands -Plastische opvoeding -Techniek -Wiskunde <p>Keuzegedeelte eerste leerjaar B-stroom vrij te kiezen (extra vak of seminarie)</p>	<p>❖ <u>Basisvorming tweede leerjaar B-stroom:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> -Godsdienst -Frans -Lichamelijke opvoeding -Maatschappelijke vorming -Muzikale opvoeding -Natuurwetenschappen -Nederlands -Plastische opvoeding -Techniek -Wiskunde <p>Mogelijke basisoptie: Kantoor en verkoop</p>
---	---

(VVKSO, info over leerplannen en basisvorming, 2016)

Er is een verschil in vakken in de basisvorming B-stroom t.o.v. de basisvorming B-stroom van het officieel onderwijs.

In het eerste jaar van de eerste graad SO kunnen de leerlingen niet voor een richting kiezen waar ook economie of handel aan bod komt. Vanaf het tweede leerjaar kan dit wel. In de A-stroom kan men kiezen voor handel of moderne wetenschappen – economie. In de B-stroom kan men kiezen voor kantoor en verkoop.

Natuurlijk vallen er dan een aantal leerlingen uit de boot betreft economische vaardigheden. Het zou dus zeker nuttig zijn om een vakoverschrijdend project omtrent economische basisvaardigheden te ontwerpen! (VVKSO, info over leerplannen en basisvorming, 2016)

In de vakken handel, moderne wetenschappen – economie (SEI) en kantoor en verkoop komen natuurlijk al heel wat economische vaardigheden aan bod. Ze geven een inleiding op de volgende jaren. (VVKSO, info over leerplannen en basisvorming, 2016)

Welke thema's (economische basisvaardigheden) vinden we terug in de volgende richtingen in het tweede jaar van de eerste graad A- en B-stroom van het vrij onderwijs?

Handel (1A)	Handel (2A)
<ul style="list-style-type: none"> -behoeften -handel in de wereld -maatschappijorganisatie (ontwikkelingslanden vs geïndustrialiseerde landen) -reclame -koper en verkoper -bescherming consument -betalingsmogelijkheden -aankoopbewijzen -betalingsbewijzen 	<ul style="list-style-type: none"> <u>-Initiatie bedrijfseconomie</u> (behoeften, goederen en diensten, handel, sectoren, bedrijfskolom, verkooppunten, resultaat) <u>-logistiek</u> (logistiek proces) <u>-kopen en verkopen</u> (verkooppunten, vraag en aanbod, fasen in aan- en verkoop, factuur) <u>-betalen in de handel</u> (geld, soorten geld, directe en indirecte betalingen, soorten betalingen) <u>-organisatie bedrijf:</u> (afdelingen bedrijf, organogram, communicatie en samenwerking, toepassingsmogelijkheden informatica)

Moderne Wetenschappen – Economie (SEI) (2A)	Kantoor en verkoop (2BVL)
-Socio-Economische Initiatie (uitgavenpatroon jongeren, prijsvorming op competitieve markt, vraag en aanbod , inkomensbronnen gezin, uitgavenpatroon gezin, participatie , solidariteit, mobiliteit, milieu, inkomsten en uitgaven, behoefte , keuze, consument , bedrijf, gezin, overheid, begroting)	-Administratie, retail en logistiek (behoefte , sectoren, bedrijfskolom, groothandel en detailhandel, verkooppunten, organogram, logistiek, logistiek proces, bedrijfsadministratie) -Kopen en verkopen (fasen aan- en verkoop, resultaat , factuur, soorten geld, financiële instellingen) -Reclame en promotie (koopgedrag, reclame, promotie) -Kantooromgeving (organogram, samenwerking, taken kantoorbediende)

(VVKSO, info over leerplannen en basisvorming, 2016)

In het eerste jaar van de eerste graad SO kunnen de leerlingen enkel voor handel kiezen. Daar komt de handel en de economie nog maar heel basisch aan bod. In de tweede jaar van de eerste graad in de A-stroom kan men kiezen voor handel of moderne wetenschappen – economie. In de B-stroom kan men kiezen voor kantoor en verkoop. Natuurlijk vallen er dan een aantal leerlingen uit de boot betreft economische vaardigheden. Het zou dus zeker nuttig zijn om een vakoverschrijdend project omtrent economische basisvaardigheden te ontwerpen! De bovenstaande vetgedrukt thema's kunnen zeker aan bod komen in ons project. Zo beschikt iedereen over een basis aan economische vaardigheden. (VVKSO, info over leerplannen en basisvorming, 2016)

Zijn er projecten opgenomen in de bovenstaande besproken leerplannen?

Daar kunnen we heel kort in zijn. In elk leerplan is er geen enkel project economische basisvaardigheden opgenomen. Enkel de leerlingen die één van de besproken richtingen hierboven volgt, krijgt een basis aan economische vaardigheden mee. De andere leerlingen vallen dus uit de boot. Het is wel belangrijk dat ook zij een basis aan economische vaardigheden mee krijgen. Vandaar dat wij zelf ook zo'n project gaan ontwerpen! (GO, OVSG, POV, VVKSO, info over leerplannen en basisvorming, 2016)

1.4.3 Zijn er al (externe) projecten uitgewerkt waarin leerlingen van de eerste graad in contact komen met economie?

We weten ondertussen al dat er geen projecten zijn opgenomen in de leerplannen. Maar bestaan er dan helemaal geen projecten economische basisvaardigheden? Natuurlijk wel! Hieronder vind je er enkele.

- **Talent4Event (Vlajo)**

Vlajo heeft enkele projecten op de markt. Vlajo is een organisatie die samenwerkt met de Vlaamse overheid op vlak van innoveren en ondernemen. Vlajo wil de ondernemingszin van jongeren stimuleren, want zij zijn er echt van overtuigd dat Vlaanderen heel wat te bieden heeft. Alleen worden de jongeren daar niet voldoende in ondersteund en begeleid. Vlajo biedt daar een oplossing voor. Ze bieden heel wat kant en klare projecten aan van de kleuterschool tot en met de universiteit. Ze bieden dit aan met de nodige creativiteit en een overdosis aan plezier! Daarbij werkt Vlajo ook aan heel wat competenties van de jongeren, weliswaar stap voor stap. (Vlajo, Wat doet Vlajo?, 2016)

(Vlajo, Wat doet Vlajo?, 2016)

Welke projecten heeft Vlajo nu te bieden voor onze eerstegraadsleerlingen?

Het eerste project heet 'Talent4Event'.

Talent4Event stimuleert zelfstandig denken en actief leren in het kader van talentontwikkeling. Iedere leerling krijgt zo de kans zijn eigen talenten te ontdekken en beter te ontwikkelen. Tijdens dit project leren de leerlingen actief samenwerken. Afhankelijk van hun kwaliteiten nemen ze een verantwoordelijkheid op binnen de groep. Deze aanpak kan nadien in eender welk groepswork toegepast worden. (Vlajo, Talent4Event, 2016)

In dit project komt ondernemingszin sterk aan bod. Binnen het project wordt er in functie van ondernemingszin doelgericht gewerkt aan de VOETEN context 3 Sociorelationele ontwikkeling en context 6 socio-economische ontwikkeling. Zo ontwikkelen leerlingen talenten en die talenten leren ze gebruiken bij ontwerpen van een evenement! (Vlajo, Talent4Event, 2016)

(Vlajo, Talent4Event-ervaringen, 2016)

Er zijn tot nu toe al enkele leuke initiatieven uit de bus gekomen. Zo heeft een klas uit de eerste graad van het WICO Campus Sint-Maria te Neerpelt mee gedaan met dit project. Ze werkten rond het thema 'Rode-Neuzen-dag' van Qmusic en vtm. Het was een groot succes volgens de economie-leerkracht. 'Ze leerden er hun talenten ontwikkelen en die hebben ze samengebundeld tot een topevenement, die dan ook nog eens een goed doel steunde!' (Vlajo, Talent4Event-ervaringen, 2016)

(Vlajo, Talent4Event-ervaringen, 2016)

Na de eerste graad zijn er nog enkele mogelijkheden om te werken rond Vlajo en economie. 'Jieha!' is een project rond ethisch ondernemen dat men kan gebruiken in de tweede en derde graad van het secundair onderwijs. Er is ook een project 'minionondernemingen' ontworpen voor diezelfde doelgroep. Daarin leren ze op een fijne manier de hele werking van een onderneming kennen. (Vlajo, programma's, 2016)

Wat is nu het verschil tussen deze bachelorproef en 'Talent4Event' uitgewerkt door Vlajo? Deze bachelorproef is echt gebaseerd op de economische basisbegrippen en – vaardigheden. Dit komt in mindere mate aan bod bij 'Talent4Event'. In het project van Vlajo ligt de nadruk op een plezierig project uitvoeren. In deze bachelorproef wordt creativiteit en plezier gecombineerd met toch ook wel een leerrijk gedeelte. Het is ook de bedoeling dat de leerlingen de volgende jaren kiezen voor een economische richting. Dat komt ook bij het project van Vlajo minder aan bod.

▪ Vlajo Challenge

Vlajo Challenge is een ondernemersspel waarin je moet durven ondernemen. Je kan bijvoorbeeld een eigen winkeltje starten. De nadruk ligt dan ook echt op 'handelen'. Hierin komen vooral de volgende begrippen aan bod: inkoop, verkoop, concurrentie, personeel, enz. Het project, bijgevoegd in deze bachelorproef, gaat veel verder dan dat! Economie is namelijk veel meer dan enkel een winkeltje opstarten. (Vlajo Challenge, Youtube, 2016)

Vlajo Challenge is ook een bedrijfsspel waarin alle leerlingen tegen elkaar spelen. Hierdoor wordt competitiviteit gestimuleerd. In de bachelorproef gaan de leerlingen net samenwerken om zo meer te bereiken! (Vlajo Challenge, Youtube, 2016)

De leerlingen spelen 'Vlajo Challenge' op de computer. In de bachelorproef is ook het bewegingselement van toepassing, wat leerlingen ook vaak motiveert. Er bestaan dus vele manieren om leerlingen te motiveren. (Vlajo Challenge, Youtube, 2016)

Er zijn dus toch nog enkele verschillen tussen Vlajo Challenge en het project economische basisvaardigheden uit deze bachelorproef. Het grootste verschil bevindt zich namelijk op inhoudelijk vlak. Ook moeten de leerlingen alleen het spel spelen, terwijl in het project ze moeten samenwerken om zo meer te bereiken!

▪ Topteam Business Games

Vervolgens is er ook een derde project voor handen: 'Topteam business games'. Topteam staat voor spelend leren ondernemen en kent een groot succes in honderden Vlaamse scholen, hogescholen en universiteiten! De deelnemers aan een Top Team bedrijfsspel worden in groepen verdeeld en elke groep leidt een eigen onderneming. Elke deelnemer is verantwoordelijk voor een eigen vakgebied en voor de communicatie met andere directieleden. (TopteamBusinessGames, home, 2016)

Waarvoor staat 'Topteam eerste graad' nu eigenlijk?

Het Top Team project eerste graad vormt een initiatie in de wereld van handel en economie, met grote aandacht voor zelfwerkzaamheid. Leerlingen zullen met dit project hun woordenschat met specifieke economische en commerciële begrippen verrijken, een werkmethode leren opbouwen en hun eigen tekortkomingen ontdekken en verbeteren. Dit project is gericht op het niveau en de leefwereld van de leerlingen, sluit naadloos aan bij de leerplandoelstellingen en stimuleert een gemotiveerde keuze voor de studierichting Economie! (TopteamBusinessGames, eerste graad, 2016)

(TopteamBusinessGames, eerste graad, 2016)

▪ Startkompas

Er is tot slot ook nog een vierde project op de markt. 'Startkompas' is ontworpen door de Vlaamse Overheid met dezelfde bedoeling als die van Vlajo: ondernemingszin stimuleren bij jongeren, rekening houdend met economie. (vlaio, startkompas en ondernemingsplan, 2016)

Het startkompas is een werkinstrument om de haalbaarheid van uw zaak te onderzoeken en een hulpmiddel bij het opstellen van uw ondernemingsplan. Het is opgebouwd uit verschillende tabbladen: een beschrijvend luik, een financieel luik met een detail voor de investeringen en een verklarende woordenlijst. Je kan dit gebruiken in de eerste graad, maar het lijkt me vooral bedoeld voor tweede- en derdegraadsleerlingen van het secundair onderwijs. (vlaio, startkompas en ondernemingsplan, 2016)

(vlaio, startkompas, 2016)

1.4.4 Wordt er vakoverschrijdend rekening gehouden met economie?

Om te weten of er vakoverschrijdend rekening gehouden wordt met economie, moeten we eerst goed weten wat vakoverschrijdende eindtermen zijn. Dat is al een belangrijke stap in de goede richting om te weten of economie ook nog buiten de lessen aan bod komt.

In 1997 kreeg het secundair onderwijs voor het eerst te maken met vakoverschrijdende eindtermen (VOET). Eindtermen beschrijven wat leerlingen moeten kennen en kunnen en welke houdingen van hen worden verwacht. Hiermee wilde het Vlaams Parlement een soort vangnet creëren voor waardevolle en maatschappelijk relevante inhouden die onvoldoende terug te vinden zijn in de vakken. (Ond. Vlaanderen, VOET2010, 2016)

‘Met de jaren is de diversiteit van de vakoverschrijdende eindtermen toegenomen. Dit wijst erop dat er vanuit de maatschappij steeds meer een beroep wordt gedaan op het onderwijs om jongeren competenties in zeer uiteenlopende domeinen bij te brengen. Toch kan het onderwijs niet op alle maatschappelijke en educatieve vragen ingaan.’ De vakoverschrijdende eindtermen (VOET) kunnen hier een oplossing bieden. (Ond. Vlaanderen, VOET2010, 2016)

(Ond. Vlaanderen, VOET2010, 2016)

Als we de bovenstaande contexten bekijken, zien we dus context zes die rekening houdt met de socio-economische samenleving. Dat betekent dat er wel degelijk rekening wordt gehouden met het hele economische plaatje in de samenleving. Wat komt hier zoal aan bod? (Ond. Vlaanderen, VOET2010, 2016)

Context 6: socio-economische samenleving

De leerlingen:

- 1 leggen met voorbeelden uit hoe welvaart wordt gecreëerd en hoe een overheid inkomsten verwerft en aanwendt;
- 2 toetsen de eigen opvatting aan de verschillende opvattingen over welzijn en verdeling van welvaart;
- 3 zetten zich in voor de verbetering van het welzijn en de welvaart in de wereld;
- 4 hebben bij het kopen van goederen en het gebruiken van diensten zowel oog voor prijs-kwaliteit en duurzame ontwikkeling als voor de rechten van de consument;
- 5 geven voorbeelden van het veranderlijke karakter van arbeid en economische activiteiten;
- 6 geven voorbeelden van factoren die de waardering van goederen en diensten beïnvloeden;
- 7 kunnen het eigen budget en de persoonlijke administratie beheren;

8 geven kenmerken, mogelijke oorzaken en gevolgen van armoede aan;
9 lichten de rol toe van ondernemingen, werkgevers- en werknemersorganisaties in een nationale en internationale context.

(Ond. Vlaanderen, VOET2010, 2016)

Deze vakoverschrijdende eindtermen kunnen op heel veel verschillende manieren geïnterpreteerd en ingevuld worden. Dit hangt af van leerkracht tot leerkracht. In de eerste graad kan men perfect werken met bijvoorbeeld vakoverschrijdende eindterm 4: 'De leerlingen hebben bij het kopen van goederen en het gebruiken van diensten zowel oog voor prijskwaliteit en duurzame ontwikkeling als voor de rechten van de consument'. Deze VOET zou perfect in ons project kunnen voorkomen.

(Ond. Vlaanderen, VOET2010, 2016)

We kunnen dus duidelijk zijn in geval van economie en vakoverschrijdend werken. Het is dus zeer duidelijk dat er wel degelijk met economie wordt rekening gehouden in het plaatje van vakoverschrijdend werken. Elke leerkracht kan hierrond werken, op zijn eigen manier!

(Ond. Vlaanderen, VOET2010, 2016)

1.4.5 Wat is het doel van zo'n project?

Wat wil men nu juist bereiken met zo'n project?

We zagen al dat men vooral de talenten van de leerlingen in de verf wil zetten bij het uitvoeren van zulke projecten. Het is de bedoeling om verder te bouwen op die talenten en met behulp van die talenten een evenement te organiseren. Alle leerlingen samen, dus ook alle talenten samen, moeten zorgen voor een goed evenement. De leerlingen van de klas kunnen elkaar dus heel goed aanvullen.

Zo'n project gaat dus op een plezierige en leerrijke manier verder op enkele economische basisprincipes. Het inhoudelijke aspect is dus zeker niet te verwaarlozen. Deze economische basisvaardigheden en principes moeten leerlingen stimuleren om later in de tweede en derde ook voor een economische richting te kiezen. Door middel van deze fijne projecten kunnen leerlingen inderdaad verder geprikkeld worden! In het geval dat ze toch niet kiezen voor een economische richting, hebben ze wel deze economische principes al eens van dichtbij bestudeerd. Deze principes zullen later ook in het dagelijkse leven aan bod komen!

Vinden leerkrachten het belangrijk dat leerlingen enkele economische basisvaardigheden meekrijgen? Vinden ze zulke projecten belangrijk? Zijn leerkrachten hier nu ook effectief mee bezig? Een antwoord op deze vragen, maar ook op enkele andere vragen, vinden we terug in het afgenomen interview met een economieleerkracht. Het bondig omschreven interview kan u hieronder lezen. (interview met A. Vanmeensel, economieleerkracht, WICO Campus Salvator te Hamont-Achel, 2016)

Vinden u als leerkracht het belangrijk dat leerlingen enkele economische basisvaardigheden meekrijgen vanuit het onderwijs?

"Ja, ik vind dit belangrijk. Er zijn heel wat elementen die later in het dagelijkse leven aan bod komen. Wanneer de leerlingen deze elementen al eens besproken hebben en die kennis hebben, dan biedt dat voor hun veel meer perspectieven. Economie is de dag van vandaag zo breed en ruim, dat men niet alles kan aanbieden. Maar de belangrijkste basisvaardigheden zijn zeker belangrijk in het leven, voor iedereen! Enkele voorbeelden die belangrijk zijn in het dagelijks leven: betaalmiddelen (betaalkaarten versus cash geld), prijsvorming op markten (spel van vraag en aanbod → prijsfluctuaties), overheidsgebonden zaken (belastingen, sociale zekerheid,...), verzekeringen, beleggingen, arbeid (loon, wie zijn de werkenden, overeenkomsten,...), enz. Je kan enorm veel dingen opnoemen die belangrijk zijn in het leven. Voor het project zijn er ook zeker enkele zaken belangrijk: arbeid (artiesten, helpers/vrijwilligers...), geldzaken (prijzen, budget, inkomsten en uitgaven, winst en verlies), belastingen, verzekeringen, enz. Dit kan allemaal aan bod komen. Hier kunnen de leerlingen later op terug blikken. Ze gebruiken de verworven kennis in een realistische en leerrijke situatie. Voor mij is het duidelijk dat zulke projecten belangrijk zijn!" (interview met A. Vanmeensel, economieleerkracht, WICO Campus Salvator te Hamont-Achel, 2016)

Vindt u als leerkracht dat deze inhoud in de les allemaal uitvoerig besproken moeten worden, of bent u voorstander van zo'n project?

"Ik ben voorstander van zo'n project, want enerzijds kunnen dan enkel leerlingen die SEI of economie volgen deze lesinhouden bespreken. Andere leerlingen krijgen deze leerinhouden niet in andere vakken. Daarom kan zo'n projectdag wel interessant zijn, omdat je dan alle leerlingen kan betrekken. Anderzijds ben ik nog meer voorstander van zo'n project, omdat leerlingen dan de leerstof in de praktijk kunnen omzetten. Ze kunnen deze basisvaardigheden dan gebruiken in een werkelijke situatie, nl. het organiseren van een festival. Het is een boeiend onderwerp voor de leerlingen en ze oefenen er meteen economische basisvaardigheden mee in! Dit is een win-winsituatie! In de les kunnen deze

inhouden ook aan bod komen, maar dan zijn de leerinhouden veel theoretisch en abstracter. Ingeval van een project is alles zeer duidelijk en praktisch voorgesteld. Het lijkt me zeker een aanrader.” (interview met A. Vanmeensel, economieleerkracht, WICO Campus Salvator te Hamont-Achel, 2016)

Stel dat u zelf dit project zou leiden, welk streefdoel heeft dit project dan voor u?

“Het doel van zo’n project is volgens mij vrij duidelijk: economische basisvaardigheden meegeven aan alle leerlingen op een creatieve en praktische manier. Het belangrijkste voor mij blijft toch het inhoudelijke aspect. Maar dit wordt goed ondersteund door de manier waarop. Het organiseren van een muzikfestival zal aanspreken bij de leerlingen, omdat het aansluit bij de leefwereld van de jongeren. Dit kan het project alleen maar ten goede komen!” (interview met A. Vanmeensel, economieleerkracht, WICO Campus Salvator te Hamont-Achel, 2016)

Zijn leerkrachten nu ook effectief bezig met zo’n project te organiseren?

“Nee, dat is volgens mij het probleem... Het is een heel goed idee om zo’n project uit te voeren, maar er kruipt heel wat tijd in volgens mij. Dat is de reden waarom, volgens mij, hier geen enkele economieleerkracht mee bezig is. Jammer, want het is een supergoed idee. Het zou een verrijking kunnen zijn voor het onderwijs, maar jammer genoeg is niemand bereid om zich hiervoor in te zetten. Daarom vind ik het fantastisch dat jij dit doet voor je bachelorproef!” (interview met A. Vanmeensel, economieleerkracht, WICO Campus Salvator te Hamont-Achel, 2016)

We kunnen dus concluderen dat deze economieleerkracht duidelijk achter dit project staat. Het is een goede combinatie om theorie en praktijk te combineren in het onderwijs. Het inhoudelijke aspect, de economische basisvaardigheden, blijven belangrijk. Maar deze kunnen nu besproken worden aan een concreet, leerrijk en creatief project, een muzikfestival organiseren. De aansluiting bij de leefwereld van de jongeren is dus ook meteen verzekerd! De reden waarom er amper zulke projecten bestaan, is ook duidelijk: er kruipt heel wat werk en tijd in, en andere leerkrachten zijn niet bereid om dit te organiseren. Met deze bachelorproef willen we het tegendeel bewijzen: het is wel degelijk mogelijk om zulk project in te voeren in het onderwijs! (gebaseerd op een interview met A. Vanmeensel, economieleerkracht, WICO Campus Salvator te Hamont-Achel, 2016)

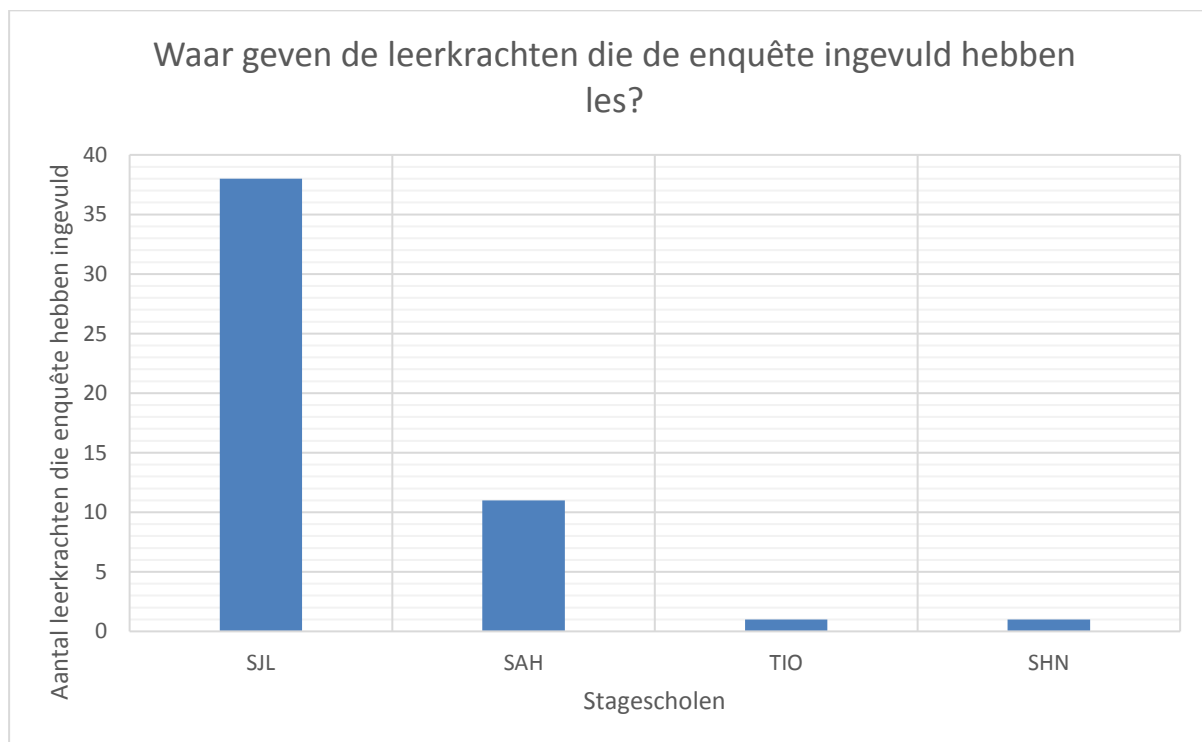
1.4.6 Vinden leerkrachten het belangrijk om deze projecten mee te geven aan leerlingen uit de eerste graad?

Om deze deelvraag te beantwoorden heb ik gebruik gemaakt van een enquête. Ik heb een enquête opgesteld die ik meerdere keren naar mijn stagescholen heb doorgestuurd. Deze enquête vindt u ook bij de bijlagen in deze bachelorproef.

De bedoeling is om meer te weten te komen over mogelijke projecten en eventuele interesse in zulke projecten. Eerst wil ik iets meer weten over de ‘didactische beginsituatie’ van de leerkrachten die mijn enquête hebben ingevuld. Daarna vraag ik of er al bestaande projecten zijn op de school. Vervolgens vraag ik naar de belangrijkheid van zo’n project economische basisvaardigheden en of de leerkrachten dit project ook eventueel zouden willen uitvoeren. De resultaten van de enquête vindt u hieronder vereenvoudigd weergegeven.

De eerste vraag luidt: “In welke school geeft u les?”.

In totaal zijn er 49 personen die deze enquête hebben ingevuld. Sommige leerkrachten werken op meerdere scholen. Vandaar dat we hieronder niet uitkomen op 49 personen. (Afgenomen enquête in stagescholen, WICO scholengemeenschap, 2016)

(Afgenomen enquête in stagescholen, WICO scholengemeenschap, 2016)

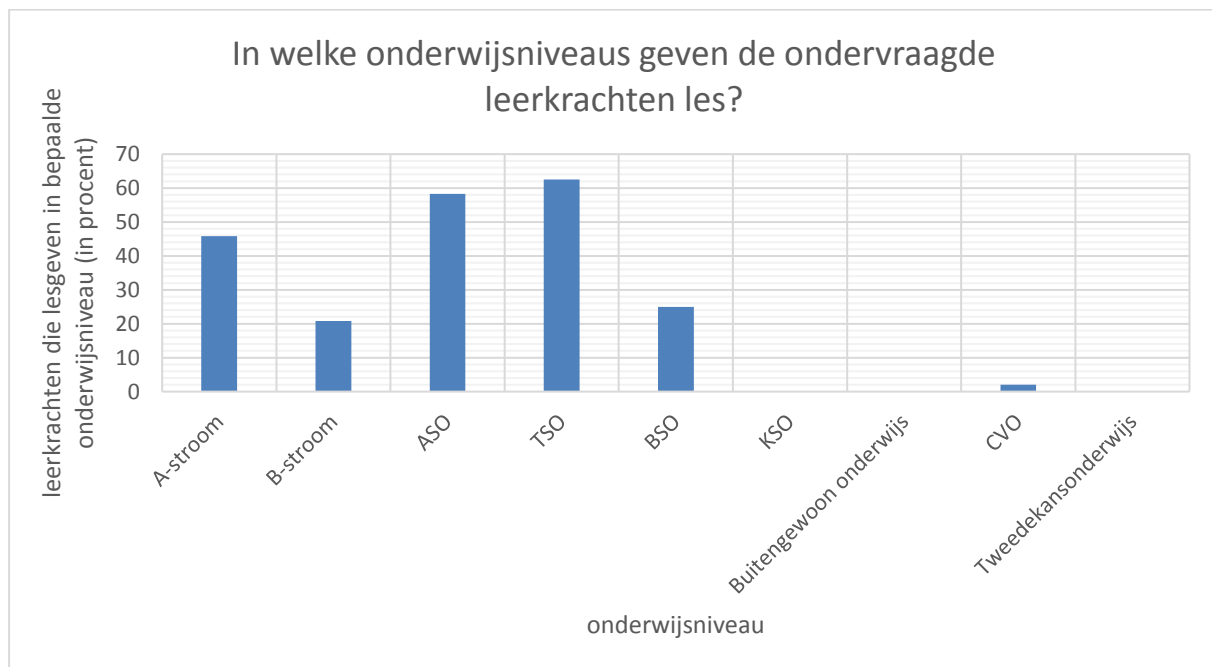
We zien dus dat er 38 leerkrachten van het WICO Campus Sint-Jozef te Lommel mijn enquête hebben ingevuld. Waarom komen de meeste leerkrachten van deze school? Ik heb namelijk zelf zes jaar op deze school gezeten en heb er al stagelessen gegeven. Ik ken de leerkrachten die er lesgeven goed en dat heeft de doorslag gegeven waarom er 38 leerkrachten de enquête ingevuld hebben. (Afgenomen enquête in stagescholen, WICO scholengemeenschap, 2016)

Verder heb ik ook goede contacten met mijn andere stageschool, WICO Campus Salvator te Hamont-Achel. Ik ga de effectieve uitvoering van deze bachelorproef ook in deze school

doen, omdat zij hier echt voor open stonden. Daarom zijn er zo'n 11 leerkrachten die mijn enquête hebben ingevuld. Dat lijkt weinig, maar het is ook een kleine school, waar slechts zo'n veertig leerkrachten lesgeven. (Afgenomen enquête in stagescholen, WICO scholengemeenschap, 2016)

Tot slot zijn er ook twee leerkrachten die lesgeven op een andere school, nl. het Sint-Hubertuscollege te Neerpelt en de WICO Campus in Overpelt, genaamd TIO. De twee leerkrachten die hier lesgeven, geven ook les ofwel in Lommel ofwel in Hamont. (Afgenomen enquête in stagescholen, WICO scholengemeenschap, 2016)

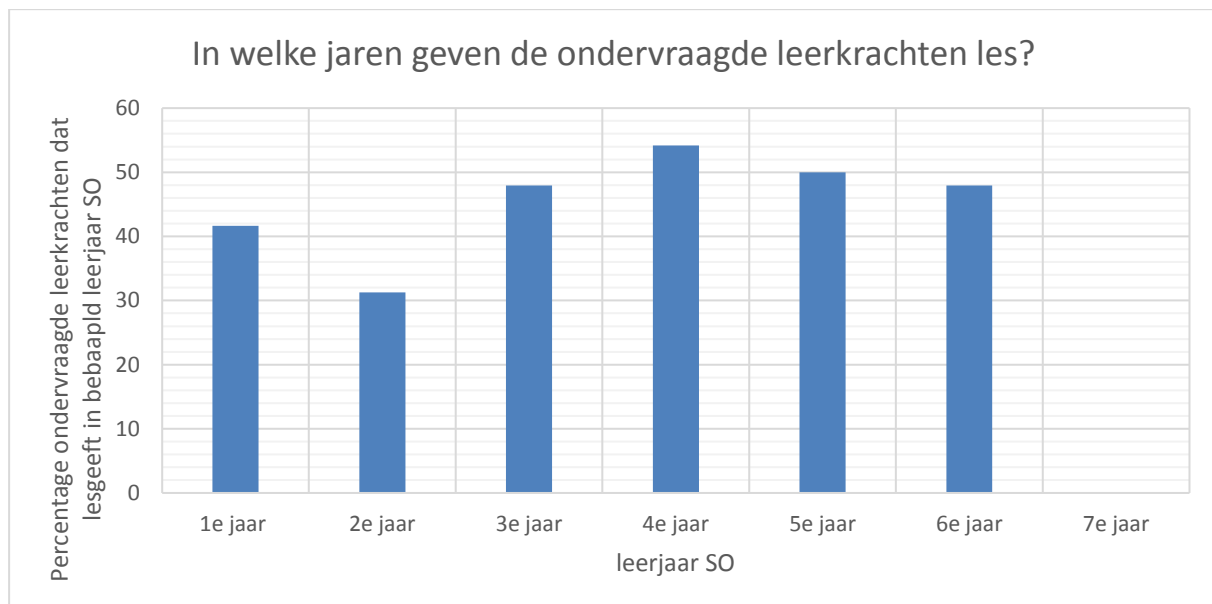
Voor de tweede vraag van mijn enquête heb ik gevraagd in welke onderwijsniveaus de leerkrachten lesgeven. Het resultaat vindt u terug in onderstaande grafiek.

(Afgenomen enquête in stagescholen, WICO scholengemeenschap, 2016)

De meeste leerkrachten geven les in het gewone secundaire onderwijs. Zo'n 46% van de ondervraagde leerkrachten geeft les in de A-stroom in de middenschool en 21% geeft les in de B-stroom. Zo'n 58% van de ondervraagde leerkrachten geeft les in het ASO, terwijl zo'n 63% van de leerkrachten ook lesgeeft in het TSO. Een vierde van de ondervraagde leerkrachten geeft les in het BSO. Slechts 2% van de ondervraagde leerkrachten geeft les in het CVO (Centrum voor Volwassenonderwijs). Niemand van de ondervraagde leerkrachten geeft les in het KSO, het buitengewoon onderwijs of het tweedekansonderwijs. (Afgenomen enquête in stagescholen, WICO scholengemeenschap, 2016)

Voor de derde vraag vroeg ik in welke jaren de ondervraagde leerkrachten lesgeven. Het antwoord op deze vraag vindt u in de onderstaande grafiek.

(Afgenomen enquête in stagescholen, WICO scholengemeenschap, 2016)

Zo'n 42% van de ondervraagde leerkrachten geeft les in het 1^e jaar van het secundair onderwijs. 31% van de leerkrachten geeft les in het tweede jaar van het secundair onderwijs. 48% van de ondervraagde leerkrachten geeft les in het derde jaar van het secundair onderwijs, terwijl de meeste leerkrachten aangeven dat ze in het vierde jaar lesgeven. Het gaat om 54% van de ondervraagde leerkrachten. Tot slot geven ook nog respectievelijk 50% en 48% van de ondervraagde leerkrachten les in het vijfde en het zesde jaar van het secundair onderwijs. (Afgenomen enquête in stagescholen, WICO scholengemeenschap, 2016)

Voor de vierde vraag vroeg ik de leerkrachten of er al projecten bestaan omtrent economische basisvaardigheden voor leerlingen in de eerste graad. In de onderstaande tabel vindt u het antwoord terug.

Ja, er bestaan projecten i.v.m. economische basisvaardigheden op school! ¹	10,42%
Nee, er bestaan geen projecten i.v.m. economische basisvaardigheden op school.	79,17%
Ik weet niet of er een project economische basisvaardigheden bestaat op school.	10,42%

(Afgenomen enquête in stagescholen, WICO scholengemeenschap, 2016)

In bijna 80% van de scholen van de ondervraagde leerkrachten bestaan er geen projecten die te maken hebben met economische basisvaardigheden. Slechts een 10% van de ondervraagde leerkrachten geeft aan dat er eventueel een project economische basisvaardigheden voor handen is op de school. En tot slot is er ook een groep van zo'n 10% die niet weet of er zulke projecten voor handen zijn op de school. We kunnen concluderen dat er dringend nood is aan een project economische basisvaardigheden voor

¹ We komen niet te weten welke projecten er dan zoal bestaan op de scholen. Dit was niet mee opgenomen in de enquête.

leerlingen van de eerste graad. We moeten de kloof kunnen verkleinen, vandaar deze bachelorproef waar een project economische basisvaardigheden in geïntegreerd is.

(Afgenomen enquête in stagescholen, WICO scholengemeenschap, 2016)

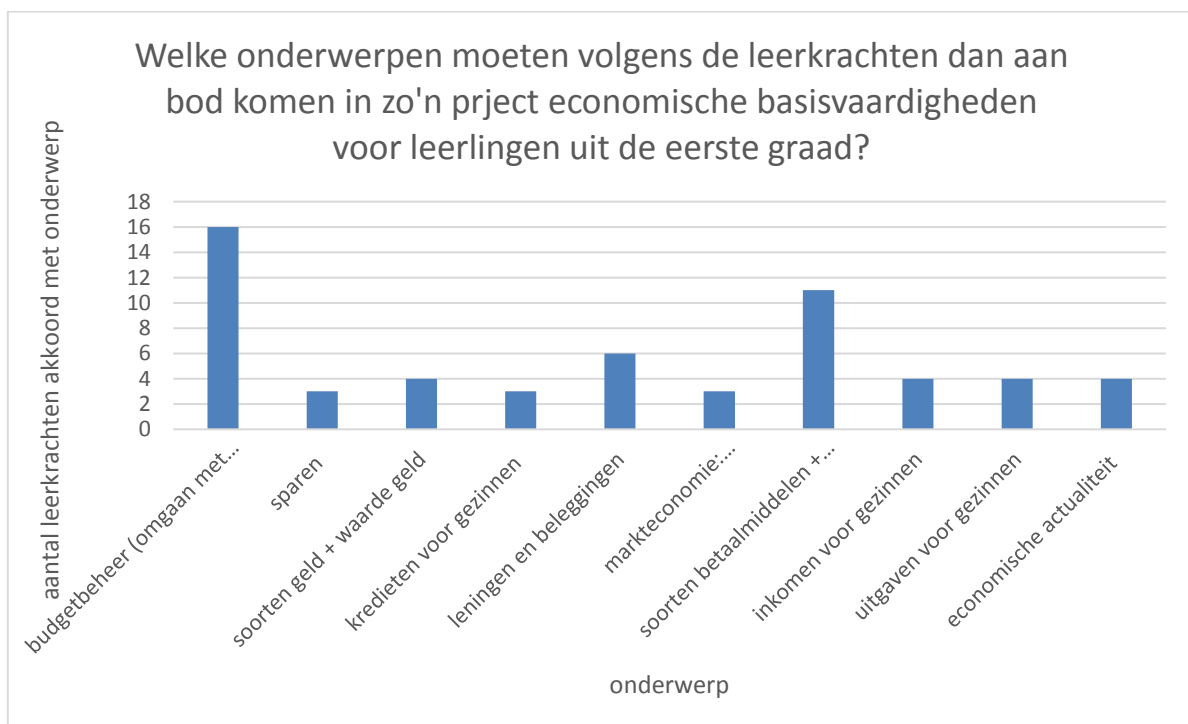
De vijfde vraag toont aan of de ondervraagde leerkrachten zulke projecten belangrijk vinden. Vinden leerkrachten het nu belangrijk dat leerlingen van de eerste graad SO een project economische basisvaardigheden meekrijgen? Dat kunnen we afleiden aan de hand van onderstaande tabel.

Ja, het is belangrijk dat leerlingen van de eerste graad zo'n project meekrijgen.	81,25%
Nee, het is niet belangrijk dat leerlingen uit de eerste graad zulke projecten meekrijgen.	18,75%

(Afgenomen enquête in stagescholen, WICO scholengemeenschap, 2016)

Zo'n 81% van de ondervraagde leerkrachten geeft aan dat een project economische basisvaardigheden toch wel enig belang heeft voor leerlingen van de eerste graad. Zij zijn, net zoals wij, overtuigd van het nu van zulke projecten. Toch geeft nog zo'n 19% van de ondervraagde leerkrachten aan dat zulke projecten niet belangrijk zijn. (Afgenomen enquête in stagescholen, WICO scholengemeenschap, 2016)

De zesde enquêtevraag ging verder op de voorgaande vraag. De leerkrachten die zo'n projecten nuttig vinden, konden aangeven welke drie thema's dan aan bod zouden moeten komen. Met andere woorden, met welke drie thema's zouden zij dit project invullen? De antwoorden vindt u in onderstaande grafiek.

(Afgenomen enquête in stagescholen, WICO scholengemeenschap, 2016)

Zo'n 16 leerkrachten halen aan dat budgetbeheer en omgaan met geld heel belangrijk is voor leerlingen. We kunnen hen daar zeker in volgen. In deze tijden speelt geld een belangrijke rol in ons leven. We moeten leerlingen leren omgaan met het geld dat ze hebben. Budgetbeheer zal ook in ons project aan bod komen. (Afgenomen enquête in stagescholen, WICO scholengemeenschap, 2016)

Vervolgens halen elf leerkrachten ook het volgende onderwerp aan: het bankwezen gecombineerd met de betaalmiddelen (vb.: overschrijvingen). Toch wel enkele leerkrachten vinden de rol van de bank en de betaalmiddelen dus ook belangrijk voor leerlingen van de eerste graad. Het is inderdaad goed dat leerlingen hier kennis mee maken. We bekijken in welke mate we dit kunnen integreren in ons project! (Afgenomen enquête in stagescholen, WICO scholengemeenschap, 2016)

Vervolgens halen enkele leerkrachten de volgende economische onderwerpen aan: sparen, leningen, beleggingen, kredieten, soorten geld, waarde van het geld, prijsvorming op de markt van vraag en aanbod, rol van de overheid en politiek, inkomensbronnen en uitgaven voor gezinnen en tot slot actualiteit. Deze onderwerpen sluiten ook relatief goed aan bij ons project. We kunnen zeker een korte inleiding geven over deze economische onderwerpen. (Afgenomen enquête in stagescholen, WICO scholengemeenschap, 2016)

De zevende vraag bevroegt de deelnemende leerkrachten of ze het zien zitten om zo'n project uit te voeren in de school, bijvoorbeeld aan leerlingen uit de eerste graad SO. Het antwoord van de leerkrachten vindt u in de onderstaande tabel.

Ja, ik zie het zitten om zo'n project voor te stellen en uit te voeren op mijn school.	48,98%
Nee, ik zie het niet zitten om zo'n project te leiden op mijn school.	51,02%

(Afgenomen enquête in stagescholen, WICO scholengemeenschap, 2016)

Op deze vraag werd vrij evenwichtig gereageerd. Net iets meer dan de helft van de leerkrachten ziet het toch niet zitten om zo'n project uit te voeren op zijn school. Misschien komt dit gewoon wel door het ontbreken van de vereiste kennis. Voor leerkrachten economie, handel en SEI ligt dit project meer in hun vakgebied dan voor leerkrachten van andere vakken. Daarom denk ik dat de meerderheid van de leerkrachten die het wel zien zitten om zo'n project uit te voeren ook lesgeeft in een economische richting. Dit kunnen we natuurlijk wel niet duidelijk afleiden uit de bovenstaande enquêtevraag! (Afgenomen enquête in stagescholen, WICO scholengemeenschap, 2016)

Er zijn ook leerkrachten die het niet zien zitten om zo'n project alleen te leiden, maar wanneer ze samen met andere leerkrachten zo'n project kunnen leiden daar wel in mee willen gaan! Het is vanzelfsprekend dat leerkrachten hiervoor samenwerken. Leerkrachten kunnen onderling verdelen of ze het project willen leiden of begeleiden. Hiervoor moeten duidelijke onderlinge afspraken gemaakt worden! (Afgenomen enquête in stagescholen, WICO scholengemeenschap, 2016)

Tot slot heb ik gevraagd naar de emailadressen van de leerkrachten die geïnteresseerd zijn ons project. Zo kunnen we hen ook eventueel van dienst zijn. (Afgenomen enquête in stagescholen, WICO scholengemeenschap, 2016)

Er zijn amper projecten in de scholen. We kunnen dus concluderen dat er wel degelijk nood is aan een project economische basisvaardigheden. Er zijn ook tal van onderwerpen die hierin aan bod kunnen komen. Het meest voor de hand liggende onderwerp blijkt dus 'budgetbeheer' en 'omgaan met geld' te zijn. Ongeveer de helft van de ondervraagde leerkrachten voelt zich wel niet aangetrokken om zo'n project uit te voeren. Veel leerkrachten voelen zich dus ook niet aangetrokken om zelf de handen uit de mouwen te steken. Daarom gaan wij een project ontwerpen die zo goed mogelijk rekening houdt met de bovenstaande onderwerpen om het project inhoudelijk in te vullen. (Afgenomen enquête in stagescholen, WICO scholengemeenschap, 2016)

1.4.7 Zijn leerlingen uit de eerste graad geïnteresseerd in een project economische basisvaardigheden?

Meer dan 80% van de ondervraagde leerkrachten vindt een project economische basisvaardigheden belangrijk voor leerlingen van de eerste graad SO. Hoe staan deze leerlingen van de eerste graad daar nu zelf tegenover? (Afgenomen enquête in stagescholen, WICO scholengemeenschap, 2016)

Om de bovenstaande deelvraag te beantwoorden heb ik telkens een leerling van elke studierichting van zowel het eerste als het tweede jaar ondervraagt. Welke studierichtingen komen nu aan bod in mijn stageschool, WICO Campus Sint-Jozef? Dat vind je terug in onderstaand schema. (studieaanbod, WICO Campus Sint-Jozef, Lommel, 2016)

Studieaanbod eerste graad WICO Campus Sint-Jozef (Lommel)	
Eerste jaar secundair onderwijs	
Eerste leerjaar A	Eerste leerjaar B
Latijn, moderne wetenschappen, handel, sociale en technische vorming, industriële technieken	Aanvulling talen
Tweede jaar secundair onderwijs	
Tweede leerjaar A	Beroepsvoorbereidend leerjaar
Latijn, moderne wetenschappen, techniek-wetenschappen, handel, sociale en technische vorming, mechanica-elektriciteit	Decoratie-kantoor en verkoop Decoratie-voeding en verzorging

(studieaanbod, WICO Campus Sint-Jozef, Lommel, 2016)

De antwoorden van het interview, gesteld aan enkele leerlingen van de bovenstaande studierichtingen, worden hieronder in een tabel weergegeven. (interview met leerlingen uit de eerste graad, WICO Campus Sint-Jozef, Lommel, 2016)

Leerling in bepaalde studierichting	Zijn leerlingen uit de eerste graad geïnteresseerd in een project economische basisvaardigheden?
1A: Latijn	Eventueel wel, want economie komt vaak in het nieuws en het is wel belangrijk voor later in het dagelijks leven.
1A: moderne wetenschappen	Ja, ik ben wel geïnteresseerd in een project economische basisvaardigheden. Iedereen heeft wel te maken met economie, want bijvoorbeeld geld komt terug in het vak. Iedereen heeft wel te maken met geld. Economie is dus zeker een nuttig vak.
1A: handel	Ja, ik volg de richting handel dus als ik hierin niet geïnteresseerd was, dan zou ik deze richting niet volgen. Ik vind het wel een fijn vak dus ik wil er ook wel meer te weten over komen.
1A: sociale en technische vorming	Nee, ik weet niet zo goed wat economie betekent. Het lijkt met ook redelijk saai... Ik zou er denk ik niet voor kiezen, omdat ik ook niet zo goed wat het vak inhoudt.
1A: industriële technieken	Nee, ik vind economie niet fijn. Het is een saai vak en weet ook niet goed wat er allemaal aan bod komt. Maar als er economie op tv komt, vind ik dit niet interessant.
1B: aanvulling talen	Nee, economie is saai en moeilijk. Het is niks voor mij en het interesseert me ook niet.

(interview met leerlingen uit de eerste graad, WICO Campus Sint-Jozef, Lommel, 2016)

Leerling in bepaalde studierichting	Zijn leerlingen uit de eerste graad geïnteresseerd in een project economische basisvaardigheden?
2A: Latijn	Ja, het lijkt me wel leuk om eens in contact te komen met economie. We krijgen in onze richting geen les over economie en ik hoor er wel veel van op tv. Daarom zou ik wel eens zo'n project willen volgen.
2A: moderne wetenschappen	We krijgen het vak SEI in onze studierichting. SEI is een fijn vak want je leert er dingen waarmee je in het dagelijkse leven ook iets bent. Daarom zou ik het wel zien zitten om zo'n project te doen.
2A: techniek-wetenschappen	Enerzijds lijkt me een project economische basisvaardigheden maar saai, maar anderzijds is het wel iets dat je kan gebruiken in het dagelijks leven.
2A: handel	Handel is een fijne richting en er zijn veel concrete onderwerpen die in het dagelijks leven terugkomen. Het zou wel fijn zijn als we de leerstof die we gezien hebben verder kunnen uitbreiden.
2A: sociale en technische vorming	Economie interesseert me eigenlijk vrij weinig, dus daarom zou ik niet zo graag meedoen aan zo'n project.
2A: mechanica-elektriciteit	Economie sluit niet echt aan bij de dingen die ik graag doe... Ik ben erg geïnteresseerd in automechanica en economie hoort daar eigenlijk niet bij dus daarom lijkt het mij ook niet zo interessant.
2BVL: decoratie-kantoor en verkoop	In onze studierichting komt er toch wel een beetje economie aan te pas. Deze leerstof zouden we kunnen gebruiken voor het project, maar ik denk wel dat het redelijk moeilijk voor mij zou zijn.
2BVL: decoratie-voeding en verzorging	Ik weet eigenlijk niet zo goed wat economie betekent. Daarom wil ik wel weten wat het betekent, maar ik denk dat het wel moeilijk is.

(interview met leerlingen uit de eerste graad, WICO Campus Sint-Jozef, Lommel, 2016)

We kunnen dus besluiten dat vooral de leerlingen van de studierichtingen handel, latijn, moderne wetenschappen en decoratie-kantoor en verkoop enige interesse tonen in het project economische basisvaardigheden. De andere richtingen voelen zich te weinig betrokken om zich voor het project te interesseren. Toch is het een fijn project en willen we ook deze leerlingen stimuleren dat economie toch wel een fijne richting is. Dat doen we door middel van een concreet en creatief onderwerp, nl. de leerlingen zijn dan een muziek-concertorganisator. Ook is ons onderwerp praktisch, want het is de bedoeling dat ze de verworven leerstof, die kort aangebracht wordt, zullen omzetten in de praktijk. Dat betekent dus dat ze de leerstof moeten gebruiken om een evenement in verband met muziek te organiseren. Alle leerlingen samen, alle talenten samen, kunnen dus zeker iets bereiken! Dit zou echt een stimulerende kracht moeten zijn om leerlingen aan te trekken voor de studierichting economie!

(interview met leerlingen uit de eerste graad, WICO Campus Sint-Jozef, Lommel, 2016)

Vervolgens moeten studenten die de volgende jaren rond dit onderwerp gaan werken, ook als doel voor ogen houden dat economie niet bij iedereen gekend is. Zowel wij, als andere studenten later, moeten hiermee rekening houden. We moeten economie bij de leerlingen aanbrengen als een interessante richting, zodat ze ook goed weten wat economie eigenlijk inhoudt. Door dit project kunnen we dit makkelijk duidelijk maken! Misschien zullen meer leerlingen op termijn dan kiezen voor de studierichting economie!

(interview met leerlingen uit de eerste graad, WICO Campus Sint-Jozef, Lommel, 2016)

1.5 Conclusie literatuurstudie

Is het haalbaar om alle leerlingen uit de eerste graad via een project economische basisvaardigheden mee te geven? Dat is de onderzoeksvraag die we aan de hand van voorgaande deelvragen hebben proberen op te lossen.

Als eerste hebben we onderzocht of er al elementen terugkwamen in de leerplannen. In elk leerplan is er geen enkel project economische basisvaardigheden opgenomen. Enkel de leerlingen die één van de economische richtingen volgen, krijgt een basis aan economische vaardigheden mee. De andere leerlingen vallen dus uit de boot. Het is wel belangrijk dat ook zij een basis aan economische vaardigheden mee krijgen. Ze zullen dit later zeker nog kunnen gebruiken. Vandaar dat wij zelf ook zo'n project gaan ontwerpen!
(GO, OVSG, POV, VVKSO, info over leerplannen en basisvorming, 2016)

Bestaan er dan helemaal geen projecten economische basisvaardigheden? Natuurlijk wel. Zo heeft Vlajo enkele projecten uitgewerkt, bijvoorbeeld 'Talent4Event' en 'Vlajo Challenge'. Vlajo is een organisatie die samenwerkt met de Vlaamse overheid op vlak van innoveren en ondernemen. Vlajo wil de ondernemingszin van jongeren stimuleren. Deze bachelorproef is echt gebaseerd op de economische basisbegrippen en –vaardigheden. Dit komt in mindere mate aan bod bij 'Talent4Event'. In het project van Vlajo ligt de nadruk op een plezierig project uitvoeren. In deze bachelorproef wordt creativiteit en plezier gecombineerd met toch ook wel een leerrijk gedeelte. Het is ook de bedoeling dat de leerlingen de volgende jaren kiezen voor een economische richting. Dat komt ook bij het project van Vlajo minder aan bod. Daarom kan deze bachelorproef, met een duidelijk doel, echt een meerwaarde bieden aan het onderwijs. (Vlajo, programma's, 2016)

Er zijn amper economische projecten in de scholen. Er is dus wel degelijk nood aan een project economische basisvaardigheden. Er zijn ook tal van onderwerpen die hierin aan bod kunnen komen. Het meest voor de hand liggende onderwerp blijkt dus 'budgetbeheer' en 'omgaan met geld' te zijn. Ongeveer de helft van de ondervraagde leerkrachten voelt zich wel niet aangetrokken om zo'n project uit te voeren. Veel leerkrachten voelen zich dus ook niet aangetrokken om zelf de handen uit de mouwen te steken. Daarom gaan wij een project ontwerpen die zo goed mogelijk rekening houdt met de bovenstaande onderwerpen om het project inhoudelijk in te vullen. (Afgenomen enquête in stagescholen, WICO scholengemeenschap, 2016)

We kunnen ook zeggen dat vooral de leerlingen van de studierichtingen handel, latijn, moderne wetenschappen en decoratie-kantoor en verkoop enige interesse tonen in het project economische basisvaardigheden. De andere richtingen voelen zich te weinig betrokken om zich voor het project te interesseren. Toch is het een fijn project en willen we ook deze leerlingen stimuleren dat economie toch wel een fijne richting is. Dat doen we door middel van een concreet en creatief onderwerp, nl. de leerlingen zijn dan een muziek-concertorganisator. Ook is ons onderwerp praktisch, want het is de bedoeling dat ze de verworven leerstof, die kort aangebracht wordt, gaan omzetten in de praktijk. Dat betekent dus dat ze de leerstof moeten gebruiken om een evenement in verband met muziek te organiseren. Alle leerlingen samen, alle talenten samen, kunnen dus zeker iets bereiken! Dit zou echt een stimulerende kracht moeten zijn om leerlingen aan te trekken voor de studierichting economie!
(interview met leerlingen uit de eerste graad, WICO Campus Sint-Jozef, Lommel, 2016)

2 Project economische basisvaardigheden: 'de organisatie van een muziekevenement'

2.1 Projectbundel: leerkrachtenversie

Project economische basisvaardigheden: 'de organisatie van een muziekevenement!'

In samenwerking met:

salvator
een WICO-campus

Woensdag 26 april 2017

salvator

een WICO-campus

Project economische basisvaardigheden

Muziek-concertorganisator
Werkbundel

Groep 1

Naam:

Klas:

Naam student: Stef Van Briel
Lector: mevr. E. Rusch
Academiejaar 2016-2017

Inhoudsopgave

Inhoud

Inhoudsopgave.....	35
Inleiding.....	36
Symbolen	37
1 Een muziekfestival of concert?	38
1.1 Oriënteren	38
1.2 Voorbereiden.....	39
1.3 Uitvoeren: projectdag!	40
1.3.1 Wie zijn de betrokkenen bij de organisatie van een muziekfestival of concert?	43
1.3.2 Waar zal ons evenement plaatsvinden?	49
1.3.3 Hoe zorgen we voor de bekendheid van ons evenement?	52
1.3.4 Hoe worden de leveranciers betaald?	56
1.3.5 Het financiële plaatje van ons evenement, een makkie?	63
1.3.6 Een muziekevenement: het bewijs van je financiën?!.....	66
1.4 Reflecteren.....	67
Bijlagen	68
Bronnenlijst	70

Inleiding

Vandaag volgen jullie een projectdag in verband met economische basisbegrippen en – principes. Jullie vragen zich nu allemaal af wat economie is en waarom jullie vandaag zo'n project volgen. Wel daar kunnen we een duidelijk antwoord op geven!

Economie komt zeer vaak terug in de actualiteit. De meesten linken economie met geld, maar economie gaat veel verder dan enkel en alleen geld. Economie is een zeer breed thema. Leerlingen van de eerste graad, die geen SEI, economie of handel volgen beschikken niet over enige voorkennis. Toch is het belangrijk dat ook zij enkele basisvaardigheden begrijpen die in de economie gebruikt worden. Daar knelt nu net het schoentje. Er bestaan geen projecten om deze basisvaardigheden aan te brengen bij de leerlingen van de eerste graad. Hoe kunnen zij dan rekening houden met enkele economische elementen in het dagelijkse leven?

Daarom volgen jullie vandaag een project in verband met economische basisbegrippen. We gaan vandaag enkele economische basisbegrippen en –principes bekijken die jullie later zeker nog kunnen gebruiken. We gaan dat doen aan de hand van een bepaald onderwerp. We gaan een denkbeeldig muzikfestival of concert organiseren. Hierbij zullen heel wat economische principes aan bod komen. Het is de bedoeling dat jullie op een fijne en leerrijke manier hier wat meer te weten over komen!

Veel leerplezier!

Symbolen

Doorheen deze werkbundel voeren jullie verschillende soorten opdrachten uit. De onderstaande symbolen geven aan welk soort opdracht jullie moeten doen!

	= individuele opdracht
	= groepswork
	= tabletoefening
	= conclusie (samenvatting)

1. Een muziekfestival of concert?

Vorbereiding op de projectdag

1.1 Oriënteren

Jullie organiseren een denkbeeldig muziekfestival of concert. Om een muziekfestival of concert te organiseren moet je rekening houden met heel wat zaken. Die zullen gedurende de projectdag allemaal besproken worden.

Jullie zullen eerst de keuze moeten maken tussen een muziekfestival en een concert. Wat is het verschil tussen beide? De betekenis van beide activiteiten vind je aan de hand van de onderstaande QR-codes.

Wat is een muziekfestival?	Wat is een concert?
 <p data-bbox="300 1182 686 1216">Bron: https://goo.gl/kOww1W</p>	 <p data-bbox="917 1182 1284 1216">Bron: https://goo.gl/RjopDu</p>

Tabel 1: een muziekfestival of een concert?

Wil jij een muziekfestival of een concert organiseren op de projectdag? Maak je keuze duidelijk aan de hand van onderstaande QR-code.

Scan de onderstaande QR-code en voer de 'game-pin' in die geprojecteerd wordt. De meerderheid wint! Geef je stem dus aan de keuze die jij verkiest.

Onderzoek: een muziekfestival of een concert?
 <p data-bbox="638 1948 957 1980">Bron: https://kahoot.it/#/</p>

Tabel 2: QR-code 'Play Kahoot!'

1.2. Voorbereiden

Jullie organiseren een fictief muzikfestival of concert. Dat hebben jullie daarnet beslist. Vervolgens kies je nu een aantrekkelijke naam, omdat je zoveel mogelijk mensen (klanten of consumenten) wil aantrekken. Ze moeten meteen geïnteresseerd zijn om jullie evenement te bezoeken!

Scan onderstaande QR-code en bedenk een aantrekkelijke naam voor het evenement! Laat je creatieve hersenen nu het werk doen!

Je kan eventueel inspiratie opdoen van de andere leerlingen in de Padlet.

Padlet: een muzikfestival!	Padlet: een concert!
 <p data-bbox="316 1106 670 1137">Bron: https://goo.gl/Dw5rIV</p>	 <p data-bbox="912 1106 1286 1137">Bron: https://goo.gl/ImOkW8</p>

Tabel 3: Padlet voor muzikfestival en concert

Noteer hier de gekozen naam voor jullie evenement.

Antwoord via brainstorming (Padlet): keuze leerlingen

Om een evenement te organiseren moeten we natuurlijk niet alleen een naam verzinnen. Dat hebben jullie nu al gedaan. Maar welke andere organisatorische elementen moeten ook aan bod komen bij de organisatie van een evenement?

Brainstorm even in groepjes van 3 à 4 personen. Daarna overleg je klassikaal.

Noteer hieronder de elementen die na de klassikale bespreking overblijven om een evenement te organiseren.

- Wie? (= consument, producent, leveranciers)
- Waar? (= de meest geschikte locatie: op school of een zaaltje huren?)
- Wat? (= een evenement tegen de juiste prijs: een spel van vraag en aanbod)
- Promotie? (= marketing: affiches, radiospots, advertenties, social media,...)
- Geldzaken? (= budget/begroting, vergunningen en verzekeringen, sponsors, voorverkoop, betalingen, kosten, opbrengsten, winst, verlies,...)

1.3. Uitvoeren: projectdag!

Algemene organisatie:

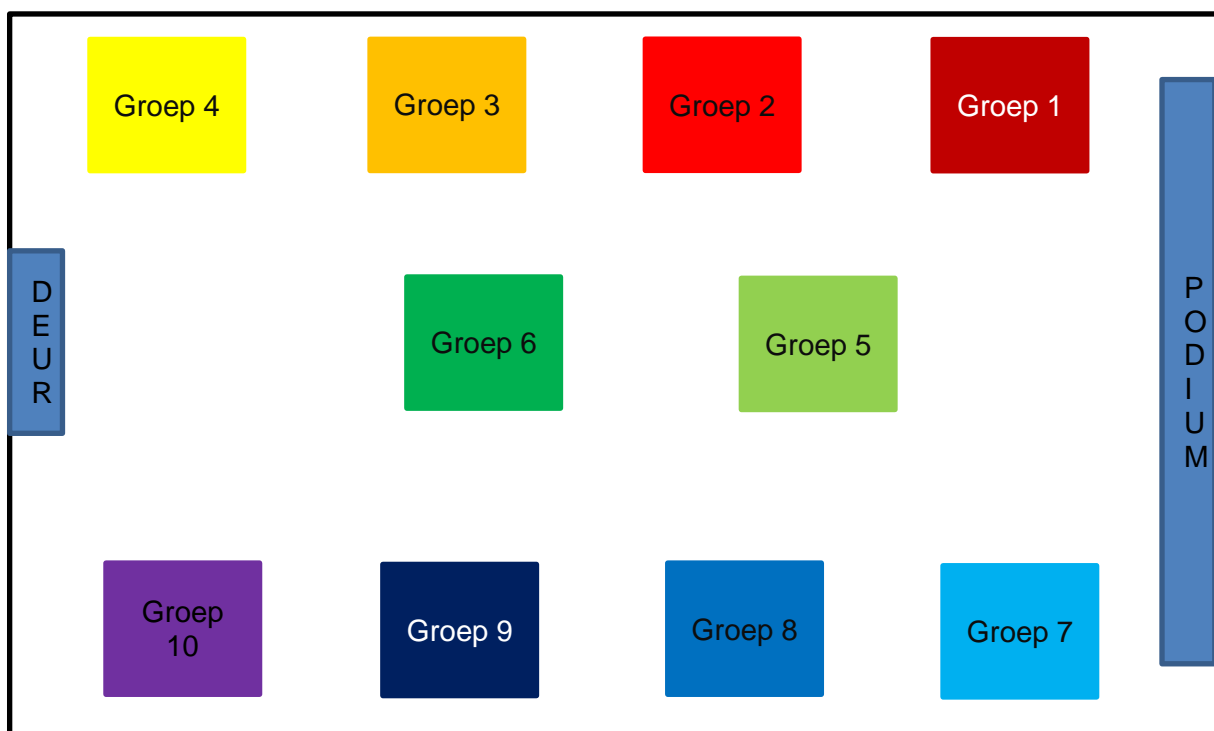
Tijdens deze projectdag ga je je in de organisatie van een muziekevenement verdiepen. Welke onderwerpen komen zoal aan bod?

- 1 Wie zijn de betrokkenen bij de organisatie van een evenement?
- 2 Waar zal ons evenement plaatsvinden?
- 3 Hoe zorgen we voor de bekendheid van ons evenement?
- 4 Hoe worden de leveranciers betaald?
- 5 Het financiële plaatje, een makkie?

Jullie worden ingedeeld in 10 groepjes van 5 personen. De verdeling vind je hieronder. Elk groepje start met een andere opdracht. Op het einde van de projectdag heeft elke groep alles overlopen!

Groepsverdeling	
Groep 1	Leerling 1 – 5
Groep 2	Leerling 6 – 10
Groep 3	Leerling 11 – 15
Groep 4	Leerling 16 – 20
Groep 5	Leerling 21 – 25
Groep 6	Leerling 26 – 30
Groep 7	Leerling 31 – 35
Groep 8	Leerling 36 – 40
Groep 9	Leerling 41 – 45
Groep 10	Leerling 46 – 50

Je werkt in de aula in onderstaande opstelling in groepjes. Er zullen elk lesuur minstens 2 à 3 leerkrachten aanwezig zijn om je te helpen.

Organisatie groep 1:

De leerlingen van groep 1 gaan in de aula aan de juiste tafel samenzitten. Je kan de tafel herkennen aan de kleur en de groepsnummer. Het kaartje heeft dezelfde kleur als hierboven vermeld.

Wat ga je vandaag doen?

Je gaat kennis maken met enkele economische basisbegrippen en – principes. Dit allemaal om je een beetje kennis te laten maken met het vak economie. Je kan vanaf het derde jaar kiezen voor de studierichting economie!

Je gaat vandaag heel wat verschillende opdrachten uitvoeren die kaderen in dit project. Deze onderwerpen komen aan bod vandaag:

- 1 Wie zijn de betrokkenen bij de organisatie van een evenement?
- 2 Waar zal ons evenement plaatsvinden?
- 3 Hoe zorgen we voor de bekendheid van ons evenement?
- 4 Hoe worden de leveranciers betaald?
- 5 Het financiële plaatje, een makkie?

Jij, als groepslid van groep 1, voert de opdrachten in de onderstaande volgorde uit:

Afvinken indien klaar	Onderwerp	Omschrijving onderwerp	Timing
	1	1 Wie zijn de betrokkenen bij de organisatie van een evenement? a. Producenten / organisatoren b. Consumenten / klanten c. Leveranciers	45 min.
	2	2 Waar zal ons evenement plaatsvinden?	30 min.
	3	3 Hoe zorgen we voor de bekendheid van ons evenement?	35 min.
	4	4 Hoe worden de leveranciers betaald? a. Betaalmiddelen: giraal of chartaal geld? b. Overschrijvingen c. Mobile Pay	55 min.
	5	5 Het financiële plaatje van ons evenement, een makkie?	35 min.
			200 min.

Iedereen werkt mee aan de opdrachten, maar iedereen krijgt vandaag ook nog een andere rol toebedeeld:

Rolverdeling	
Leerling 1	Secretaris <ul style="list-style-type: none"> • Je leest de opdrachten voor in de groep. • Je controleert of alle opdrachten goed zijn uitgevoerd.
Leerling 2	Materiaalmeester <ul style="list-style-type: none"> • Je let goed op alle materialen binnen je groep. • Je zorgt ervoor dat iedereen alles goed kan bekijken. • Je gaat extra materialen die je nodig hebt halen en terugbrengen.
Leerling 3	Verslaggever <ul style="list-style-type: none"> • Je spreekt af welk antwoord de groep noteert. • Je zorgt ervoor dat iedereen het antwoord heeft genoteerd.

Leerling 4	<p>Organisator</p> <ul style="list-style-type: none"> • Wanneer de groep extra hulp nodig hebt, voer jij het woord. • Zorg ervoor dat iedereen meewerkt en aan het woord komt. • Moedig de groep aan om een doelstelling te bereiken.
Leerling 5	<p>Tijdsbewaker</p> <ul style="list-style-type: none"> • Je controleert bij elke opdracht de timing. • Je houdt de groep op de hoogte van de timing. • Wanneer de groep erg lang bij een vraag blijft hangen waarschuw je, bijvoorbeeld door te zeggen: "We moeten aan de volgende vraag beginnen, anders krijgen we het niet af."

Welke taak heb jij en de andere groepsleden?

Noteer in de onderstaande tabel de namen van alle groepsleden bij de verschillende rollen.

Rol	Naam groepslid
Secretaris	
Materiaalmeester	
Materiaalmeester	
Organisator	
Tijdsbewaker	

Opmerking: Je kan eventueel na de speeltijd wisselen van rol, indien je dit wenst!

Als er vragen zijn, steek de vinger die op tafel ligt in de lucht! De leerkracht zal je zo snel mogelijk komen helpen!

Veel leerplezier!

45 min.

1.3.1. Wie zijn de betrokkenen bij de organisatie van een muzikfestival of concert?

1 Producenten / organisatoren

Timing: 10 minuten

Ondertussen weten jullie al dat je een fictief muzikaal evenement zal organiseren. Jullie zijn de organisatoren van het evenement. Met andere woorden, jullie zijn de **producenten** van een bepaald **product**. Dat product kan een **goed** of **dienst** zijn. In dit geval, het muzikfestival, spreken we eerder van een dienst, omdat we niet echt tastbare goederen aanbieden. Maar waarom zou je nu in godsnaam een muziekevenement organiseren?

Bespreek in groep de onderstaande vragen.

1. Noteer minstens drie redenen waarom jullie een muziekevenement willen organiseren.
Mogelijke redenen: bekend worden, geld verdienen, pure interesse in muziek (zelf de keuze maken), sociaal contact, mensen entertainen en samenbrengen, bepaalde kwaliteiten van jezelf gebruiken in (niet-alledaagse) situaties,...
2. Met welk gevoel moeten de mensen (klanten) weggaan van jullie evenement?
Ze moeten het gevoel hebben van: 'Wauw, ik heb me echt goed geamuseerd. Hier wil ik zeker terug naartoe komen!'.
3. Hoe bereik je dit gevoel?
Er moet een heel goede sfeer en beleving zijn tijdens het evenement. Ook de randelementen moeten goed zijn. Alles moet top zijn!

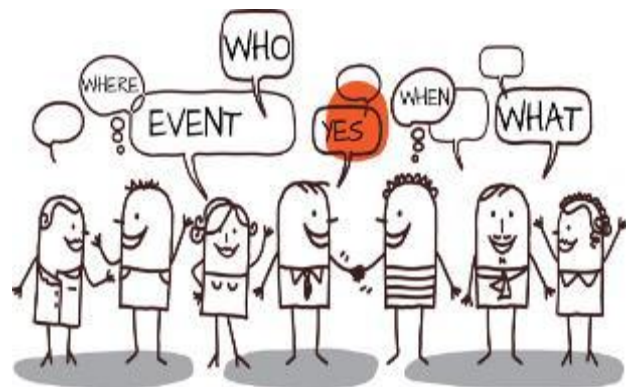
Formuleer jullie hoofddoelstelling voor het evenement volgens het SMART-principe. Indien je het SMART-principe niet kent, scan dan kort even de onderstaande QR-code en lees de website eens kort door.

QR-code: doelstellingen volgens SMART-principe

Bron: <https://goo.gl/sY9OmR>

Tabel 4: QR-code SMART-doelstellingen

Figuur 1: Cartoon eventmanagement

Noteer hieronder je antwoord.

- vb. Dit schooljaar willen we één evenement organiseren.
- vb. We willen met ons evenement dit schooljaar minstens 500,00 EUR winst maken.

2 Consumenten / klanten

Timing: 5 minuten

Jullie, als organisator of producent van het evenement, willen natuurlijk zoveel mogelijk mensen aantrekken om het evenement te bezoeken. Het is belangrijk dat jullie evenement aantrekkelijk is. De mensen die het evenement bezoeken, zijn jullie klanten of **consumenten**. Zij ‘gebruiken’ het product. In dit geval komen ze naar jullie evenement. Natuurlijk willen jullie zoveel mogelijk mensen ontvangen op jullie evenement!

Jullie als organisatoren (producenten) moeten natuurlijk rekening houden met de **behoeften** (noden) van de klanten (consumenten). Waar moet een organisator rekening mee houden om zoveel mogelijk klanten aan te trekken?

Vul eenmaal de padlet in per groep aan de hand van de tablet en de onderstaande QR-code.

QR-code: Padlet (behoeften consumenten)

Bron: <https://goo.gl/PbEviH>

Tabel 5: QR-code consumenten

Bespreek waar een organisator rekening mee moet houden om tegemoet te komen aan de noden van de klant.

Figuur 2: Pennenzakkenrock!

Noteer hieronder je antwoord.

Vb. goede prijs, aanwezigheid drank- en eetgelegenheden, aanwezigheid sanitair, mooie omkadering, goede promotie, goede muziek,...

3 Leveranciers

Timing: 5 minuten

De klant wil natuurlijk heel wat meer dan enkel goede muziek. Dit is natuurlijk wel waar het om draait. Om een evenement echt succesvol te maken, komt er heel wat meer bij kijken. Natuurlijk kan je niet overal voor zorgen en zal je dus moeten samenwerken met heel wat andere mensen.

Bespreek met welke anderen mensen of bedrijven je zal moeten samenwerken. Noteer minstens vijf leveranciers onder de afbeeldingen.
TIP: Hieronder vind je enkele afbeeldingen die je kunnen leiden naar mogelijke leveranciers!

Figuur 3 t.e.m.7: mogelijke leveranciers

Noteer hier je antwoord.

Vb. muziekgroepen (1), drankenhandel (2), eetgelegenheden (3), sanitaire voorzieningen (4), licht (5) en geluid (6), drukkerij (7), decor (8), ...

De bovenstaande personen of bedrijven zijn de **leveranciers** van je muziekevenement. Het is belangrijk om verschillende gegevens van de leveranciers te weten. Je moet als organisator ook makkelijk deze gegevens kunnen terugvinden.

Opdracht:

- a. Maak een creatief, maar duidelijk bedrijfskaartje van een leverancier in de buurt waar de onderstaande gegevens op terug te vinden zijn.
 - ✓ Naam bedrijf
 - ✓ Wat levert het bedrijf?
 - ✓ Kostprijs (Hoeveel moet ik betalen voor goed/dienst?)
 - ✓ Adres, postcode en gemeente
 - ✓ Telefoonnummer
 - ✓ Email

- b. Kies in groep een leverancier. Een persoon maakt onderaan de pagina het kaartje. De andere groepsleden zoeken informatie over de leverancier op. Je werkt samen om tot een creatief kaartje te komen!

- c. Tijdsduur:
Je krijgt 15 minuten om de informatie op te zoeken en te plaatsen op het kaartje!

- d. Materiaal:
 - ✓ Pc of tablet
 - ✓ Blanco kaartje
 - ✓ Stiften en kleurpotloden

- e. Afspraken:
 - ✓ Verdeel het werk in de groep en werk rustig aan deze opdracht.
 - ✓ Zorg dat je het materiaal met respect behandelt.
 - ✓ Indien er vragen zijn, steek je hand in de lucht. De begeleidende leerkracht komt je zo snel mogelijk verder helpen.

- f. Hiernaast vind je een voorbeeld van een bedrijfskaartje. Onderaan de pagina vind je een vak. Daarin maak je je bedrijfskaartje!

Figuur 8: voorbeeld bedrijfskaartje

Jouw bedrijfskaartje:

Een muziekevenement draait natuurlijk hoofdzakelijk om de ‘muziek’. Maar wie gaat er voor muziek zorgen op jullie evenement?

- ✓ Plaatselijke muziekgroepen?
- ✓ Leerlingen die een instrument bespelen?
- ✓ Leerkrachten die een instrument bespelen?
- ✓ Dj's?

Denk bij je keuze ook aan de volgende elementen:

- ✓ Genre is afgestemd op beoogde publiek.
- ✓ De naam op de affiche zal voldoende publiek lokken.
- ✓ Vraagprijs staat in relatie tot de waarde.
- ✓ Technische vereisten voor de groep zijn haalbaar.
- ✓ Deze groep/DJ treedt in de weken voor het evenement niet in dezelfde buurt op.
- ✓ De groep/DJ heeft voldoende live ervaring.

Bespreek maximaal 3 minuten in groep welke muziek jullie willen op het muziekevenement. Stem mee aan de hand van onderstaande QR-code! De optie met de meeste stemmen zal de muziek van jullie evenement bepalen!

QR-code: Kahoot: Stem voor je favoriete muziekkeuze!

Bron: <https://goo.gl/sTTdJa>

Tabel 6: Kahoot- muziekkeuze

Noteer hier de keuze:
(keuze leerlingen)

Conclusie:*Timing: 5 minuten*

We hebben al heel wat partijen behandeld die betrokken zijn bij de organisatie van een muziekevenement. Ze hebben ook allemaal een andere functie!

Hieronder vind je een samenvattend kader. Noteer de volgende basisbegrippen op de juiste plaats in het kader.

Kies uit: behoeften – consument – dienst – goed – leveranciers - producent

Samenvattend kader:

Om een evenement te organiseren, zijn er verschillende partijen betrokken bij het evenement.

De **producent** is degene die een bepaald product op de markt brengt. In dit geval biedt hij een muziekevenement aan voor de mensen. Een producent van een bepaald **goed** of **dienst** kan verschillende doelstellingen hebben, naargelang zijn behoeften.

De **consument** of de klanten zijn de mensen die gebruik maken van het muziekevenement. Hij moet echt aangetrokken zijn tot een bepaald goed of dienst. Zijn **behoeften** moeten natuurlijk ook zoveel mogelijk bevredigd worden. In het geval van een muziekevenement moeten er natuurlijk ook andere elementen aanwezig zijn, zoals eet- en drankgelegenheden, decor, licht en geluid, enz.

De producent kan natuurlijk niet overal voor zorgen en werkt dus samen met **leveranciers**. Een leverancier levert dus goederen of diensten in ruil voor geld.

Ook bij de keuze van de muziekgroep of DJ moeten er heel wat elementen ten opzichte van elkaar afgewogen worden.

Samenvattende tabel 1

45 min.

1.3.2. Waar zal ons evenement plaatsvinden?

De **locatie** bepaalt voor een groot deel de uitstraling en sfeer van je evenement. Je kunt dus rustig stellen dat de locatie een evenement kan maken of kraken. Vergeet vooral niet om rekening te houden met praktische aspecten: ‘Hoe zit het met de bereikbaarheid?’, ‘Welke faciliteiten zijn beschikbaar?’, enz.

Opdracht:

Op de volgende pagina vind je een tabel terug die je kan gebruiken als checklist om onderzoek te doen naar de juiste locatie van een muziekevenement.

Ga voor één van de twee verschillende muziekevenementen de checklist na. Met andere woorden, je mag kiezen voor welk muziekevenement je de checklist overloopt. Je vindt de evenementen terug aan de hand van een QR-code. Scan de QR-code om de website van een muziekevenement te bezoeken.

Werk met kleuren:

- Kleur het vakje groen indien de locatie tegemoetkomt aan een bepaald criterium.
- Kleur het vakje geel indien je geen informatie kan vinden over een bepaald criterium.
- Kleur het vakje rood indien de locatie niet tegemoetkomt aan een bepaald criterium.

Achteraf kan je dan een oordeel vellen!

Muziekevenement 1: Genk on Stage	Muziekevenement 2: Concert Stan van Samang @ Sportpaleis Antwerpen
 <p>Bron: https://goo.gl/E6GamW</p>	 <p>Bron: https://goo.gl/O10pwD</p>

Tabel 7: QR-codes muziekevenementen

Checklist locatieonderzoek:

Criteria locatieonderzoek	Muziekevenement 1: Genk on Stage	Muziekevenement 2: Concert Stan van Samang @Sportpaleis Antwerpen
1 Goede bereikbaarheid?		
2 Centrale locatie?		
3 Aanvaardbare gemiddelde reistijd?		
4 Openbaar vervoer mogelijk?		
5 Mogelijke overschrijding maximumcapaciteit?		
6 Mogen ruimtes zelf ingericht worden?		
7 Voldoende parkeergelegenheid?		
8 Toegankelijk voor mindervaliden?		
9 Voldoende toiletten?		
10 Vestiaire aanwezig?		
11 Catering aanwezig?		
12 Verplicht gebruik van vaste leveranciers (vb. drank, licht, geluid,...)?		
13 Materiaal aanwezig (vb. tafels, stoelen,...)?		
14 Eigen audiovisuele voorzieningen aanwezig?		
15 Goede akoestiek?		
16 Podium aanwezig?		
17 Water, elektriciteit, internet, enz. aanwezig?		
18 Kleedkamers voor artiesten aanwezig?		
19 Verwarming of airco aanwezig?		
20 Persruimte aanwezig?		
21 Staat de veiligheid (vb. nooduitgangen) op punt?		
22 Rokersruimtes voorzien?		
23 Creatieve locatie?		

Tabel 8: locatieonderzoek

Zijn er nog elementen die belangrijk zijn voor de locatie van een evenement? Zo ja, je kan ze hieronder noteren.

(eigen antwoord leerlingen)

Welke elementen zijn voor de organisatie van jullie evenement belangrijk? Kies je voor een binnen- of buitengebeuren? Staaf je antwoord aan de hand van de checklist!

Noteer hieronder je antwoord.

Figuur 9 en 10: Muziekevenement inside and outside
Timing: 3 minuten

Conclusie:

De locatie van je evenement zorgt ervoor dat je evenement slaagt of mislukt. Vul de tabel verder aan.

Samenvattend kader:

De locatie bepaalt voor een groot deel de uitstraling en sfeer van je evenement. Je kunt dus rustig stellen dat de locatie een evenement kan maken of kraken. Vergeet vooral niet om rekening te houden met praktische aspecten.

Met welke zaken moet men rekening houden? Noteer minstens vijf belangrijke elementen die voor ons evenement belangrijk zijn.

- Parkeergelegenheid
- Bereikbaarheid (auto, openbaar vervoer, fiets, te voet,...)
- Toegang mindervaliden
- Vaste leveranciers
- Inrichting: catering, toiletten, vestiaires, ...
- ...

Samenvattende tabel 2

35 min.

1.3.3. Hoe zorgen we voor de bekendheid van ons evenement?

De mogelijke klanten moeten natuurlijk op de hoogte zijn van het evenement dat jullie gaan organiseren. Daarom is het zeer belangrijk om gericht **promotie** te voeren. Onder promotie valt de communicatie van een bedrijf gericht op het stimuleren van de verkoop. Dit kan natuurlijk op heel wat manieren.

Opdracht:

- Ga in de studiezaal op zoek naar voorbeelden van 'promotie'. Maak een foto met je gsm als bewijs hiervan!
- Voor deze opdracht heb je een gsm nodig als materiaal.
- Fluister tijdens het rondlopen in de studiezaal en stoor de rest niet!
- Je krijgt vijf à tien minuten de tijd om even rond te lopen in de studiezaal. Dat betekent dat je gericht op zoek gaat naar 'promotiemateriaal'. Daarna los je de onderstaande vragen op.

Figuur 11: folder als voorbeeld van promotiemateriaal

Noteer welke vormen van 'promotiemateriaal' je bent tegengekomen op school.

Reclame via tv-schermen, folders, banner, affiches, ...

Bestudeer aandachtig de onderstaande website. Je kan de site bezoeken door de onderstaande QR-code te scannen.

QR-code: verschillende vormen van promotiemateriaal
Bron: https://goo.gl/lcZV2e

Tabel 9: vormen van promotiemateriaal

Noteer minstens vijf andere vormen om promotie te voeren die voor jullie belangrijk zouden kunnen zijn.

Website, Twitter, Facebook, persbericht, advertentie, radio, flyers, affiches, visitekaartjes, reclamepanelen, mond-aan-mond-reclame, ...

Opdracht:

a. Ontwerp een creatieve en aantrekkelijke **affiche** via de app 'Piccollage' om promotie te maken in de school en eventueel op andere plaatsen. Zorg ervoor dat de consument meteen aangetrokken wordt om je evenement te bezoeken!

- ✓ Welke elementen moeten zeker op je affiche staan?
 - Naam evenement
 - Plaats
 - Datum en tijdstip
 - Prijs
 - Programma / line-up
 - Sponsors en organisatie
 - ...

Voor dat je begint met het ontwerpen van een affiche, bestudeer je eerst de onderstaande informatie.

- ✓ Bestudeer de marketingmix aan de hand van onderstaande QR-code.

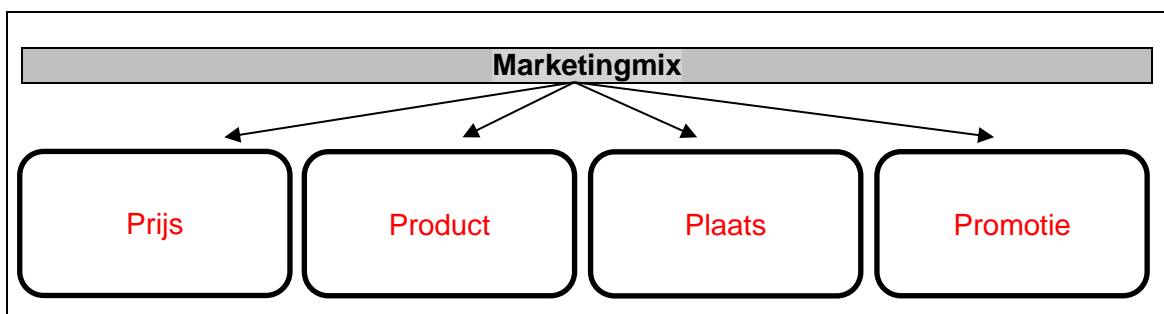
QR-code: marketingmix

Bron: <https://goo.gl/M8ILNF>

Tabel 10: vormen van promotiemateriaal

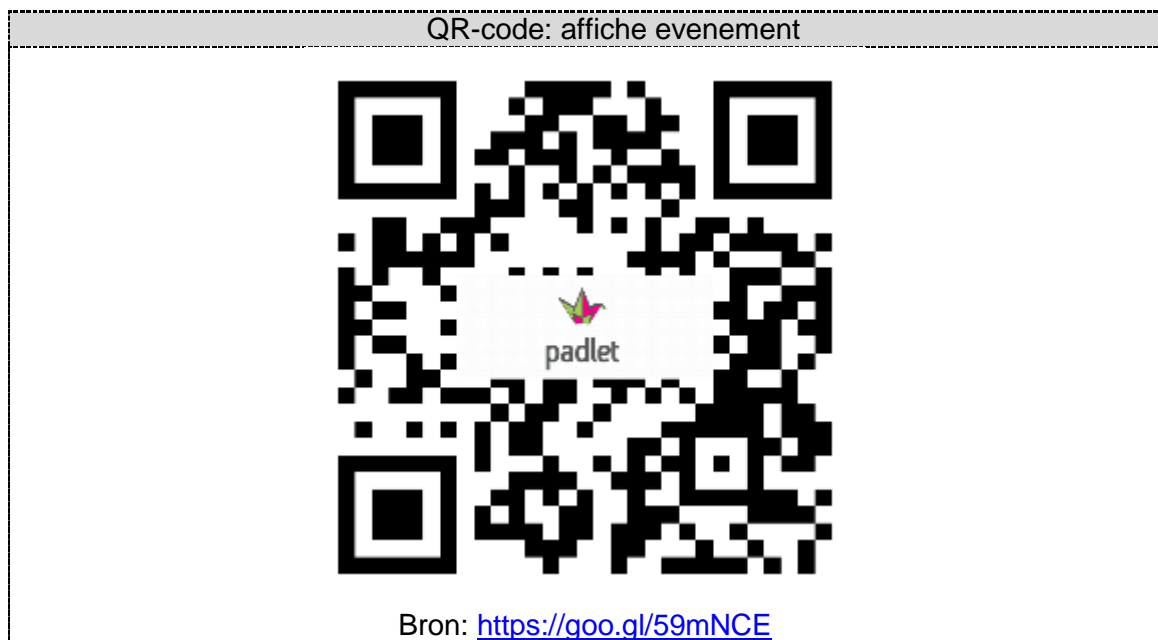
- ✓ Vul in de tabel hieronder aan welke elementen aan bod komen in de **marketingmix (4P's)**. Het is de basisinformatie voor je affiche!

Tabel 11: marketingmix

b. Je krijgt 20 minuten om de informatie te verwerken in een creatieve en aantrekkelijke affiche! Deze affiche ontwerp je via de app 'Piccollage'. Wanneer je affiche klaar is, plaats je je affiche in een padlet. Je krijgt toegang tot de padlet a.d.h.v. de QR-code op de volgende pagina.

Tabel 12: affiches via Piccolage te bekijken op de padlet

c. Materiaal:

- ✓ Pc of tablet → app: Piccolage

d. Afspraken:

- ✓ Verdeel het werk in de groep en werk rustig aan deze opdracht.
- ✓ Zorg dat je het materiaal met respect behandelt.
- ✓ Indien er vragen zijn, steek je hand in de lucht. De begeleidende leerkracht komt je zo snel mogelijk verder helpen.

Figuur 12: verschillende vormen van promotie

Conclusie:*Timing: 3 minuten*

Hieronder vind je een samenvattend kader in verband met de promotie van het muziekevenement.

Noteer de volgende basisbegrippen op de juiste plaats in het kader.

Kies uit: folders – marketingmix – promotie (2x) – product – affiches – social media – pers – prijs – advertenties – banners – plaats

Samenvattend kader:

Het is heel belangrijk dat de consument weet dat jij als producent een muziekevenement organiseert. Het is dus heel belangrijk om **promotie** te voeren.

Promotie kan in verschillende vormen naar voren komen, zoals bijvoorbeeld: **folders, banners, affiches, social media, pers, advertenties, enz.**

Natuurlijk is de inhoud van de promotie heel belangrijk. Dit komt zeker aan bod wanneer je de **marketingmix** hanteert. Welke elementen komen hier nu zoal aan bod? Deze kunnen we makkelijk onthouden door middel van de 4 P's: **prijs, product, plaats, promotie!**

Samenvattende tabel 3

45 min.

1.3.4. Hoe worden de leveranciers betaald?

0 Inleiding

Timing: 5 minuten

Opdracht:

Voer een kort groepsgesprek over het 'omgaan met geld'. Stel de volgende vragen aan elkaar.

- Krijg je zakgeld? Zo ja, hoeveel en hoe vaak?
- Krijg je op andere momenten ook nog geld?
- Ga je bewust om met het geld dat je hebt?
- Wat doe je met het geld dat je ter beschikking hebt?
- Denk je vaak aan sparen?
- Waarom is sparen belangrijk?

De meeste jongeren hebben wel een beetje geld waarmee ze enkele dingen kunnen doen. Vaak krijgen ze **zakgeld** van hun ouders, maar hoeveel en hoe vaak ze zakgeld krijgen, hangt van de ouders af. Toch is het belangrijk om even stil te staan bij het omgaan met geld. Soms wil je al wel eens iets kopen. Dat mag, maar het mag geen verslaving worden, want dan kom je in de problemen. Je kan die aankopen op verschillende manieren betalen. Daar komen we later nog op terug.

Toch is het soms ook niet slecht om eens te **sparen**. Sparen is geld bewust opzij zetten om het later te gebruiken voor grote aankopen (vb. een auto). Het is belangrijk dat je later, wanneer je volwassen bent, nog voldoende geld hebt om ervan te kunnen leven!

1 Betaalmiddelen

Timing: 20 minuten

Opdracht 1:

Bij de organisatie van een muziekevenement dienen ook heel wat zaken aangekocht te worden. Zo heeft de school pas vier televisieschermen aangekocht om promotie te voeren en om de leerlingen op de hoogte te houden van eventuele veranderingen.

De factuur hiervan vind je op de volgende pagina.

Los de onderstaande vragen op aan de hand van de factuur.

- a. Hoeveel moet de school in totaal betalen voor de vier televisieschermen?
1 580,00 EUR
- b. Waaruit bestaat dit totaalbedrag?
De prijs van vier televisieschermen (excl. BTW) + 21% BTW
- c. Kruis aan hoe je dit bedrag zou betalen.
 - cash geld
 - bankkaart
 - andere manier (vb.:)
- d. Leg uit waarom je op die manier dit bedrag zou betalen.
Een groot bedrag betaal je vaak via een zicht- of spaarrekening d.m.v. een bankkaart. Het is de meest veilige manier om zo'n groot bedrag te betalen. Betalingen via de bank maken het betalen makkelijker en sneller.

Je kan inderdaad op verschillende manieren je aankopen betalen. Welke manieren er allemaal zijn, bestudeer je zo meteen!

FACTUUR

SELS TV
 Dhr. Jeroens Sels (Zaakvoerder)
 Kloosterstraat 27
 3920 Lommel
 01154 41 98
www.sels-tv.be

WICO Campus Salvator
 Mevr. Heidi Knevels
 Collegestraat 5
 3930 Hamont-Achel

Nr.: 1226	Datum: 2017-03-30	Vervaldatum: 2017-04-29	Referentie: +++160/5684/12356+++
---------------------	-----------------------------	-----------------------------------	--

Omschrijving	Aantal	Eenheidsprijs	Totaal	BTW
LG 43LH570V	4	326,45 EUR	1 305,79 EUR	21%

Bedrag (EUR)	Belastbaar (EUR)	BTW (%)	BTW (EUR)	TE BETALEN (EUR) ¹
1 305,79	1 305,79	21	274,21	1 580,00

¹ Deze aankoopfactuur duidt aan dat het aangekochte voertuig in aanmerking komt voor de belastingvermindering. U houdt dit document samen met uw betalingsbewijs samen voor de fiscus.

Sels Tv - Kloosterstraat 27 – 3920 LOMMEL - 011 54 41 98 – www.sels-tv.be –
 IBAN BE56 4513 6521 5413 – BIC BBRUBEBB

Opdracht 2:

Er bestaan verschillende soorten betaalmiddelen. Dat betekent ook dat je je aankopen op verschillende manieren kan betalen. Voor ons muziekevenement zullen de verschillende aankopen ook op verschillende manieren betaald worden.

- a. Welke betaalmiddelen bestaan er nu eigenlijk? Scan de onderstaande QR-code en bekijk het filmpje.

QR-code: filmpje betaalmogelijkheden

Bron: <https://goo.gl/ydOx4x>

Tabel 13: betaalmiddelen

- b. Vul onderstaande tabel aan met de informatie die je uit het filmpje kan halen.

Betaalmiddel	Kenmerken	Rechtstreekse of onrechtstreekse betaling?	Gevaren
Cash geld	Briefjes en munten	Rechtstreeks	
Bankkaart (debetkaart)	Geld overschrijven van zichtrekening van jezelf naar de zichtrekening van de verkoper	Onrechtstreeks via financiële instelling	Phishing en skimming
Overschrijving	Bankgegevens van beide partijen nodig: IBAN en BIC	Onrechtstreeks via financiële instelling	
Kredietkaart	Bedrag wordt op het einde van de maand van de rekening gehaald	Onrechtstreeks via financiële instelling	

Tabel 14: soorten betaalmiddelen

Hierboven werden kort al enkele betaalmiddelen opgesomd. Cash geld, of het rechtstreeks betalen met briefjes en munten, wordt ook wel een **chartaal geld** genoemd. Wanneer we via een bank- of kredietkaart betalen, noemen we dit **giraal geld**. Dat betekent dat het geld een omweg langs de financiële instelling maakt (onrechtstreeks).

c. Hieronder vind je een afbeelding van een bankkaart. Benoem de onderdelen van de bankkaart.

Kaartuitgever	
chip	
Kaartnummer	
Rekeningnummer (IBAN)	
Naam rekeninghouder	
Klantnummer	
Vervaldatum van de kaart	

	BIC
	Magneetstrip
	Handtekening kaarthouder
	Logo kaartdiensten

Tabel 15: betaalkaart

2 **Betalen met een overschrijving**

Timing: 15 minuten

Opdracht 1:

Vul onderstaand overschrijvingsformulier in met de gegevens van de factuur op p. 25.

OVERSCHRIJVINGSOPDRACHT
ORDRE DE VIREMENT
ÜBERWEISUNGSaufTRAG

Handtekening(en) _____
Signature(n) _____
Unterschrift(en) _____

Bedrag / Montant / Betrag: EUR **1 580** , 00 CENT

14 04 17 (elke datum voor 29.04.2017 is correct)
Gewenste uitvoeringsdatum in de toekomst / Date d'exécution souhaitable dans la future / Gewünschtes Ausführungsdatum in der Zukunft

Rekening opdrachtgever (IBAN) **BE56451365215413**
Compte donneur d'ordre (IBAN)
Konto des Auftraggebers (IBAN)

Naam en adres opdrachtgever
Nom et adresse donneur d'ordre
Name und Adresse des Auftraggebers
JEROEN SELS
KLOOSTERSTRAAT 27
3920 LOMMEL

Rekening begunstigde (IBAN) **BEXX00000000000000000000**
Compte bénéficiaire (IBAN)
Konto des Begünstigten (IBAN)

BIC begunstigde **XXX000**
BIC bénéficiaire **XXX000**
BIC Begünstigten **(vb. KREDBEBB)**

Naam en adres begunstigde
Nom et adresse bénéficiaire
Name und Adresse des Begünstigten
HELDLE KNEVELS
COÛLE GĚSTRAAT 5
3930 HĚMONT-ACHEL

Middeldeel
Communication
Mittlung
+++160 / 5684 / 12356+++

Figuur 13: overschrijvingsformulier

Opdracht 2:

Tegenwoordig kan je ook online overschrijvingen doen. Meer zelfs, je kan al je bankzaken beheren van thuis uit! Geweldig toch!

Bekijk het onderstaande filmpje in verband met internetbankieren.

QR-code: filmpje internetbankieren

Bron: <https://goo.gl/pha5Li>

Tabel 16: internetbankieren

Leg uit op welke manier internetbankieren handig kan zijn voor de organisatie van het muziekevenement.

Je kan de organisatie, zelfs de geldzaken, vanuit school regelen. Dat betekent dat je niet meer naar de bank hoeft toe te gaan. Je kan op elk moment van de dag betalingen doen. Je kan ook je saldi bekijken, enz. Internetbankieren heeft vele voordelen!

Het gaat zelfs verder dan internetbankieren! Op dit moment kan je zelfs betalingen verrichten met je gsm, via 'Mobile Pay'. Alles wat je kan met internetbankieren, kan je vanaf nu ook via je gsm a.d.h.v. een app van je bank.

Indien je meer informatie wil over 'Mobile Pay', scan dan de onderstaande QR-code die verwijst naar een filmpje.

QR-code: filmpje Mobile Pay

Bron: <https://goo.gl/Vv5alx>

Tabel 17: Mobile Pay

Conclusie:**Timing: 5 minuten**

Hieronder vind je een samenvattend kader in verband met de betaling van de leveranciers van het muziekevenement.

Noteer de volgende basisbegrippen op de juiste plaats in het kader.

Kies uit: Mobile Pay – bankkaart – rechtstreeks – giraal geld – internetbankieren – chartaal geld – overschrijving – financiële instelling

Samenvattend kader:

Je kan je leveranciers op heel wat manieren betalen. Wanneer het gaat om kleinere bedragen kan je vaak betalen met cash geld. We spreken dan van **chartaal geld**. Je betaalt het bedrag **rechtstreeks** aan de verkoper van het product.

Wanneer het gaat om grotere bedragen wordt er vaak niet meer betaald met chartaal geld, maar wel met **giraal geld**. Dit geld staat op een spaar- of zichtrekening. Je betaalt eigenlijk je leveranciers niet rechtstreeks, want het geld maakt een omweg via een **financiële instelling**. Dit geld is dus gekoppeld aan een bankrekening. Om acties te kunnen uitvoeren, heb je dus ook een **bankkaart** nodig.

Je kan je leverancier ook betalen a.d.h.v. een **overschrijving**. Dit kan zowel op papier, als op internet d.m.v. **internetbankieren**. Internetbankieren wordt steeds populairder! Met internetbankieren kan je eigenlijk al je bankzaken onderhouden.

Het gaat zelfs verder dan internetbankieren. Tegenwoordig kunnen we zelfs betalingen doen via onze gsm (smartphone). Je kan een betaling afhandelen a.d.h.v. een bankapp, 'Mobile Pay'. Je scant de QR-code, voert je pincode in, en je betaling is afgerond. Zo snel gaat het tegenwoordig. Je kan op eender welk moment betalingen verrichten en je bankzaken controleren.

Je kan je leveranciers dus op heel wat verschillende manieren betalen!

Samenvattende tabel 4

40 min.

1.3.5. Het financiële plaatje van ons evenement, een makkie?

1 Leiden kosten en opbrengsten tot winst of verlies?

Timing: 10 minuten

Een van de belangrijkste aspecten bij de organisatie van een muziekevenement is het financiële aspect. Kunnen we spreken van een succes (of financieel vlak)? Dan is er **winst!** Wanneer er **verlies** geleden is, kunnen we spreken van een mislukking. Winst is een van de belangrijkste doelstellingen van een onderneming of organisatie. Indien dit niet zo is, gaat het vaak om een **social-profitorganisatie (vb. Het Wit Gele Kruis)**.

Om de winst (of verlies) te kunnen berekenen moeten we de **'kosten'** en **'opbrengsten'** van ons muziekevenement kennen. Om te kunnen produceren, moeten er kosten worden gemaakt. De geproduceerde eenheden zullen later verkocht worden. De winst is het positieve verschil van de opbrengsten minus de kosten. Wat zijn 'kosten' en 'opbrengsten'? Scan de QR-code voor meer informatie!

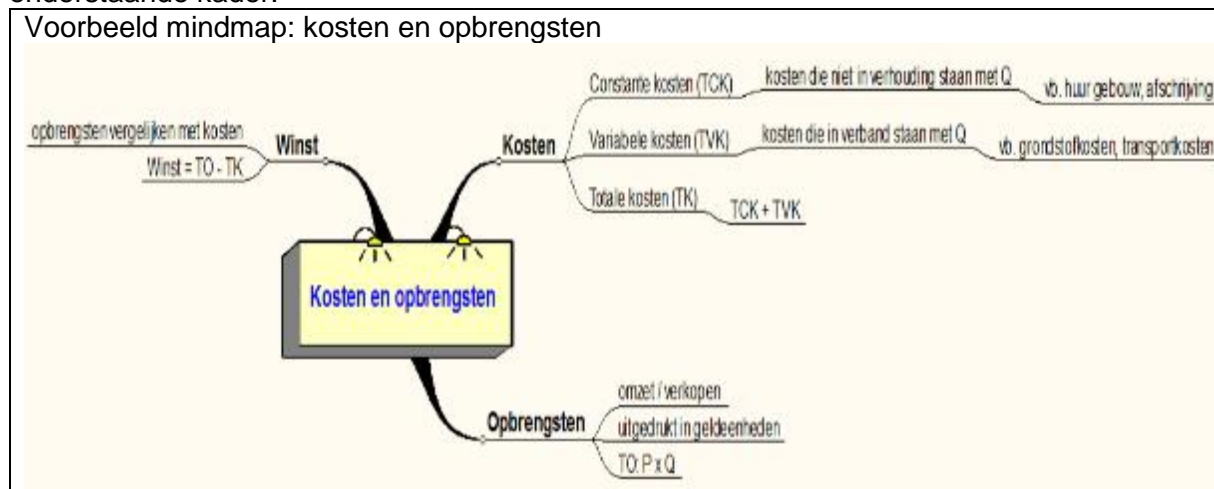
QR-code: kosten en opbrengsten	
Kosten	Opbrengsten
	
<p>Bron: https://goo.gl/ynwsAs</p> <p>Opmerking: Lees enkel het eerste stukje van soorten kosten en constante en variabele kosten!</p>	<p>Bron: https://goo.gl/XfK3DS</p>

Tabel 18: kosten en opbrengsten

Mindmap bij informatieve bronnen:

Maak bij de bovenstaande informatieve bronnen een duidelijke mindmap in het onderstaande kader.

Opdracht 1:

Timing: 10 minuten

- a. Je krijgt een envelop met verschillende kaartjes op. Het is de bedoeling dat je de kaartjes rangschikt volgens 'kosten' en 'opbrengsten'.
- b. Materiaal:
 - ✓ Karton en plakband
 - ✓ Envelop met kaartjes
- c. Tijdsduur:
 - ✓ Je krijgt zo'n tien minuten de tijd om de kaartjes te ordenen en te overleggen in groep.
- d. Afspraken:
 - ✓ Werk rustig in groep.
 - ✓ Indien er vragen zijn, steek je hand in de lucht!

Opdracht 2:

Timing: 5 minuten

- a. Je hebt daarnet alle kaartjes gerangschikt onder kosten en opbrengsten. Bereken nu het totaal van alle kosten en opbrengsten.
- b. Materiaal:
 - ✓ Karton, plakband en stift
 - ✓ Envelop met kaartjes
 - ✓ Rekenmachine
- c. Tijdsduur:
 - ✓ Je krijgt zo'n vijf minuten de tijd om de berekening i.v.m. het totaal van kosten en opbrengsten te doen.
- d. Afspraken:
 - ✓ Werk rustig in groep.
 - ✓ Indien er vragen zijn, steek je hand in de lucht!

Opdracht 3:

Timing: 5 minuten

- a. Is er sprake van winst of verlies? Maak de berekening op het stuk karton.
- b. Materiaal:
 - ✓ Karton, plakband en stift
 - ✓ Envelop met kaartjes
 - ✓ Rekenmachine
- c. Tijdsduur:
 - ✓ Je krijgt zo'n vijf minuten om in groep te berekenen of er sprake is van winst of verlies.
- d. Afspraken:
 - ✓ Werk rustig in groep.
 - ✓ Indien er vragen zijn, steek je hand in de lucht!

Opdracht 4:

Timing: 5 minuten

- a. Los de onderstaande vragen op.
 1. Hoeveel bedragen de kosten?
4 250,00 EUR
 2. Hoeveel bedragen de opbrengsten?
4 900,00 EUR
 3. Hoeveel bedraagt het resultaat? Met andere woorden, is er winst of verlies?
Er is 775,00 EUR winst.
 4. Hoeveel bedraagt de prijs van een inkomticket? Is deze prijs hoog genoeg?
De prijs van een inkomticket bedraagt 10,00 EUR. We maken winst, dus in principe is deze prijs hoog genoeg!
 5. Kan het evenement doorgaan volgens jou? Formuleer een besluit.
Er wordt 775,00 EUR winst gemaakt. In principe is het goed dat er winst gemaakt wordt. Alle leveranciers kunnen betaald worden en er is zelfs overschot.

Conclusie*Timing: 5 minuten*

Hieronder vind je een samenvattend kader in verband met het financiële plaatje van de organisatie van een muziekevenement.

Noteer de volgende basisbegrippen op de juiste plaats in het kader.

Kies uit: break-even - winst - constante kosten - variabele kosten – verlies - totale kosten - opbrengsten

Samenvattend kader:

Een van de belangrijkste doelstellingen bij de organisatie van een muziek-evenement is het maken van winst. Dan kan je, op financieel vlak, spreken van een succes. Indien men verlies maakt, door bijvoorbeeld een tegenvallend bezoekersaantal, kan men spreken van een mislukking.

Om de winst te kunnen berekenen, moeten we eerst iets meer weten over de kosten en de opbrengsten. De **totale kosten** kunnen worden opgedeeld in constante kosten en variabele kosten. **Variabele kosten** zijn kosten die beïnvloed worden door de productiehoeveelheid. **Constante kosten** zijn er altijd, zelfs als men niks produceert. Ze blijven constant en worden niet beïnvloed door de productieomvang.

Wanneer we de totale kosten (TK) willen berekenen, moeten we de variabele kosten (TVK) optellen met de constante kosten (TCK).

De **opbrengsten** worden vooral bepaald door de verkopen. De opbrengsten (TO) berekenen we aan de hand van de prijs en de hoeveelheid.

Wanneer we dus de winst willen berekenen, moeten we de opbrengsten (TO) verminderen met de kosten (TK). Indien dat resultaat positief is, kunnen we spreken van **winst**. Indien het resultaat negatief is, kunnen we spreken van **verlies**.

Samenvattende tabel 5

10 min.

1.3.6. Een muziekevenement: het bewijs van je financiën?!

Indien vroeger klaar!

Wanneer we een evenement organiseren moeten we ook een **boekhouding** hanteren. De boekhouding bestaat uit verschillende documenten. Twee daarvan zijn de **resultatenrekening** en de **balans**.

De resultatenrekening is het document waar de kosten en opbrengsten in bijgehouden worden. Hieruit kunnen we dus ook het resultaat (winst of verlies) afleiden.

In de balans worden de bezittingen en de schulden opgesomd. Bij een correcte balans zijn beide elementen in evenwicht!

Voorbeeld: balans

<u>Activa</u>	<u>Balans x/x/x</u>	<u>Passiva</u>
Vaste activa	Eigen vermogen	
Vlottende activa	Vreemd vermogen	
= <i>Totaal der activa</i>		= <i>Totaal der passiva</i>
= <i>Totaal der bezittingen</i>		= <i>Totaal der schulden</i>

Voorbeeld resultatenrekening:

Resultatenrekening x/x/x:	
Omzet (TO)	= totaal omzet
Kosten (TK)	= totaal kosten
<i>Resultaat (winst / verlies)</i>	= <i>TO - TK</i>

Conclusie

Timing: 3 minuten

Hieronder vind je een samenvattend kader in verband met het financiële plaatje van de organisatie van een muziekevenement.

Noteer de volgende basisbegrippen op de juiste plaats in het kader.

Kies uit: resultatenrekening (2x) – balans (2x) – boekhouding

Samenvattend kader:

Een onderneming, of de organisatie van een evenement, moet zijn financiën kunnen aantonen aan de overheid door middel van zijn **boekhouding**.

De boekhouding bestaat uit verschillende elementen. Twee daarvan zijn de **resultatenrekening** en de **balans**.

De **resultatenrekening** geeft een overzicht van de kosten en opbrengsten en bepaald het resultaat (winst of verlies).

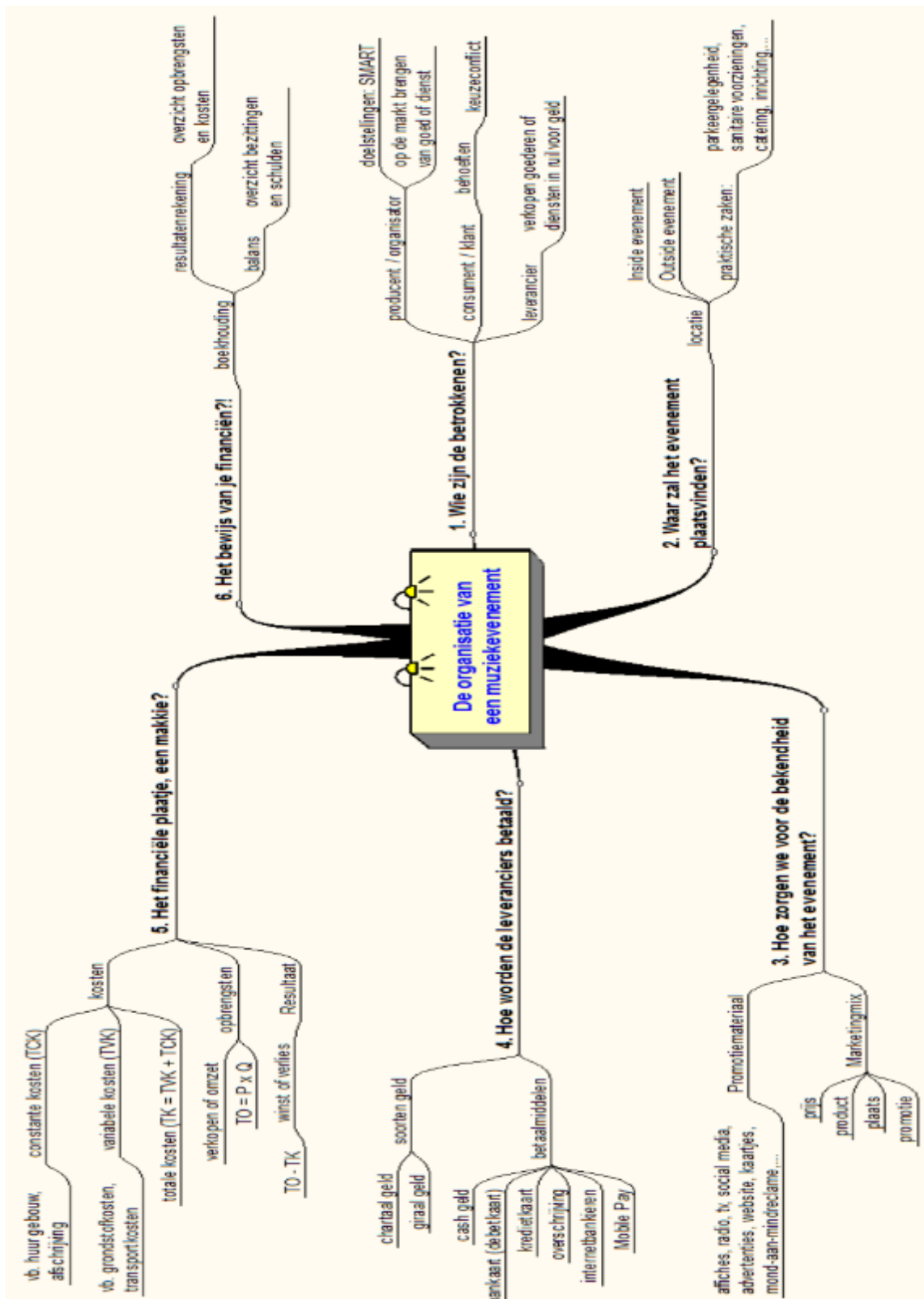
De **balans** geeft de bezittingen en de schulden weer. Deze zijn gelijk aan elkaar!

Samenvattende tabel 6

1.4. Reflecteren

We hebben al heel wat geleerd over het organiseren van een muziekevenement. Dit allemaal komt uitvoerig aan bod in de economisch gerichte studierichtingen, zoals economie en handel. Een samenvatting van het project vind je hieronder terug.

Bijlagen

a. Budgettering: Kaartjes in verband met kosten en opbrengsten:

Communicatie	Website maken (150,00 EUR / jaar)
Marketing: affiches, folders (250,00 EUR)	Ticketing: drukken ticketjes (100,00 EUR)
Promotie: borden, panelen (75,00 EUR)	Locatie
Huur van de zaal incl. andere aspecten (indien keuze voor evenement in zaal: 500,00 EUR)	Inrichting en decoratie: 50,00 EUR
Catering	Toog, drank en versnaperingen (800,00 EUR)
Invulling	Entertainment: DJ's (600,00 EUR)
Vergunningen: SABAM (auteursrechten), Billijke vergoeding (uitvoerdersrechten) (afhankelijk van inkomprijs en oppervlakte locatie: 250,00 EUR)	Audiovisuele ondersteuning
Licht- en geluidsinstallatie (600,00 EUR)	Personeel
Cateringmedewerkers (225,00 EUR)	Andere medewerkers (100,00 EUR)

BTW en belastingen (400,00 EUR)	Onvoorziene kosten (150,00 EUR)
<u>Opbrengsten</u>	<u>Kosten</u>
480 verkochte ticketjes aan 10,00 EUR / stuk	Gift van schoolbestuur (100,00 EUR)

b. Budgettering: Kaartjes in verband met kosten en opbrengsten (oplossing):

Kosten	Opbrengsten
Communicatie:	480 verkochte ticketjes aan 10,00 EUR / st.
Website maken (150,00 EUR / jaar)	Gift van schoolbestuur (100,00 EUR)
Marketing: affiches, folders (250,00 EUR)	
Ticketing: drukken ticketjes (100,00 EUR)	
Promotie: borden, panelen (75,00 EUR)	
Locatie:	
Huur van de zaal incl. andere aspecten (indien keuze voor evenement in zaal: 500,00 EUR)	
Inrichting en decoratie: 50,00 EUR	
Catering:	
Toog, drank en versnaperingen (800,00 EUR)	
Invulling:	
Entertainment: DJ's (600,00 EUR)	
Vergunningen: SABAM (auteursrechten), Billijke vergoeding (uitvoerdersrechten) (afhankelijk van inkomprijs en oppervlakte locatie: 250,00 EUR)	
Audiovisuele ondersteuning:	
Licht- en geluidsinstallatie (600,00 EUR)	
Personeel:	
Cateringmedewerkers (225,00 EUR)	
Andere medewerkers (100,00 EUR)	
BTW en belastingen (400,00 EUR)	
Onvoorziene kosten (150,00 EUR)	

-Kosten = 4 250,00 EUR

-Opbrengsten = 4 900,00 EUR

-Resultaat: opbrengsten – kosten = winst = 775,00 EUR

Bronnenlijst

Hieronder vind je alle hyperlinks terug die zijn voorgesteld in QR-codes.

1 Wie zijn de betrokkenen bij de organisatie van een muziekevenement?

- QR-code i.v.m. doelstellingen volgens SMART-principe: <https://goo.gl/sY9OmR>
- QR-code i.v.m. de behoeften van consumenten: <https://goo.gl/PbEviH>
- QR-code i.v.m. de keuze naargelang muziekgenre: <https://goo.gl/sTTdJa>

2 Waar zal ons evenement plaatsvinden?

- QR-code i.v.m. de website van Genk on Stage: <https://goo.gl/E6GgmW>
- QR-code i.v.m. de website van het Sportpaleis (concert Stan van Samang): <https://goo.gl/O10pwD>

3 Hoe zorgen we voor de bekendheid van ons evenement?

- QR-code i.v.m. de verschillende soorten vormen van promotiemateriaal: <https://goo.gl/lcZV2e>
- QR-code i.v.m. de marketingmix: <https://goo.gl/M8ILNF>
- QR-code i.v.m. de affiches van het muziekevenement : <https://goo.gl/59mNCE>

4 Hoe worden de leveranciers betaald?

- QR-code i.v.m. het filmpje rond betaalmiddelen: <https://goo.gl/ydOx4x>
- QR-code i.v.m. het filmpje rond internetbankieren: <https://goo.gl/pha5Li>
- QR-code i.v.m. het filmpje rond Mobile Pay: <https://goo.gl/Vv5alx>

5 Het financiële plaatje van ons evenement, een makkie?

- QR-code i.v.m. de kosten: <https://goo.gl/ynwsAs>
- QR-code i.v.m. de opbrengsten: <https://goo.gl/XfK3DS>

6 Het muziekevenement, een bewijs van de financiën?!

- Geen

Geraadpleegde bronnen

Handboeken

- VAN CAER, F.; VERHELST, K.; 'Handelwijs 2', Uitgeverij De Boeck, Berchem, 2015.
- VAN HOOFF, J.; BRAWERS, D.; 'StartSEIn', uitgeverij De Boeck, Berchem, editie 2015
- GEEN AUTEURS GEGEVEN, 'Economie Direct 3', Uitgeverij Van In, Wommelgem, 2014
- COPPIETERS, A.; SUPPLY, N.; VAN DEN BERGHE, W.; 'Economie Online (1^e jaar 2^e graad)', Uitgeverij Plantyn, Mechelen, 2009

Internetartikels

- <http://educatie-en-school.infonu.nl/diversen/117653-smart-doelen-stellen.html>
- https://padlet.com/stef_van_briel/2ly3av1gw836
- <https://kahoot.it/#/>
- <http://www.genkonstage.be/nl>
- <http://www.sportpaleis.be/nl/mobiliteit>
- <http://www.flyer.be/benl/blog/promotietips-voor-jouw-evenement>
- <https://nl.wikipedia.org/wiki/Marketingmix>
- https://padlet.com/stef_van_briel/t7a2xsd14kz7
- https://www.youtube.com/watch?v=cge_yxshYJU
- <https://www.youtube.com/watch?v=9roop9uXAKw>
- <https://www.kbctoeekomst.be/innovatie/mobilepay-betalen-met-je-smartphone>
- <https://www.economielokaal.nl/soorten-kosten/>
- [https://nl.wikipedia.org/wiki/Opbrengst_\(financieel\)](https://nl.wikipedia.org/wiki/Opbrengst_(financieel))

2.2 Projectbundel: leerlingenversie

Project economische basisvaardigheden: 'de organisatie van een muziekevenement!'

In samenwerking met:

salvator
een WICO-campus

Woensdag 26 april 2017

salvator

een WICO-campus

Project economische basisvaardigheden

Muziek-concertorganisator
Werkbundel

Groep 1

Naam:

Klas:

Naam student: Stef Van Briel
Lector: mevr. E. Rusch
Academiejaar 2016-2017

Inhoudsopgave

Inhoud

Inhoudsopgave.....	75
Inleiding.....	76
Symbolen	77
1 Een muziekfestival of concert?	78
1.1 Oriënteren	78
1.2 Voorbereiden.....	79
1.3 Uitvoeren: projectdag!	80
1.3.1 Wie zijn de betrokkenen bij de organisatie van een muziekfestival of concert?	83
1.3.2 Waar zal ons evenement plaatsvinden?	89
1.3.3 Hoe zorgen we voor de bekendheid van ons evenement?	92
1.3.4 Hoe worden de leveranciers betaald?	96
1.3.5 Het financiële plaatje van ons evenement, een makkie?	103
1.3.6 Een muziekevenement: het bewijs van je financiën?!.....	106
1.4 Reflecteren.....	107
Bijlagen	108
Bronnenlijst.....	110

Inleiding

Vandaag volgen jullie een projectdag in verband met economische basisbegrippen en – principes. Jullie vragen zich nu allemaal af wat economie is en waarom jullie vandaag zo'n project volgen. Wel daar kunnen we een duidelijk antwoord op geven!

Economie komt zeer vaak terug in de actualiteit. De meesten linken economie met geld, maar economie gaat veel verder dan enkel en alleen geld. Economie is een zeer breed thema. Leerlingen van de eerste graad, die geen SEI, economie of handel volgen beschikken niet over enige voorkennis. Toch is het belangrijk dat ook zij enkele basisvaardigheden begrijpen die in de economie gebruikt worden. Daar knelt nu net het schoentje. Er bestaan geen projecten om deze basisvaardigheden aan te brengen bij de leerlingen van de eerste graad. Hoe kunnen zij dan rekening houden met enkele economische elementen in het dagelijkse leven?

Daarom volgen jullie vandaag een project in verband met economische basisbegrippen. We gaan vandaag enkele economische basisbegrippen en –principes bekijken die jullie later zeker nog kunnen gebruiken. We gaan dat doen aan de hand van een bepaald onderwerp. We gaan een denkbeeldig muziektfestival of concert organiseren. Hierbij zullen heel wat economische principes aan bod komen. Het is de bedoeling dat jullie op een fijne en leerrijke manier hier wat meer te weten over komen!

Veel leerplezier!

Symbolen

Doorheen deze werkbundel voeren jullie verschillende soorten opdrachten uit. De onderstaande symbolen geven aan welk soort opdracht jullie moeten doen!

	= individuele opdracht
	= groepswork
	= tabletoefening
	= conclusie (samenvatting)

1. Een muziekfestival of concert?

Vorbereiding op de projectdag

1.1. Oriënteren

Jullie organiseren een denkbeeldig muziekfestival of concert. Om een muziekfestival of concert te organiseren moet je rekening houden met heel wat zaken. Die zullen gedurende de projectdag allemaal besproken worden.

Jullie zullen eerst de keuze moeten maken tussen een muziekfestival en een concert. Wat is het verschil tussen beide? De betekenis van beide activiteiten vind je aan de hand van de onderstaande QR-codes.

Wat is een muziekfestival?	Wat is een concert?
 <p data-bbox="300 1153 683 1182">Bron: https://goo.gl/kOww1W</p>	 <p data-bbox="917 1153 1276 1182">Bron: https://goo.gl/RjopDu</p>

Tabel 1: een muziekfestival of een concert?

Wil jij een muziekfestival of een concert organiseren op de projectdag? Maak je keuze duidelijk aan de hand van onderstaande QR-code.

Scan de onderstaande QR-code en voer de 'game-pin' in die geprojecteerd wordt. De meerderheid wint! Geef je stem dus aan de keuze die jij verkiest.

Onderzoek: een muziekfestival of een concert?
 <p data-bbox="638 1915 957 1946">Bron: https://kahoot.it/#/</p>

Tabel 2: QR-code 'Play Kahoot!'

1.3. Uitvoeren: projectdag!

Algemene organisatie:

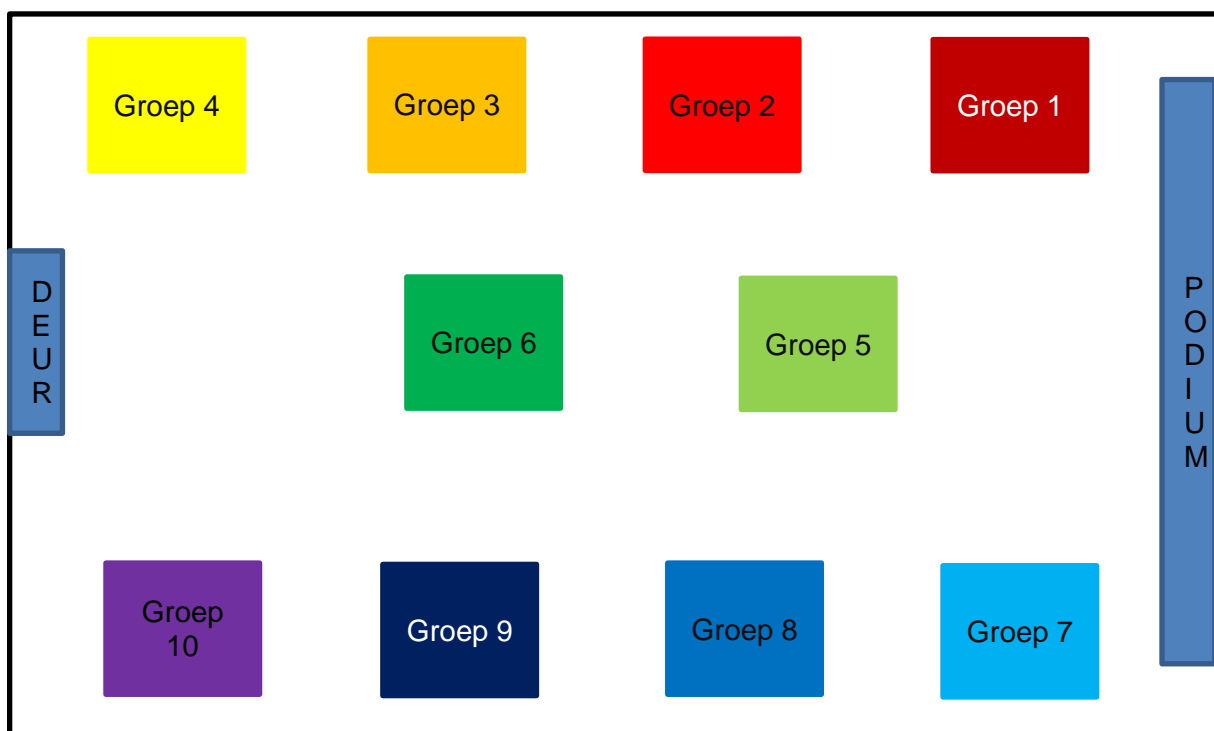
Tijdens deze projectdag ga je je in de organisatie van een muziekevenement verdiepen. Welke onderwerpen komen zoal aan bod?

- 1 Wie zijn de betrokkenen bij de organisatie van een evenement?
- 2 Waar zal ons evenement plaatsvinden?
- 3 Hoe zorgen we voor de bekendheid van ons evenement?
- 4 Hoe worden de leveranciers betaald?
- 5 Het financiële plaatje, een makkie?

Jullie worden ingedeeld in 10 groepjes van 5 personen. De verdeling vind je hieronder. Elk groepje start met een andere opdracht. Op het einde van de projectdag heeft elke groep alles overlopen!

Groepsverdeling	
Groep 1	Leerling 1 – 5
Groep 2	Leerling 6 – 10
Groep 3	Leerling 11 – 15
Groep 4	Leerling 16 – 20
Groep 5	Leerling 21 – 25
Groep 6	Leerling 26 – 30
Groep 7	Leerling 31 – 35
Groep 8	Leerling 36 – 40
Groep 9	Leerling 41 – 45
Groep 10	Leerling 46 – 50

Je werkt in de aula in onderstaande opstelling in groepjes. Er zullen elk lesuur minstens 2 à 3 leerkrachten aanwezig zijn om je te helpen.

Organisatie groep 1:

De leerlingen van groep 1 gaan in de aula aan de juiste tafel samenzitten. Je kan de tafel herkennen aan de kleur en de groepsnummer. Het kaartje heeft dezelfde kleur als hierboven vermeld.

Wat ga je vandaag doen?

Je gaat kennis maken met enkele economische basisbegrippen en – principes. Dit allemaal om je een beetje kennis te laten maken met het vak economie. Je kan vanaf het derde jaar kiezen voor de studierichting economie!

Je gaat vandaag heel wat verschillende opdrachten uitvoeren die kaderen in dit project. Deze onderwerpen komen aan bod vandaag:

- 1 Wie zijn de betrokkenen bij de organisatie van een evenement?
- 2 Waar zal ons evenement plaatsvinden?
- 3 Hoe zorgen we voor de bekendheid van ons evenement?
- 4 Hoe worden de leveranciers betaald?
- 5 Het financiële plaatje, een makkie?

Jij, als groepslid van groep 1, voert de opdrachten in de onderstaande volgorde uit:

Afvinken indien klaar	Onderwerp	Omschrijving onderwerp	Timing
	1	1 Wie zijn de betrokkenen bij de organisatie van een evenement? d. Producenten / organisatoren e. Consumenten / klanten f. Leveranciers	45 min.
	2	2 Waar zal ons evenement plaatsvinden?	30 min.
	3	3 Hoe zorgen we voor de bekendheid van ons evenement?	35 min.
	4	4 Hoe worden de leveranciers betaald? d. Betaalmiddelen: giraal of chartaal geld? e. Overschrijvingen f. Mobile Pay	55 min.
	5	5 Het financiële plaatje van ons evenement, een makkie?	35 min.
			200 min.

Iedereen werkt mee aan de opdrachten, maar iedereen krijgt vandaag ook nog een andere rol toebedeeld:

Rolverdeling	
Leerling 1	Secretaris <ul style="list-style-type: none"> • Je leest de opdrachten voor in de groep. • Je controleert of alle opdrachten goed zijn uitgevoerd.
Leerling 2	Materiaalmeester <ul style="list-style-type: none"> • Je let goed op alle materialen binnen je groep. • Je zorgt ervoor dat iedereen alles goed kan bekijken. • Je gaat extra materialen die je nodig hebt halen en terugbrengen.
Leerling 3	Verslaggever <ul style="list-style-type: none"> • Je spreekt af welk antwoord de groep noteert. • Je zorgt ervoor dat iedereen het antwoord heeft genoteerd.

Leerling 4	<p>Organisator</p> <ul style="list-style-type: none"> • Wanneer de groep extra hulp nodig hebt, voer jij het woord. • Zorg ervoor dat iedereen meewerkt en aan het woord komt. • Moedig de groep aan om een doelstelling te bereiken.
Leerling 5	<p>Tijdsbewaker</p> <ul style="list-style-type: none"> • Je controleert bij elke opdracht de timing. • Je houdt de groep op de hoogte van de timing. • Wanneer de groep erg lang bij een vraag blijft hangen waarschuw je, bijvoorbeeld door te zeggen: "We moeten aan de volgende vraag beginnen, anders krijgen we het niet af."

Welke taak heb jij en de andere groepsleden?

Noteer in de onderstaande tabel de namen van alle groepsleden bij de verschillende rollen.

Rol	Naam groepslid
Secretaris	
Materiaalmeester	
Materiaalmeester	
Organisator	
Tijdsbewaker	

Opmerking: Je kan eventueel na de speeltijd wisselen van rol, indien je dit wenst!

Als er vragen zijn, steek de vinger die op tafel ligt in de lucht! De leerkracht zal je zo snel mogelijk komen helpen!

Veel leerplezier!

45 min.

1.3.1. Wie zijn de betrokkenen bij de organisatie van een muziekfestival of concert?

1 Producenten / organisatoren

Timing: 10 minuten

Ondertussen weten jullie al dat je een fictief muzikaal evenement zal organiseren. Jullie zijn de organisatoren van het evenement. Met andere woorden, jullie zijn de **producenten** van een bepaald **product**. Dat product kan een **goed** of **dienst** zijn. In dit geval, het muziekfestival, spreken we eerder van een dienst, omdat we niet echt tastbare goederen aanbieden. Maar waarom zou je nu in godsnaam een muziek-evenement organiseren?

Bespreek in groep de onderstaande vragen.

4. Noteer minstens drie redenen waarom jullie een muziek-evenement willen organiseren.

.....

5. Met welk gevoel moeten de mensen (klanten) weggaan van jullie evenement?

.....

6. Hoe bereik je dit gevoel?

.....

Formuleer jullie hoofddoelstelling voor het evenement volgens het SMART-principe. Indien je het SMART-principe niet kent, scan dan kort even de onderstaande QR-code en lees de website eens kort door.

QR-code: doelstellingen volgens SMART-principe

Bron: <https://goo.gl/sY9OmR>

Tabel 4: QR-code SMART-doelstellingen

Figuur 1: Cartoon eventmanagement

Noteer hieronder je antwoord.

.....

2 Consumenten / klanten

Timing: 5 minuten

Jullie, als organisator of producent van het evenement, willen natuurlijk zoveel mogelijk mensen aantrekken om het evenement te bezoeken. Het is belangrijk dat jullie evenement aantrekkelijk is. De mensen die het evenement bezoeken, zijn jullie klanten of **consumenten**. Zij ‘gebruiken’ het product. In dit geval komen ze naar jullie evenement. Natuurlijk willen jullie zoveel mogelijk mensen ontvangen op jullie evenement!

Jullie als organisatoren (producenten) moeten natuurlijk rekening houden met de **behoeften** (noden) van de klanten (consumenten). Waar moet een organisator rekening mee houden om zoveel mogelijk klanten aan te trekken?

Vul eenmaal de padlet in per groep aan de hand van de tablet en de onderstaande QR-code.

QR-code: Padlet (behoeften consumenten)

Bron: <https://goo.gl/PbEviH>

Tabel 5: QR-code consumenten

Bespreek waar een organisator rekening mee moet houden om tegemoet te komen aan de noden van de klant.

Figuur 2: Pennenzakkenrock!

Noteer hieronder je antwoord.

.....

3 Leveranciers

Timing: 5 minuten

De klant wil natuurlijk heel wat meer dan enkel goede muziek. Dit is natuurlijk wel waar het om draait. Om een evenement echt succesvol te maken, komt er heel wat meer bij kijken. Natuurlijk kan je niet overal voor zorgen en zal je dus moeten samenwerken met heel wat andere mensen.

Bespreek met welke anderen mensen of bedrijven je zal moeten samenwerken. Noteer minstens vijf leveranciers onder de afbeeldingen.
TIP: Hieronder vind je enkele afbeeldingen die je kunnen leiden naar mogelijke leveranciers!

Figuur 3 t.e.m.7: mogelijke leveranciers

Noteer hier je antwoord.

.....

.....

De bovenstaande personen of bedrijven zijn de **leveranciers** van je muziekevenement. Het is belangrijk om verschillende gegevens van de leveranciers te weten. Je moet als organisator ook makkelijk deze gegevens kunnen terugvinden.

Opdracht:

g. Maak een creatief, maar duidelijk bedrijfskaartje van een leverancier in de buurt waar de onderstaande gegevens op terug te vinden zijn.

- ✓ Naam bedrijf
- ✓ Wat levert het bedrijf?
- ✓ Kostprijs (Hoeveel moet ik betalen voor goed/dienst?)
- ✓ Adres, postcode en gemeente
- ✓ Telefoonnummer
- ✓ Email

h. Kies in groep een leverancier. Een persoon maakt onderaan de pagina het kaartje. De andere groepsleden zoeken informatie over de leverancier op. Je werkt samen om tot een creatief kaartje te komen!

i. Tijdsduur:

Je krijgt 15 minuten om de informatie op te zoeken en te plaatsen op het kaartje!

j. Materiaal:

- ✓ Pc of tablet
- ✓ Blanco kaartje
- ✓ Stiften en kleurpotloden

k. Afspraken:

- ✓ Verdeel het werk in de groep en werk rustig aan deze opdracht.
- ✓ Zorg dat je het materiaal met respect behandelt.
- ✓ Indien er vragen zijn, steek je hand in de lucht. De begeleidende leerkracht komt je zo snel mogelijk verder helpen.

l. Hiernaast vind je een voorbeeld van een bedrijfskaartje. Onderaan de pagina vind je een vak. Daarin maak je je bedrijfskaartje!

Figuur 8: voorbeeld bedrijfskaartje

Jouw bedrijfskaartje:

Een muziekevenement draait natuurlijk hoofdzakelijk om de ‘muziek’. Maar wie gaat er voor muziek zorgen op jullie evenement?

- ✓ Plaatselijke muziekgroepen?
- ✓ Leerlingen die een instrument bespelen?
- ✓ Leerkrachten die een instrument bespelen?
- ✓ Dj's?

Denk bij je keuze ook aan de volgende elementen:

- ✓ Genre is afgestemd op beoogde publiek.
- ✓ De naam op de affiche zal voldoende publiek lokken.
- ✓ Vraagprijs staat in relatie tot de waarde.
- ✓ Technische vereisten voor de groep zijn haalbaar.
- ✓ Deze groep/DJ treedt in de weken voor het evenement niet in dezelfde buurt op.
- ✓ De groep/DJ heeft voldoende live ervaring.

Bespreek maximaal 3 minuten in groep welke muziek jullie willen op het muziekevenement. Stem mee aan de hand van onderstaande QR-code! De optie met de meeste stemmen zal de muziek van jullie evenement bepalen!

QR-code: Kahoot: Stem voor je favoriete muziekkeuze!

Bron: <https://goo.gl/sTTdJa>

Tabel 6: Kahoot- muziekkeuze

Noteer hier de keuze:

.....

.....

Conclusie:

Timing: 5 minuten

We hebben al heel wat partijen behandeld die betrokken zijn bij de organisatie van een muziekevenement. Ze hebben ook allemaal een andere functie!

Hieronder vind je een samenvattend kader. Noteer de volgende basisbegrippen op de juiste plaats in het kader.

Kies uit: behoeften – consument – dienst – goed – leveranciers - producent

Samenvattend kader:

Om een evenement te organiseren, zijn er verschillende partijen betrokken bij het evenement.

De is degene die een bepaald product op de markt brengt. In dit geval biedt hij een muziekevenement aan voor de mensen. Een producent van een bepaald of kan verschillende doelstellingen hebben, naargelang zijn behoeften.

De of de klanten zijn de mensen die gebruik maken van het muziekevenement. Hij moet echt aangetrokken zijn tot een bepaald goed of dienst. Zijn moeten natuurlijk ook zoveel mogelijk bevredigd worden. In het geval van een muziekevenement moeten er natuurlijk ook andere elementen aanwezig zijn, zoals eet- en drankgelegenheden, decor, licht en geluid, enz.

De producent kan natuurlijk niet overal voor zorgen en werkt dus samen met Een leverancier levert dus goederen of diensten in ruil voor geld.

Ook bij de keuze van de muziekgroep of DJ moeten er heel wat elementen ten opzichte van elkaar afgewogen worden.

Samenvattende tabel 1

45 min.

1.3.2. Waar zal ons evenement plaatsvinden?

De **locatie** bepaalt voor een groot deel de uitstraling en sfeer van je evenement. Je kunt dus rustig stellen dat de locatie een evenement kan maken of kraken. Vergeet vooral niet om rekening te houden met praktische aspecten: ‘Hoe zit het met de bereikbaarheid?’, ‘Welke faciliteiten zijn beschikbaar?’, enz.

Opdracht:

Op de volgende pagina vind je een tabel terug die je kan gebruiken als checklist om onderzoek te doen naar de juiste locatie van een muziekevenement.

Ga voor één van de twee verschillende muziekevenementen de checklist na. Met andere woorden, je mag kiezen voor welk muziekevenement je de checklist overloopt. Je vindt de evenementen terug aan de hand van een QR-code. Scan de QR-code om de website van een muziekevenement te bezoeken.

Werk met kleuren:

- Kleur het vakje groen indien de locatie tegemoetkomt aan een bepaald criterium.
- Kleur het vakje geel indien je geen informatie kan vinden over een bepaald criterium.
- Kleur het vakje rood indien de locatie niet tegemoetkomt aan een bepaald criterium.

Achteraf kan je dan een oordeel vellen!

Muziekevenement 1: Genk on Stage	Muziekevenement 2: Concert Stan van Samang @Sportpaleis Antwerpen
 <p>Bron: https://goo.gl/E6GmW</p>	 <p>Bron: https://goo.gl/O10pwD</p>

Tabel 7: QR-codes muziekevenementen

Checklist locatieonderzoek:

Criteria locatieonderzoek	Muziekevenement 1: Genk on Stage	Muziekevenement 2: Concert Stan van Samang @Sportpaleis Antwerpen
1 Goede bereikbaarheid?		
2 Centrale locatie?		
3 Aanvaardbare gemiddelde reistijd?		
4 Openbaar vervoer mogelijk?		
5 Mogelijke overschrijding maximumcapaciteit?		
6 Mogen ruimtes zelf ingericht worden?		
7 Voldoende parkeergelegenheid?		
8 Toegankelijk voor mindervaliden?		
9 Voldoende toiletten?		
10 Vestiaire aanwezig?		
11 Catering aanwezig?		
12 Verplicht gebruik van vaste leveranciers (vb. drank, licht, geluid,...)?		
13 Materiaal aanwezig (vb. tafels, stoelen,...)?		
14 Eigen audiovisuele voorzieningen aanwezig?		
15 Goede akoestiek?		
16 Podium aanwezig?		
17 Water, elektriciteit, internet, enz. aanwezig?		
18 Kleedkamers voor artiesten aanwezig?		
19 Verwarming of airco aanwezig?		
20 Persruimte aanwezig?		
21 Staat de veiligheid (vb. nooduitgangen) op punt?		
22 Rokersruimtes voorzien?		
23 Creatieve locatie?		

Tabel 8: locatieonderzoek

Zijn er nog elementen die belangrijk zijn voor de locatie van een evenement? Zo ja, je kan ze hieronder noteren.

.....

Welke elementen zijn voor de organisatie van jullie evenement belangrijk? Kies je voor een binnen- of buitengebeuren? Staaf je antwoord aan de hand van de checklist! Noteer hieronder je antwoord.

Figuur 9 en 10: Muziekevenement inside and outside

Timing: 3 minuten

Conclusie:

De locatie van je evenement zorgt ervoor dat je evenement slaagt of mislukt. Vul de tabel verder aan.

Samenvattend kader:

De locatie bepaalt voor een groot deel de uitstraling en sfeer van je evenement. Je kunt dus rustig stellen dat de locatie een evenement kan maken of kraken. Vergeet vooral niet om rekening te houden met praktische aspecten.

Met welke zaken moet men rekening houden? Noteer minstens vijf belangrijke elementen die voor ons evenement belangrijk zijn.

-
-
-
-
-

Samenvattende tabel 2

35 min.

1.3.3. Hoe zorgen we voor de bekendheid van ons evenement?

De mogelijke klanten moeten natuurlijk op de hoogte zijn van het evenement dat jullie gaan organiseren. Daarom is het zeer belangrijk om gericht **promotie** te voeren. Onder promotie valt de communicatie van een bedrijf gericht op het stimuleren van de verkoop. Dit kan natuurlijk op heel wat manieren.

Opdracht:

- e. Ga in de studiezaal op zoek naar voorbeelden van 'promotie'. Maak een foto met je gsm als bewijs hiervan!
- f. Voor deze opdracht heb je een gsm nodig als materiaal.
- g. Fluister tijdens het rondlopen in de studiezaal en stoor de rest niet!
- h. Je krijgt vijf à tien minuten de tijd om even rond te lopen in de studiezaal. Dat betekent dat je gericht op zoek gaat naar 'promotiemateriaal'. Daarna los je de onderstaande vragen op.

Figuur 11: folder als voorbeeld van promotiemateriaal

Noteer welke vormen van 'promotiemateriaal' je bent tegengekomen op school.

.....

.....

Bestudeer aandachtig de onderstaande website. Je kan de site bezoeken door de onderstaande QR-code te scannen.

QR-code: verschillende vormen van promotiemateriaal
Bron: https://goo.gl/lcZV2e

Tabel 9: vormen van promotiemateriaal

Noteer minstens vijf andere vormen om promotie te voeren die voor jullie belangrijk zouden kunnen zijn.

.....

.....

Opdracht:

e. Ontwerp een creatieve en aantrekkelijke **affiche** via de app 'Piccollage' om promotie te maken in de school en eventueel op andere plaatsen. Zorg ervoor dat de consument meteen aangetrokken wordt om je evenement te bezoeken!

- ✓ Welke elementen moeten zeker op je affiche staan?
 - Naam evenement
 - Plaats
 - Datum en tijdstip
 - Prijs
 - Programma / line-up
 - Sponsors en organisatie
 - ...

Voor dat je begint met het ontwerpen van een affiche, bestudeer je eerst de onderstaande informatie.

- ✓ Bestudeer de marketingmix aan de hand van onderstaande QR-code.

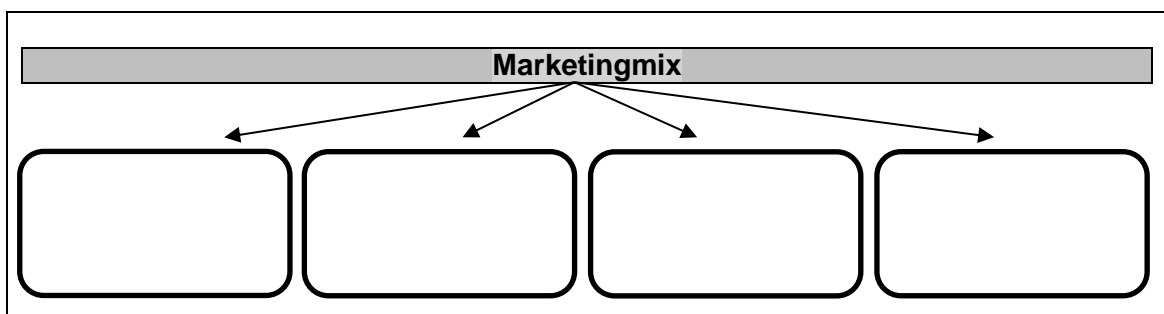
QR-code: marketingmix

Bron: <https://goo.gl/M8ILNF>

Tabel 10: vormen van promotiemateriaal

- ✓ Vul in de tabel hieronder aan welke elementen aan bod komen in de **marketingmix (4P's)**. Het is de basisinformatie voor je affiche!

Tabel 11: marketingmix

f. Je krijgt 20 minuten om de informatie te verwerken in een creatieve en aantrekkelijke affiche! Deze affiche ontwerp je via de app 'Piccollage'. Wanneer je affiche klaar is, plaats je je affiche in een padlet. Je krijgt toegang tot de padlet a.d.h.v. de QR-code op de volgende pagina.

Tabel 12: affiches via Piccolage te bekijken op de padlet

- g. Materiaal:
- ✓ Pc of tablet → app: Piccolage
- h. Afspraken:
- ✓ Verdeel het werk in de groep en werk rustig aan deze opdracht.
 - ✓ Zorg dat je het materiaal met respect behandelt.
 - ✓ Indien er vragen zijn, steek je hand in de lucht. De begeleidende leerkracht komt je zo snel mogelijk verder helpen.

Figuur 12: verschillende vormen van promotie

Conclusie:

Timing: 3 minuten

Hieronder vind je een samenvattend kader in verband met de promotie van het muziekevenement.

Noteer de volgende basisbegrippen op de juiste plaats in het kader.

Kies uit: folders – marketingmix – promotie (2x) – product – affiches – social media – pers – prijs – advertenties – banners – plaats

Samenvattend kader:

Het is heel belangrijk dat de consument weet dat jij als producent een muziekevenement organiseert. Het is dus heel belangrijk om te voeren.

Promotie kan in verschillende vormen naar voren komen, zoals bijvoorbeeld:

Natuurlijk is de inhoud van de promotie heel belangrijk. Dit komt zeker aan bod wanneer je de hanteert. Welke elementen komen hier nu zoal aan bod? Deze kunnen we makkelijk onthouden door middel van de 4 P's:

.....!

Samenvattende tabel 3

45 min.

1.3.4. Hoe worden de leveranciers betaald?
0 Inleiding

Timing: 5 minuten

Opdracht:

Voer een kort groepsgesprek over het ‘omgaan met geld’. Stel de volgende vragen aan elkaar.

- Krijg je zakgeld? Zo ja, hoeveel en hoe vaak?
- Krijg je op andere momenten ook nog geld?
- Ga je bewust om met het geld dat je hebt?
- Wat doe je met het geld dat je ter beschikking hebt?
- Denk je vaak aan sparen?
- Waarom is sparen belangrijk?

De meeste jongeren hebben wel een beetje geld waarmee ze enkele dingen kunnen doen. Vaak krijgen ze **zakgeld** van hun ouders, maar hoeveel en hoe vaak ze zakgeld krijgen, hangt van de ouders af. Toch is het belangrijk om even stil te staan bij het omgaan met geld. Soms wil je al wel eens iets kopen. Dat mag, maar het mag geen verslaving worden, want dan kom je in de problemen. Je kan die aankopen op verschillende manieren betalen. Daar komen we later nog op terug.

Toch is het soms ook niet slecht om eens te **sparen**. Sparen is geld bewust opzij zetten om het later te gebruiken voor grote aankopen (vb. een auto). Het is belangrijk dat je later, wanneer je volwassen bent, nog voldoende geld hebt om ervan te kunnen leven!

1 Betaalmiddelen

Timing: 20 minuten

Opdracht 1:

Bij de organisatie van een muziekevenement dienen ook heel wat zaken aangekocht te worden. Zo heeft de school pas vier televisieschermen aangekocht om promotie te voeren en om de leerlingen op de hoogte te houden van eventuele veranderingen.

De factuur hiervan vind je op de volgende pagina.

Los de onderstaande vragen op aan de hand van de factuur.

- e. Hoeveel moet de school in totaal betalen voor de vier televisieschermen?

- f. Waaruit bestaat dit totaalbedrag?

- g. Kruis aan hoe je dit bedrag zou betalen.
 - cash geld
 - bankkaart
 - andere manier (vb.:)
- h. Leg uit waarom je op die manier dit bedrag zou betalen.

Je kan inderdaad op verschillende manieren je aankopen betalen. Welke manieren er allemaal zijn, bestudeer je zo meteen!

FACTUUR

SELS TV
 Dhr. Jeroens Sels (Zaakvoerder)
 Kloosterstraat 27
 3920 Lommel
 01154 41 98

WICO Campus Salvator
 Mevr. Heidi Knevels
 Collegestraat 5
 3930 Hamont-Achel

www.sels-tv.be

Nr.: 1226	Datum: 2017-03-30	Vervaldatum: 2017-04-29	Referentie: +++160/5684/12356+++
---------------------	-----------------------------	-----------------------------------	--

Omschrijving	Aantal	Eenheidsprijs	Totaal	BTW
LG 43LH570V	4	326,45 EUR	1 305,79 EUR	21%

Bedrag (EUR)	Belastbaar (EUR)	BTW (%)	BTW (EUR)	TE BETALEN (EUR) ¹
1 305,79	1 305,79	21	274,21	1 580,00

¹ Deze aankoopfactuur duidt aan dat het aangekochte voertuig in aanmerking komt voor de belastingvermindering. U houdt dit document samen met uw betalingsbewijs samen voor de fiscus.

*Sels Tv - Kloosterstraat 27 – 3920 LOMMEL - 011 54 41 98 – www.sels-tv.be –
 IBAN BE56 4513 6521 5413 – BIC BBRUBEBB*

Opdracht 2:

Er bestaan verschillende soorten betaalmiddelen. Dat betekent ook dat je je aankopen op verschillende manieren kan betalen. Voor ons muziekevenement zullen de verschillende aankopen ook op verschillende manieren betaald worden.

- d. Welke betaalmiddelen bestaan er nu eigenlijk? Scan de onderstaande QR-code en bekijk het filmpje.

QR-code: filmpje betaalmogelijkheden

Bron: <https://goo.gl/ydOx4x>

Tabel 13: betaalmiddelen

- e. Vul onderstaande tabel aan met de informatie die je uit het filmpje kan halen.

Betaalmiddel	Kenmerken	Rechtstreekse of onrechtstreekse betaling?	Gevaren
Cash geld			
Bankkaart (debetkaart)			
Overschrijving			
Kredietkaart			

Tabel 14: soorten betaalmiddelen

Hierboven werden kort al enkele betaalmiddelen opgesomd. Cash geld, of het rechtstreeks betalen met briefjes en munten, wordt ook wel een **chartaal geld** genoemd. Wanneer we via een bank- of kredietkaart betalen, noemen we dit **giraal geld**. Dat betekent dat het geld een omweg langs de financiële instelling maakt (onrechtstreeks).

- f. Hieronder vind je een afbeelding van een bankkaart. Benoem de onderdelen van de bankkaart.

<input type="text"/>	
<input type="text"/>	
<input type="text"/>	
<input type="text"/>	
<input type="text"/>	
<input type="text"/>	
<input type="text"/>	

	<input type="text"/>
	<input type="text"/>
	<input type="text"/>
	<input type="text"/>

Tabel 15: betaalkaart

Opdracht 2:

Tegenwoordig kan je ook online overschrijvingen doen. Meer zelfs, je kan al je bankzaken beheren van thuis uit! Geweldig toch!

Bekijk het onderstaande filmpje in verband met internetbankieren.

QR-code: filmpje internetbankieren

Bron: <https://goo.gl/pha5Li>

Tabel 16: internetbankieren

Leg uit op welke manier internetbankieren handig kan zijn voor de organisatie van het muziekevenement.

.....

.....

.....

Het gaat zelfs verder dan internetbankieren! Op dit moment kan je zelfs betalingen verrichten met je gsm, via 'Mobile Pay'. Alles wat je kan met internetbankieren, kan je vanaf nu ook via je gsm a.d.h.v. een app van je bank.

Indien je meer informatie wil over 'Mobile Pay', scan dan de onderstaande QR-code die verwijst naar een filmpje.

QR-code: filmpje Mobile Pay

Bron: <https://goo.gl/Vv5alx>

Tabel 17: Mobile Pay

Conclusie:

Timing: 5 minuten

Hieronder vind je een samenvattend kader in verband met de betaling van de leveranciers van het muziekevenement.

Noteer de volgende basisbegrippen op de juiste plaats in het kader.

Kies uit: Mobile Pay – bankkaart – rechtstreeks – giraal geld – internetbankieren – chartaal geld – overschrijving – financiële instelling

<p><u>Samenvattend kader:</u></p> <p>Je kan je leveranciers op heel wat manieren betalen. Wanneer het gaat om kleinere bedragen kan je vaak betalen met cash geld. We spreken dan van Je betaalt het bedrag aan de verkoper van het product.</p> <p>Wanneer het gaat om grotere bedragen wordt er vaak niet meer betaald met chartaal geld, maar wel met Dit geld staat op een spaar- of zichtrekening. Je betaalt eigenlijk je leveranciers niet rechtstreeks, want het geld maakt een omweg via een Dit geld is dus gekoppeld aan een bankrekening. Om acties te kunnen uitvoeren, heb je dus ook een nodig.</p> <p>Je kan je leverancier ook betalen a.d.h.v. een Dit kan zowel op papier, als op internet d.m.v. Internetbankieren wordt steeds populairder! Met internetbankieren kan je eigenlijk al je bankzaken onderhouden.</p> <p>Het gaat zelfs verder dan internetbankieren. Tegenwoordig kunnen we zelfs betalingen doen via onze gsm (smartphone). Je kan een betaling afhandelen a.d.h.v. een bankapp, '.....'. Je scant de QR-code, voert je pincode in, en je betaling is afgerond. Zo snel gaat het tegenwoordig. Je kan op eender welk moment betalingen verrichten en je bankzaken controleren.</p> <p>Je kan je leveranciers dus op heel wat verschillende manieren betalen!</p>	
--	---

Samenvattende tabel 4

40 min.

1.3.5. Het financiële plaatje van ons evenement, een makkie?

1 Leiden kosten en opbrengsten tot winst of verlies?

Timing: 10 minuten

Een van de belangrijkste aspecten bij de organisatie van een muziekevenement is het financiële aspect. Kunnen we spreken van een succes (of financieel vlak)? Dan is er **winst!** Wanneer er **verlies** geleden is, kunnen we spreken van een mislukking. Winst is een van de belangrijkste doelstellingen van een onderneming of organisatie. Indien dit niet zo is, gaat het vaak om een **social-profitorganisatie (vb. Het Wit Gele Kruis)**.

Om de winst (of verlies) te kunnen berekenen moeten we de **'kosten'** en **'opbrengsten'** van ons muziekevenement kennen. Om te kunnen produceren, moeten er kosten worden gemaakt. De geproduceerde eenheden zullen later verkocht worden. De winst is het positieve verschil van de opbrengsten minus de kosten. Wat zijn 'kosten' en 'opbrengsten'? Scan de QR-code voor meer informatie!

QR-code: kosten en opbrengsten	
Kosten	Opbrengsten
 <p>Bron: https://goo.gl/ynwsAs</p> <p>Opmerking: Lees enkel het eerste stukje van soorten kosten en constante en variabele kosten!</p>	 <p>Bron: https://goo.gl/XfK3DS</p>

Tabel 18: kosten en opbrengsten

Mindmap bij informatieve bronnen:

Maak bij de bovenstaande informatieve bronnen een duidelijke mindmap in het onderstaande kader.

mindmap: kosten en opbrengsten

Opdracht 1:

Timing: 10 minuten

- e. Je krijgt een envelop met verschillende kaartjes op. Het is de bedoeling dat je de kaartjes rangschikt volgens 'kosten' en 'opbrengsten'.
- f. Materiaal:
 - ✓ Karton en plakband
 - ✓ Envelop met kaartjes
- g. Tijdsduur:
 - ✓ Je krijgt zo'n tien minuten de tijd om de kaartjes te ordenen en te overleggen in groep.
- h. Afspraken:
 - ✓ Werk rustig in groep.
 - ✓ Indien er vragen zijn, steek je hand in de lucht!

Opdracht 2:

Timing: 5 minuten

- e. Je hebt daarnet alle kaartjes gerangschikt onder kosten en opbrengsten. Bereken nu het totaal van alle kosten en opbrengsten.
- f. Materiaal:
 - ✓ Karton, plakband en stift
 - ✓ Envelop met kaartjes
 - ✓ Rekenmachine
- g. Tijdsduur:
 - ✓ Je krijgt zo'n vijf minuten de tijd om de berekening i.v.m. het totaal van kosten en opbrengsten te doen.
- h. Afspraken:
 - ✓ Werk rustig in groep.
 - ✓ Indien er vragen zijn, steek je hand in de lucht!

Opdracht 3:

Timing: 5 minuten

- e. Is er sprake van winst of verlies? Maak de berekening op het stuk karton.
- f. Materiaal:
 - ✓ Karton, plakband en stift
 - ✓ Envelop met kaartjes
 - ✓ Rekenmachine
- g. Tijdsduur:
 - ✓ Je krijgt zo'n vijf minuten om in groep te bereken of er sprake is van winst of verlies.
- h. Afspraken:
 - ✓ Werk rustig in groep.
 - ✓ Indien er vragen zijn, steek je hand in de lucht!

Opdracht 4:

Timing: 5 minuten

- a. Los de onderstaande vragen op.
 1. Hoeveel bedragen de kosten?
.....
 2. Hoeveel bedragen de opbrengsten?
.....
 3. Hoeveel bedraagt het resultaat? Met andere woorden, is er winst of verlies?
.....
 4. Hoeveel bedraagt de prijs van een inkomticket? Is deze prijs hoog genoeg?
.....
 5. Kan het evenement doorgaan volgens jou? Formuleer een besluit.
.....
.....

Conclusie

Timing: 5 minuten

Hieronder vind je een samenvattend kader in verband met het financiële plaatje van de organisatie van een muziek-evenement.

Noteer de volgende basisbegrippen op de juiste plaats in het kader.

Kies uit: break-even - winst - constante kosten - variabele kosten – verlies - totale kosten - opbrengsten

Samenvattend kader:

Een van de belangrijkste doelstellingen bij de organisatie van een muziek-evenement is het maken van winst. Dan kan je, op financieel vlak, spreken van een succes. Indien men verlies maakt, door bijvoorbeeld een tegenvallend bezoekersaantal, kan men spreken van een mislukking.

Om de winst te kunnen berekenen, moeten we eerst iets meer weten over de kosten en de opbrengsten. De kunnen worden opgedeeld in constante kosten en variabele kosten.zijn kosten die beïnvloed worden door de productiehoeveelheid.zijn er altijd, zelfs als men niks produceert. Ze blijven constant en worden niet beïnvloed door de productieomvang. Wanneer we de totale kosten (TK) willen berekenen, moeten we de variabele kosten (TVK) optellen met de constante kosten (TCK).

De worden vooral bepaald door de verkopen. De opbrengsten (TO) berekenen we aan de hand van de prijs en de hoeveelheid.

Wanneer we dus de winst willen berekenen, moeten we de opbrengsten (TO) verminderen met de kosten (TK). Indien dat resultaat positief is, kunnen we spreken van Indien het resultaat negatief is, kunnen we spreken van

Samenvattende tabel 5

10 min.

1.3.6. Een muziekevenement: het bewijs van je financiën?!

Indien vroeger klaar!

Wanneer we een evenement organiseren moeten we ook een **boekhouding** hanteren. De boekhouding bestaat uit verschillende documenten. Twee daarvan zijn de **resultatenrekening** en de **balans**.

De resultatenrekening is het document waar de kosten en opbrengsten in bijgehouden worden. Hieruit kunnen we dus ook het resultaat (winst of verlies) afleiden. In de balans worden de bezittingen en de schulden opgesomd. Bij een correcte balans zijn beide elementen in evenwicht!

Voorbeeld: balans

Activa	Balans x/x/x	Passiva
Vaste activa	Eigen vermogen	
Vlottende activa	Vreemd vermogen	
= Totaal der activa = Totaal der bezittingen		= Totaal der passiva = Totaal der schulden

Voorbeeld resultatenrekening:

Resultatenrekening x/x/x:	
Omzet (TO)	= totaal omzet
Kosten (TK)	= totaal kosten
Resultaat (winst / verlies)	= TO - TK

Conclusie

Timing: 3 minuten

Hieronder vind je een samenvattend kader in verband met het financiële plaatje van de organisatie van een muziekevenement.

Noteer de volgende basisbegrippen op de juiste plaats in het kader.

Kies uit: resultatenrekening (2x) – balans (2x) – boekhouding

Samenvattend kader:

Een onderneming, of de organisatie van een evenement, moet zijn financiën kunnen aantonen aan de overheid door middel van zijn

De boekhouding bestaat uit verschillende elementen. Twee daarvan zijn de en de

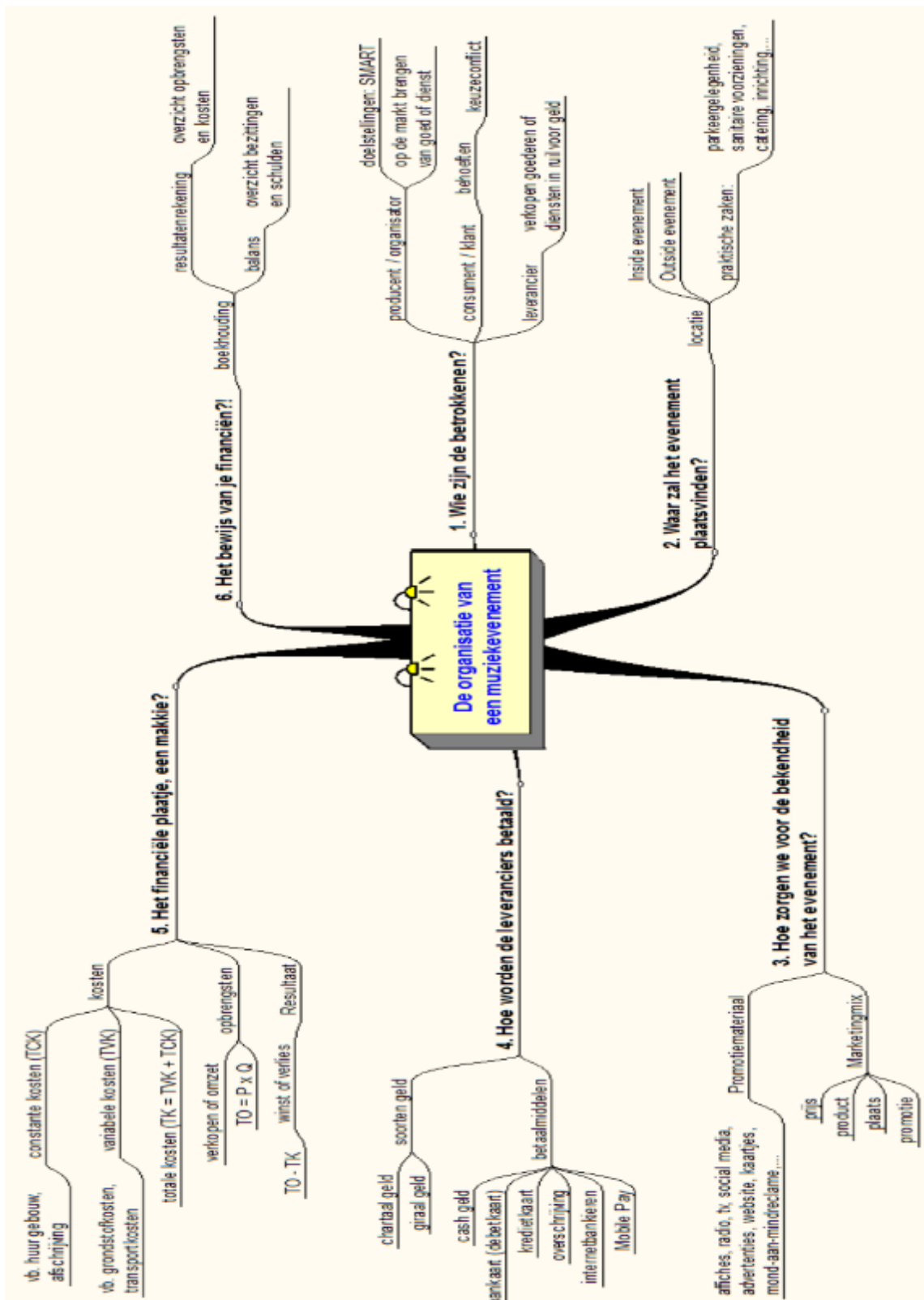
De geeft een overzicht van de kosten en opbrengsten en bepaald het resultaat (winst of verlies).

De geeft de bezittingen en de schulden weer. Deze zijn gelijk aan elkaar!

Samenvattende tabel 6

1.4. Reflecteren

We hebben al heel wat geleerd over het organiseren van een muziekevenement. Dit allemaal komt uitvoerig aan bod in de economisch gerichte studierichtingen, zoals economie en handel. Een samenvatting van het project vind je hieronder terug.

Bijlagen

a. Budgettering: Kaartjes in verband met kosten en opbrengsten:

Communicatie	Website maken (150,00 EUR / jaar)
Marketing: affiches, folders (250,00 EUR)	Ticketing: drukken ticketjes (100,00 EUR)
Promotie: borden, panelen (75,00 EUR)	Locatie
Huur van de zaal incl. andere aspecten (indien keuze voor evenement in zaal: 500,00 EUR)	Inrichting en decoratie: 50,00 EUR
Catering	Toog, drank en versnaperingen (800,00 EUR)
Invulling	Entertainment: DJ's (600,00 EUR)
Vergunningen: SABAM (auteursrechten), Billijke vergoeding (uitvoerdersrechten) (afhankelijk van inkomprijs en oppervlakte locatie: 250,00 EUR)	Audiovisuele ondersteuning
Licht- en geluidsinstallatie (600,00 EUR)	Personeel
Cateringmedewerkers (225,00 EUR)	Andere medewerkers (100,00 EUR)

Bronnenlijst

Hieronder vind je alle hyperlinks terug die zijn voorgesteld in QR-codes.

1 Wie zijn de betrokkenen bij de organisatie van een muziekevenement?

- QR-code i.v.m. doelstellingen volgens SMART-principe: <https://goo.gl/sY9OmR>
- QR-code i.v.m. de behoeften van consumenten: <https://goo.gl/PbEviH>
- QR-code i.v.m. de keuze naargelang muziekgenre: <https://goo.gl/sTTdJa>

2 Waar zal ons evenement plaatsvinden?

- QR-code i.v.m. de website van Genk on Stage: <https://goo.gl/E6GgmW>
- QR-code i.v.m. de website van het Sportpaleis (concert Stan van Samang): <https://goo.gl/O10pwD>

3 Hoe zorgen we voor de bekendheid van ons evenement?

- QR-code i.v.m. de verschillende soorten vormen van promotiemateriaal: <https://goo.gl/lcZV2e>
- QR-code i.v.m. de marketingmix: <https://goo.gl/M8ILNF>
- QR-code i.v.m. de affiches van het muziekevenement : <https://goo.gl/59mNCE>

4 Hoe worden de leveranciers betaald?

- QR-code i.v.m. het filmpje rond betaalmiddelen: <https://goo.gl/ydOx4x>
- QR-code i.v.m. het filmpje rond internetbankieren: <https://goo.gl/pha5Li>
- QR-code i.v.m. het filmpje rond Mobile Pay: <https://goo.gl/Vv5alx>

5 Het financiële plaatje van ons evenement, een makkie?

- QR-code i.v.m. de kosten: <https://goo.gl/ynwsAs>
- QR-code i.v.m. de opbrengsten: <https://goo.gl/XfK3DS>

6 Het muziekevenement, een bewijs van de financiën?!

- Geen

Geraadpleegde bronnen

Handboeken

- VAN CAER, F.; VERHELST, K.; 'Handelwijs 2', Uitgeverij De Boeck, Berchem, 2015.
- VAN HOOFF, J.; BRAWERS, D.; 'StartSEIn', uitgeverij De Boeck, Berchem, editie 2015
- GEEN AUTEURS GEGEVEN, 'Economie Direct 3', Uitgeverij Van In, Wommelgem, 2014
- COPPIETERS, A.; SUPPLY, N.; VAN DEN BERGHE, W.; 'Economie Online (1^e jaar 2^e graad)', Uitgeverij Plantyn, Mechelen, 2009

Internetartikels

- <http://educatie-en-school.infonu.nl/diversen/117653-smart-doelen-stellen.html>
- https://padlet.com/stef_van_briel/2ly3av1gw836
- <https://kahoot.it/#/>
- <http://www.genkonstage.be/nl>
- <http://www.sportpaleis.be/nl/mobiliteit>
- <http://www.flyer.be/benl/blog/promotietips-voor-jouw-evenement>
- <https://nl.wikipedia.org/wiki/Marketingmix>
- https://padlet.com/stef_van_briel/t7a2xsd14kz7
- https://www.youtube.com/watch?v=cge_yxshYJU
- <https://www.youtube.com/watch?v=9roop9uXAKw>
- <https://www.kbctoekomst.be/innovatie/mobilepay-betalen-met-je-smartphone>
- <https://www.economielokaal.nl/soorten-kosten/>
- [https://nl.wikipedia.org/wiki/Opbrengst_\(financieel\)](https://nl.wikipedia.org/wiki/Opbrengst_(financieel))

2.3 Ervaringen projectdag

Op woensdag 24 april 2017 vond het project plaats in WICO Campus Salvator, te Hamont-Achel. Zo'n vijftigtal leerlingen uit het tweede jaar van de eerste graad namen deel aan het project dat een volledige woensdagvoormiddag in beslag nam. Hieronder volgt even een korte beschrijving van de hele voormiddag.

Uur	Omschrijving activiteit
07.30u. – 08.15u.	In orde brengen studiezaal: <ul style="list-style-type: none"> • Tafels en stoelen plaatsen • Bundel uitdelen • Nummers plaatsen • Andere materialen vooraan leggen (bundels, kaartjes, tablets, kleurpotloden, stiften, karton,...) • Pc + beamer • Geluidsinstallatie
08.15u. – 08.25u.	Leerlingen naar de juiste tafel brengen (volgens indeling) + overlopen afspraken
08.25u. – 10.00u.	Project: deel 1 <ul style="list-style-type: none"> • Begeleiden • Rondlopen • Zorgen voor een rustige, fijne werksfeer • Vragen beantwoorden • Opmerkingen beantwoorden
10.00u. – 10.15u.	Pauze
10.15u. – 11.50u.	Project: deel 2 <ul style="list-style-type: none"> • Begeleiden • Rondlopen • Zorgen voor een rustige, fijne werksfeer • Vragen beantwoorden • Opmerkingen beantwoorden
11.50u. – 11.55u.	Reflecties leerlingen

Ik ben zelf zeer tevreden van het project. Alles is vlot verlopen. De leerlingen hebben ook een hele voormiddag goed doorgewerkt aan het project. Er zijn geen technische problemen geweest tijdens het project. Voor mij was het dus een zeer geslaagde dag, omdat ik tegemoet kwam aan de verwachtingen van de school!

Ik heb ook vooral van de leerkrachten en directie veel fijne reacties gekregen. Ze vonden het een zeer geslaagd project en waren verwonderd van het vele werk dat ik gedaan had om dit project tot een goed einde te laten komen. Dit was zeer fijn om te horen!

Hieronder volgt nog een kort schema in verband met plus- en minpunten.

Pluspunten	Minpunten
<ul style="list-style-type: none"> ○ Goede timing: de opdrachten konden vlot binnen de voorziene tijd gemaakt worden. ○ Verbetersleutels voor de leerkrachten ○ Goede ingerichte zaal ○ Fijne en rustige werksfeer ○ Nodige materiaal aanwezig 	<ul style="list-style-type: none"> ○ Het project duurde misschien net iets te lang voor de leerlingen. ○ Ik kreeg redelijk veel vragen over het maken van de affiche in de app 'piccollage'. Misschien moet ik de instructie een beetje aanpassen en er een stappenplan aan te toevoegen.

In eerste instantie was het de bedoeling om een hoekenwerk te organiseren. Elk groepje zou zich dan verdiepen in een bepaald onderdeelje. Het laatste lesuur zouden de leerlingen dan het bestudeerde stukje uitleggen aan de rest van de groep. In onderling overleg met de directie en mentoren van de school vonden ze dit geen goed idee. Er zijn te veel leerlingen met specifieke onderwijsbehoeften in de school en voor hen is dit niet haalbaar. Vandaar dat een project waarin iedereen alles kort in groep en op eigen tempo overloopt makkelijker is voor alle leerlingen. Ik heb deze feedback geaccepteerd. Ik heb dan een tweede versie van het project gemaakt. Dankzij mevrouw E. Rusch, promotor van deze bachelorproef en lector economie, heb ik deze tweede versie van de projectbundel zo efficiënt mogelijk kunnen opstellen. Ze heeft me altijd geholpen indien nodig! Dit is dan ook het eigenlijke project dat u hiervoor al bestudeerd hebt. De eerste versie van het project vindt u in de bijlagen achteraan.

Uiteindelijk ben ik zeer blij dat ik de feedback gevolgd heb. Het project is uitstekend verlopen, de leerlingen vonden het over het algemeen een fijn project, de leerkrachten en directie waren zeer tevreden. Voor mij een geslaagd project dat zeker nog mogelijkheden biedt voor de toekomst!

Verder heb ik nog enkele reflecties bij de leerkrachten en leerlingen uitgevoerd. Deze vind u hieronder terug.

Hieronder vindt u een reactie terug van de leerkracht Frans van WICO Campus Salvator, Ilse Emmers.

1. Wat had je vooraf van het project verwacht?
Antwoord: Eigenlijk had ik op voorhand geen verwachtingen. Ik heb zelf nooit het vak SEI gehad in het middelbaar, dus ik was wel nieuwsgierig.
2. Kwam het project tegemoet aan uw verwachtingen? Zo ja, op welke manier? Zo niet, wat had u dan wel verwacht?
Antwoord: Zoals ik daarjuist al zei, had ik op voorhand niet echt een bepaalde verwachting.
3. Wat vond u van de projectdag? Wat waren uw ervaringen bij het volgen van het project?
Antwoord: Het project is leuk en creatief opgesteld. De leerlingen waren goed bezig met hun opdrachten.
4. Kwam het project tegemoet aan het doel?
(doel: leerlingen kennis te laten maken met het vak economie en ze te stimuleren om ervoor te kiezen)
Antwoord: Het doel is bereikt. Er was veel afwisseling in de opdrachten, wat het voor de leerlingen ook aangenamer maakte.
5. Heeft u verbeterpunten / tips voor het project (dat eventueel in de toekomst nog uitgevoerd kan worden)?
Antwoord: Ik viel in tijdens het 2de lesuur. Ik heb dus de opstart en de afronding niet gezien. Tijdens het 2de lesuur was de opgave duidelijk voor alle leerlingen.
6. Heeft u nog eventuele opmerkingen / bedenkingen / vragen / ... ? U kan ze hier neerschrijven.
Antwoord: Proficiat met het geslaagde project!

(Reflectie door Ilse Emmers, leerkracht Frans, WICO Campus Salvator te Hamont-Achel, 2017)

Ik heb ook een korte bevraging gedaan bij de tien groepjes (leerlingen). Zij hebben hun mening hieronder neergeschreven.

Vragen per groep:

1. Wat vond je leuk aan het project?
2. Wat vond je minder leuk aan het project?
3. Wat heb je geleerd vandaag tijdens het project?
4. Wat zou je verbeteren aan het project?
5. Zou je graag volgend jaar voor de studierichting 'economie' willen kiezen? Waarom wel/niet?

Groep 1:

1. Het was fijn dat we in groep en met de tablet mochten werken.
2. Het project duurde net iets te lang.
3. Een evenement organiseren is moeilijker dan gedacht.
4. Je kan proberen het project een beetje in te korten.
5. Economie interesseert ons niet. We volgen liever de richting 'Latijn' verder volgend jaar.

Groep 2:

1. We vonden het heel leuk om een affiche te maken van ons evenement. Over het algemeen is 'de promotie' een leuk onderdeel van het project.
2. De volgende onderdelen waren iets minder leuk: leveranciers, betaalmogelijkheden en doelstellingen formuleren.
3. Het kost heel veel tijd, moeite en geld om een muziekevenement te organiseren.
4. Geen verbeterpunten.
5. Ons spreekt het persoonlijk minder aan. Onze interesses liggen eerder bij een andere studierichting. Als economie je interesseert, lijkt het me wel leuk. Voor ons was het wel een fijne kennismaking met het vak economie.

Groep 3

1. Het was fijn dat we voormiddag in groep mochten werken.
2. Er waren net iets te veel QR-codes.
3. We hebben geleerd hoe moeilijk het is om een festival te organiseren.
4. We moesten net iets te veel berekeningen doen.
5. Het was een fijn project, maar onze interesses liggen niet bij het vak economie.

Groep 4:

1. Het was een heel fijn project, waardoor we het vak economie leerden kennen.
2. Het overschrijvingsformulier was minder leuk. We snapten dit ook niet zo goed.
3. We hebben geleerd hoe je een festival kan organiseren.
4. We hadden graag ook een echt festival georganiseerd.
5. Wij volgen allemaal de richting Latijn. Deze richting interesseert ons net iets meer dan de studierichting economie.

Groep 5:

1. Het was een fijn project omdat we de hele voormiddag mochten samenwerken.
2. Het bundeltje was net iets te dik.
3. Er komt veel werk kijken bij de organisatie van een muziekevenement.
4. Het project duurde net iets te lang.
5. Twee groepsleden vinden economie interessant. De rest kiest liever voor een andere richting.

Groep 6:

1. Het was fijn omdat we eens een andere dag op school hadden. Het was ook fijn dat we met de tablet mochten werken.
2. Het waren iets te veel pagina's/ opdrachten.
3. We hebben geleerd hoe we een festival moeten organiseren en dat het veel moeilijker is dan we dachten.
4. Het aantal pagina's kan misschien aangepast worden. Het duurde net iets te lang.
5. We weten nog niet zo goed wat we volgend jaar willen doen. Het was fijn dat we op deze manier kennis maakten met economie.

Groep 7:

1. We vonden de creatieve opdrachten (bv. Frituur als leverancier → bedrijfskaartje ontwerpen) leuk.
2. Er waren net iets te veel theoretische vragen.
3. We hebben geleerd dat de organisatie van een muziekevenement echt niet makkelijk is.
4. Wij zouden liever nepgeld krijgen en daarmee een echt festival organiseren.
5. Ja, het vak economie interesseert ons wel!

Groep 8:

1. Het was fijn om met verschillende materialen te werken, zoals de tablet en de kaartjes.
2. Het groepje was minder fijn.
3. We hebben geleerd over geld en de manier hoe je ermee moet omgaan.
4. We hebben geen verbeterpunten.
5. Ja, we wisten eerst niet zo goed wat ons te wachten stond. Achteraf bekeken is economie wel een interessante richting.

Groep 9:

1. De invuloefeningen waren goed gevonden!
2. Het project duurde net iets te lang.
3. We hebben geleerd hoe je een evenement organiseert. Het is veel moeilijker dan gedacht!
4. Het is misschien mogelijk om de tijd iets korter te maken.
5. Ja, het project gaf ons een goed beeld over de studierichting. We hebben wel interesse om volgend jaar 'economie' te kiezen als studierichting.

Groep 10:

1. Het was fijn dat we de hele dag in groep mochten werken. We vonden het ook leuk dat we met de tablets en met kaartjes mochten werken. Het was een fijne 'lesdag'.
2. Er waren veel pagina's en iets te weinig tijd voor de opdrachten.
3. We hebben geleerd hoe je dingen moet doen om een festival te organiseren. Er komt veel werk bij kijken.
4. Je kan misschien iets meer tijd voorzien ofwel iets minder pagina's voorzien.
5. Het was fijn dat we veel met ict mochten werken. Het vak economie interesseert ons wel eigenlijk! We twijfelen wel nog of we het effectief gaan kiezen volgend schooljaar.

(Reflecties leerlingen 2^e jaar, WICO Campus Salvator, 26 april 2017)

Uit de bovenstaande reacties kan ik afleiden dat de meeste leerlingen het een fijn project vonden. Het was eens iets anders dan een gewone lesdag. Ze hebben ook op een actieve manier kennis gemaakt met economie. Alleen duurde het project misschien net iets te lang. Dat is wel iets dat ik nog kan meenemen naar een eventuele volgende keer. Het doet me plezier om te horen dat toch enkele groepjes geïnteresseerd zijn in de studierichting economie. Daaruit blijkt dat ik toch wel geslaagd ben in mijn opdracht! Het was een zeer fijne ervaring! Het biedt zeker nog mogelijkheden voor de toekomst!
(Reflecties leerlingen 2^e jaar, WICO Campus Salvator, 26 april 2017)

(Project economische basisvaardigheden, WICO Campus Salvator, 2^e jaar, 26-04-2017)

3 Besluit

Is het haalbaar om alle leerlingen uit de eerste graad via een project economische basisvaardigheden mee te geven? Dat is de onderzoeksvraag die we aan de hand van de literatuurstudie en het project willen beantwoorden.

Als eerste hebben we onderzocht of er al elementen terugkwamen in de leerplannen. In elk leerplan is er geen enkel project economische basisvaardigheden opgenomen. Enkel de leerlingen die één van de economische richtingen volgen, krijgt een basis aan economische vaardigheden mee. De andere leerlingen vallen dus uit de boot. Het is wel belangrijk dat ook zij een basis aan economische vaardigheden mee krijgen. Ze zullen dit later in het dagelijks leven zeker nog kunnen gebruiken. Vandaar dat wij zelf ook zo'n project gaan ontwerpen! (GO, OVSG, POV, VVKSO, info over leerplannen en basisvorming, 2016)

Bestaan er dan helemaal geen projecten economische basisvaardigheden? Natuurlijk wel. Zo heeft Vlajo enkele projecten uitgewerkt, bijvoorbeeld 'Talent4Event' en 'Vlajo Challenge'. Vlajo is een organisatie die samenwerkt met de Vlaamse overheid op vlak van innoveren en ondernemen. Vlajo wil de ondernemingszin van jongeren stimuleren. Deze bachelorproef is echt gebaseerd op de economische basisbegrippen en –vaardigheden. Dit komt in mindere mate aan bod bij 'Talent4Event'. In het project van Vlajo ligt de nadruk op een plezierig project uitvoeren. In deze bachelorproef wordt creativiteit en plezier gecombineerd met toch ook wel een leerrijk gedeelte. Het is ook de bedoeling dat de leerlingen de volgende jaren kiezen voor een economische richting. Dat komt ook bij het project van Vlajo minder aan bod. Daarom kan deze bachelorproef, met een duidelijk doel, echt een meerwaarde bieden aan het onderwijs. (Vlajo, programma's, 2016)

Er zijn amper economische projecten in de scholen. Er is dus wel degelijk nood aan een project economische basisvaardigheden. Er zijn ook tal van onderwerpen die hierin aan bod kunnen komen. Het meest voor de hand liggende onderwerp blijkt dus 'budgetbeheer' en 'omgaan met geld' te zijn. Ongeveer de helft van de ondervraagde leerkrachten voelt zich wel niet aangetrokken om zo'n project uit te voeren. Veel leerkrachten voelen zich dus ook niet aangetrokken om zelf de handen uit de mouwen te steken. Daarom gaan wij een project ontwerpen die zo goed mogelijk rekening houdt met de bovenstaande onderwerpen om het project inhoudelijk in te vullen. (Afgenomen enquête in stagescholen, WICO scholengemeenschap, 2016)

Na het uitvoeren van het hiervoor vermelde project kunnen we daar een duidelijk antwoord op geven, nl. ja! Het project is goed en vlot verlopen. De meeste groepjes vonden het fijn om op deze manier kennis te maken met economie. Ook al liggen hun interesses misschien niet bij dit vak, toch is het plezierig en leerrijk om op een actieve manier en in groep kennis te nemen over dit vak. Het was ook aangenaam om te horen dat er ook heel wat leerlingen zijn die effectief geïnteresseerd zijn in het vak economie. Ze overwegen om dit later te kiezen in hun studiekeuzeprocess. Daaruit kunnen we besluiten dat de opdracht geslaagd is! Het is dus zeker mogelijk om leerlingen uit de eerste graad economische basisvaardigheden mee te geven aan de hand van een project. Het project biedt ook nog groeimarge, wat interessant is voor de toekomst! Het project kan zeker nog wel eens van pas komen in de volgende jaren! (Project economische basisvaardigheden, WICO Campus Salvator, 2^e jaar, 26-04-2017)

Literatuurlijst

- PXL-Education. (2015). H5 Structuur Secundair Onderwijs. *Opvoedkunde 1a*.
- PXL-Education (2014). H1 Fundamentele begrippen, Economie 1a.
- GO! . (2016, 04 22). *Secundair onderwijs leerplannen en lessentabellen*. Opgehaald van pro.g-o.be: <http://pro.g-o.be/pedagogische-begeleiding/secundair-onderwijs/leerplannen-en-lessentabellen-secundair-onderwijs>
- Katholiek Onderwijs Vlaanderen. (2016, 04 22). *Servicedocument vakoverschrijdende eindtermen vvkso*. Opgehaald van vvkso.be: <http://ond.vvkso-ict.com/vvksomainnieuw/voet/voet.htm>
- Onderwijs Vlaanderen. (2016, 04 22). *VOET@2010*. Opgehaald van ond.vlaanderen.be: <http://www.ond.vlaanderen.be/curriculum/publicaties/voet/voet2010.pdf>
- OVSG. (2016, 04 22). *Leerplannen OVSG*. Opgehaald van OVSG.be: <http://www.ovsg.be/leerplannen/secundair-onderwijs>
- Provinciaal Onderwijs Vlaanderen. (2016, 04 22). *Leerplannen POV*. Opgehaald van POV.be: <http://www.pov.be/site/secundair>
- Wikifin. (2016, 04 22). *Informatie voor leerkrachten*. Opgehaald van Wikifin.be: <http://www.wikifin.be/nl/wikifin-at-school/theorie-voor-leerkrachten>
- Agentschap Innoveren en ondernemen - Vlajo. (2015,10 12). *Ondernemen doe je ook al in de eerste graad van het secundair onderwijs*. Opgehaald van vlajo.be: <https://www.vlajo.org/nieuws/2015/10/12/51-ondernemen-doe-je-ook-al-in-de-eerste-graad-van-het-secundair-onderwijs>
- Agentschap innoveren en ondernemen - Vlajo. (2016, 03 22). *Programma's Vlajo*. Opgehaald van Vlajo: <https://www.vlajo.org/programmas>
- Agentschap innoveren en ondernemen - Vlajo. (2016, 09, 19). *Wat doet Vlajo?*. Opgehaald van Vlajo: <https://www.vlajo.org/wat-doet-vlajo/missie>
- Agentschap innoveren en ondernemen - Vlajo. (2016, 09, 19). *Talent4Event*. Opgehaald van Vlajo: <https://www.vlajo.org/programmas/talent4event/talentontwikkeling>
- Agentschap innoveren en ondernemen - Vlajo. (2016, 09, 19). *Talent4Event-ervaringen*. Opgehaald van Vlajo: <https://www.vlajo.org/programmas/talent4event/talent4event-ervaringen>
- Frederix, R. (2016, 03 22). *TopTeam Businessgames*. Opgehaald van TopTeam: <http://www.topteambusinessgames.be/>
- Frederix, R. (2016, 03 22). *TopTeam Businessgames*. Opgehaald van TopTeam: <http://www.topteambusinessgames.be/eerstegraad.html>
- Agentschap innoveren en ondernemen - Vlaio. (2016, 03 22). *Vlaio*. Opgehaald van Startkompas - Ondernemingsplan: <http://www.vlaio.be/artikel/startkompas-en-ondernemingsplan>
- Vlajo Challenge - Vlajo. (2016, 09, 26). *Vlajo Challenge*. Opgehaald van YouTube en Vlajo: <https://www.youtube.com/watch?v=SJrhdA4Cxuo&feature=youtu.be>

Geraadpleegde bronnen

- Agentschap innoveren en ondernemen - Vlaio. (2016, 03 22). *Brugprojecten economie secundair onderwijs*. Opgehaald van Vlaio: <http://www.vlaio.be/themas/brugprojecten-economie-onderwijs>
- Klasse. (2016, 04 22). *Klasse voor Leerkrachten* . Opgehaald van Klasse.be: <https://www.klasse.be>
- Stressfactor. (2016, 03 22). *Stressfactor*. Opgehaald van Stressfactor: <http://www.stressfactor.be/info/Leerkrachten>

Bijlagen

▪ Bijlage 1: Enquêtevragen:

1. In welke school geeft u les?
 - Open vraag

2. In welk(e) onderwijsniveau(s) geeft u les?
 - A-stroom
 - B-stroom
 - ASO
 - TSO
 - BSO
 - KSO
 - CVO
 - Tweedekansonderwijs
 - Volwassenonderwijs
 - Buitengewoon onderwijs

3. In welke jaren geeft u les?
 - 1
 - 2
 - 3
 - 4
 - 5
 - 6
 - 7

4. Bestaan er bij u op school projecten i.v.m. economische basisvaardigheden voor leerlingen uit de eerste graad SO?
 - Ja
 - Nee

5. Vindt u het belangrijk dat leerlingen uit de eerste graad SO een basispakket aan economische vaardigheden meekrijgen?
 - Ja
 - Nee

6. Wanneer u op de vorige vraag 'ja' heeft geantwoord, welke drie thema's moeten de leerlingen uit de eerste graad dan zeker meekrijgen?
Wanneer u op vorige vraag 'nee' heeft geantwoord, laat u het onderstaande vak leeg.
 - Open vraag

7. Bent u geïnteresseerd om zo'n project voor te stellen (uit te voeren) bij u op school? Ziet u dit als realistisch voor de toekomst?
 - Ja
 - Nee

8. Voelt u zichzelf geroepen om zo'n (vakoverschrijdend) project te leiden in uw school? Zo ja, laat dat in het onderstaande vak uw emailadres achter. Dan kunnen wij eventueel nog iets betekenen voor u.
 - Open vraag

- Bijlage 2: eerste versie projectbundel

Project economische basisvaardigheden: 'de organisatie van een muziekevenement!'

In samenwerking met:

salvator
een WICO-campus

Woensdag 26 april 2017

salvator

een WICO-campus

Project economische basisvaardigheden

Muziek-concertorganisator
Werkbundel

Naam student: Stef Van Briel
Lector: mevr. E. Rusch
Academiejaar 2016-2017

Inhoudsopgave

Inhoud

Inhoudsopgave.....	123
Inleiding.....	124
Symbolen	125
1 Een muziekfestival of concert?	126
1.1 Oriënteren	126
1.2 Voorbereiden.....	127
1.3 Uitvoeren: projectdag!	128
1.3.1 Wie zijn de betrokkenen bij de organisatie van een muziekfestival of concert?	129
1.3.2 Waar zal ons evenement plaatsvinden?	135
1.3.3 Hoe zorgen we voor de bekendheid van ons evenement?	138
1.3.4 Een evenement: een spel van vraag en aanbod!.....	141
1.3.5 Het financiële plaatje van ons evenement, een makkie?	146
1.4 Reflecteren.....	151
Bijlagen	152
Bronnenlijst	154

Inleiding

Vandaag volgen jullie een projectdag in verband met economische basisbegrippen en – principes. Jullie vragen zich nu allemaal af wat economie is en waarom jullie vandaag zo'n project volgen. Wel daar kunnen we een duidelijk antwoord op geven!

Economie komt zeer vaak terug in de actualiteit. De meesten linken economie met geld, maar economie gaat veel verder dan enkel en alleen geld. Economie is een zeer breed thema. Leerlingen van de eerste graad, die geen SEI, economie of handel volgen beschikken niet over enige voorkennis. Toch is het belangrijk dat ook zij enkele basisvaardigheden begrijpen die in de economie gebruikt worden. Daar knelt nu net het schoentje. Er bestaan geen projecten om deze basisvaardigheden aan te brengen bij de leerlingen van de eerste graad. Hoe kunnen zij dan rekening houden met enkele economische elementen in het dagelijkse leven?

Daarom volgen jullie vandaag een project in verband met economische basisbegrippen. We gaan vandaag enkele economische basisbegrippen en –principes bekijken die jullie later zeker nog kunnen gebruiken. We gaan dat doen aan de hand van een bepaald onderwerp. We gaan een denkbeeldig muzikfestival of concert organiseren. Hierbij zullen heel wat economische principes aan bod komen. Het is de bedoeling dat jullie op een fijne en leerrijke manier hier wat meer te weten over komen!

Veel leerplezier!

Symbolen

Doorheen deze werkbundel voeren jullie verschillende soorten opdrachten uit. De onderstaande symbolen geven aan welk soort opdracht jullie moeten doen!

	= individuele opdracht
	= groepswork
	= tabletoefening
	= conclusie (samenvatting)

1. Een muzikfestival of concert?

Vorbereiding op de projectdag

1.1. Oriënteren

Jullie organiseren een denkbeeldig muzikfestival of concert. Om een muzikfestival of concert te organiseren moet je rekening houden met heel wat zaken. Die zullen gedurende de projectdag allemaal besproken worden.

Jullie zullen eerst de keuze moeten maken tussen een muzikfestival en een concert. Wat is het verschil tussen beide? De betekenis van beide activiteiten vind je aan de hand van de onderstaande QR-codes.

Wat is een muzikfestival?	Wat is een concert?
 <p>Bron: https://goo.gl/kOww1W</p>	 <p>Bron: https://goo.gl/RjopDu</p>

Tabel 1: een muzikfestival of een concert?

Wil jij een muzikfestival of een concert organiseren op de projectdag? Maak je keuze duidelijk aan de hand van onderstaande QR-code.

Scan de onderstaande QR-code en voer de 'game-pin' in die geprojecteerd wordt. De meerderheid wint! Geef je stem dus aan de keuze die jij verkiest.

Onderzoek: een muzikfestival of een concert?
 <p>Bron: https://kahoot.it/#/</p>

Tabel 2: QR-code 'Play Kahoot!'

1.2. Voorbereiden

Jullie organiseren een fictief muzikfestival of concert. Dat hebben jullie daarnet beslist. Vervolgens kies je nu een aantrekkelijke naam, omdat je zoveel mogelijk mensen (klanten of consumenten) wil aantrekken. Ze moeten meteen geïnteresseerd zijn om jullie evenement te bezoeken!

Scan onderstaande QR-code en bedenk een aantrekkelijke naam voor het evenement! Laat je creatieve hersenen nu het werk doen!

Je kan eventueel inspiratie opdoen van de andere leerlingen in de Padlet.

Padlet: een muzikfestival!	Padlet: een concert!
 <p data-bbox="316 1108 670 1137">Bron: https://goo.gl/Dw5rIV</p>	 <p data-bbox="909 1108 1284 1137">Bron: https://goo.gl/ImOkW8</p>

Tabel 3: Padlet voor muzikfestival en concert

Noteer hier de gekozen naam voor jullie evenement.

Antwoord via brainstorming (Padlet): keuze leerlingen

Om een evenement te organiseren moeten we natuurlijk niet alleen een naam verzinnen. Dat hebben jullie nu al gedaan. Maar welke andere organisatorische elementen moeten ook aan bod komen bij de organisatie van een evenement?

Brainstorm even in groepjes van 3 à 4 personen. Daarna overleg je klassikaal.

Noteer hieronder de elementen die na de klassikale bespreking overblijven om een evenement te organiseren.

- Wie? (= consument, producent, leveranciers)
- Waar? (= de meest geschikte locatie: op school of een zaaltje huren?)
- Wat? (= een evenement tegen de juiste prijs: een spel van vraag en aanbod)
- Promotie? (= marketing: affiches, radiospots, advertenties, social media,...)
- Geldzaken? (= budget/begroting, vergunningen en verzekeringen, sponsors, voorverkoop, inkomsten, uitgaven, winst, verlies,...)

1.3. Uitvoeren: projectdag!

Organisatie:

Tijdens deze projectdag gaan de leerlingen zich verdiepen in een onderdeelje van de bundel. Welke onderwerpen komen zoal aan bod?

- 1 Wie zijn de betrokkenen bij de organisatie van een evenement?
- 2 Waar zal ons evenement plaatsvinden?
- 3 Hoe zorgen we voor de bekendheid van ons evenement?
- 4 Een evenement: een spel van vraag en aanbod!
- 5 Het financiële plaatje, een makkie?

De leerlingen kunnen het tweede en het derde lesuur werken aan hun onderdeelje. Het vierde lesuur gaan ze het bestudeerde onderdeelje voorstellen aan de hand van een creatieve opdracht. Op het einde van het vierde lesuur is het de bedoeling dat ze de economische basisbegrippen en –principes onder de knie hebben. Er zal later ook nog een evaluatie volgen!

Er nemen zo'n vijftig leerlingen deel aan de projectdag. Dat betekent dat er ongeveer 10 leerlingen per groepje zijn.

Er zijn twee mogelijkheden om de leerlingen in te delen: ofwel via een random app ofwel kiest de leerkracht de groepsindeling.

Het project gaat door in de studiezaal. Het project neemt één woensdagvoormiddag in beslag. Er zijn voldoende begeleidende leerkrachten aanwezig (minstens 2 à 3 leerkrachten per lesuur).

1.3.1. Wie zijn de betrokkenen bij de organisatie van een muziekfestival of concert?

1 Producenten / organisatoren

Ondertussen weten jullie al dat je een fictief muzikaal evenement zal organiseren. Jullie zijn de organisatoren van het evenement. Met andere woorden, jullie zijn de **producenten** van een bepaald **product**. Dat product kan een **goed** of **dienst** zijn. In dit geval, het muziekfestival, spreken we eerder van een dienst, omdat we niet echt tastbare goederen aanbieden. Maar waarom zou je nu in godsnaam een muziek-evenement organiseren?

Bespreek in groepjes van drie à vier personen de onderstaande vragen.

- Noteer minstens drie redenen waarom jullie een muziek-evenement willen organiseren.
Mogelijke redenen: bekend worden, geld verdienen, pure interesse in muziek (zelf de keuze maken), sociaal contact, mensen entertainen en samenbrengen, bepaalde kwaliteiten van jezelf gebruiken in (niet-alledaagse) situaties,...
- Met welk gevoel moeten de mensen (klanten) weggaan van jullie evenement?
Ze moeten het gevoel hebben van: 'Wauw, ik heb me echt goed geamuseerd. Hier wil ik zeker terug naartoe komen!'.
- Hoe bereik je dit gevoel?
Er moet een heel goede sfeer en beleving zijn tijdens het evenement. Ook de randelementen moeten goed zijn. Alles moet top zijn!

Bespreek nu klassikaal de antwoorden op de bovenstaande vragen. Zet je hiervoor in een grote kring zodat je iedereen kan zien en horen! (klasgesprek)

Formuleer jullie hoofddoelstelling voor het evenement volgens het SMART-principe. Indien je het SMART-principe niet kent, scan dan kort even de onderstaande QR-code en lees de website eens kort door.

- vb. Dit schooljaar willen we één evenement organiseren.
- vb. We willen met ons evenement dit schooljaar minstens 500,00 EUR winst maken.

QR-code: doelstellingen volgens SMART-principe

Bron: <https://goo.gl/sY9OmR>

Tabel 4: QR-code SMART-doelstellingen

Figuur 1: Cartoon eventmanagement

2 Consumenten / klanten

Jullie, als organisator of producent van het evenement, willen natuurlijk zoveel mogelijk mensen aantrekken om het evenement te bezoeken. Het is belangrijk dat jullie evenement aantrekkelijk is. De mensen die het evenement bezoeken, zijn jullie klanten of **consumenten**. Zij ‘gebruiken’ het product. In dit geval komen ze naar jullie evenement. Natuurlijk willen jullie zoveel mogelijk mensen ontvangen op jullie evenement!

Jullie als organisatoren (producenten) moeten natuurlijk rekening houden met de **behoeften** (noden) van de klanten (consumenten). Waar moet een organisator rekening mee houden om zoveel mogelijk klanten aan te trekken?

Vul dit op de padlet in, aan de hand van de tablet en de onderstaande QR-code.

QR-code: Padlet (Consumenten)	
	
Bron: https://goo.gl/PbEviH	

Tabel 5: QR-code consumenten

Bespreek klassikaal waar een organisator rekening mee moet houden om tegemoet te komen aan de noden van de klant.

Vb. goede prijs, aanwezigheid drank- en eetgelegenheden, aanwezigheid sanitair, mooie omkadering, goede promotie, goede muziek,...

Figuur 2: Pennenzakkenrock!

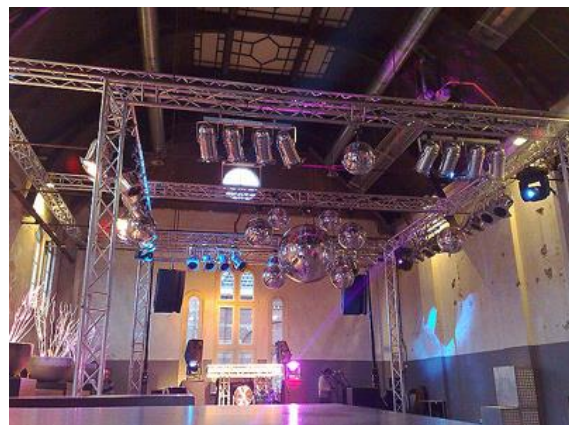
3 Leveranciers

De klant wil natuurlijk heel wat meer dan enkel goede muziek. Dit is natuurlijk wel waar het om draait. Om een evenement echt succesvol te maken, komt er heel wat meer bij kijken. Natuurlijk kan je niet overal voor zorgen en zal je dus moeten samenwerken met heel wat andere mensen.

Bespreek in groepjes van 3 à 4 personen met welke anderen mensen of bedrijven je zal moeten samenwerken. Noteer ze hieronder kort.

TIP: Hieronder vind je enkele afbeeldingen die je kunnen leiden naar mogelijke leveranciers! Vb. muziekgroepen (1), drankenhandel (2), eetgelegenheden (3), sanitaire voorzieningen (4), licht (5) en geluid (6), drukkerij (7), decor (8), ...

Bespreek nu klassikaal met welke mensen je zoal zal moeten samenwerken. Kwamen deze personen / bedrijven overeen met wat je eerst had gevonden?

Figuur 3 t.e.m.7: mogelijke leveranciers

De bovenstaande personen of bedrijven zijn de **leveranciers** van je muziekevenement. Het is belangrijk om verschillende gegevens van de leveranciers te weten. Je moet als organisator ook makkelijk deze gegevens kunnen terugvinden.

Opdracht:

- a. Maak een creatief, maar duidelijk bedrijfskaartje van een leverancier in de buurt waar de onderstaande gegevens op terug te vinden zijn.
 - ✓ Naam bedrijf
 - ✓ Wat levert het bedrijf?
 - ✓ Kostprijs (Hoeveel moet ik betalen voor goed/dienst?)
 - ✓ Adres, postcode en gemeente
 - ✓ Telefoonnummer
 - ✓ Email

- b. Kies een groepje van drie leerlingen en werk zo'n kaartje uit. Let op, elke leverancier moet zo'n kaartje hebben.

Verdeling:

Leverancier 1	Leerling a, b, c	Leverancier 2	Leerling d, e, f
Leverancier 3	Leerling g, h, i	Leverancier 4	Leerling j, k, l
Leverancier 5	Leerling m, n, o	Leverancier 6	Leerling p, q, r
Leverancier 7	Leerling s, t, u	Leverancier 8	Leerling v, w, x

- c. Tijdsduur:
Je krijgt 15 minuten om de informatie op te zoeken en te plaatsen op het kaartje!
- d. Materiaal:
 - ✓ Pc of tablet
 - ✓ Blanco kaartje
 - ✓ Stiften en kleurpotloden
- e. Afspraken:
 - ✓ Verdeel het werk in de groep en werk rustig aan deze opdracht.
 - ✓ Zorg dat je het materiaal met respect behandelt.
 - ✓ Indien er vragen zijn, steek je hand in de lucht. De begeleidende leerkracht komt je zo snel mogelijk verder helpen.
- f. Presenteer kort je kaartje aan de groep, zodat ook zij weten wie de leveranciers zijn van dit evenement! Je kan dit ook presenteren aan de hand van een camera, zodat iedereen goed je kaartje kan zien!

Figuur 8: voorbeeld bedrijfskaartje

Een muziekevenement draait natuurlijk hoofdzakelijk om de 'muziek'. Maar wie gaat er voor muziek zorgen op jullie evenement?

- ✓ Plaatselijke muziekgroepen?
- ✓ Leerlingen die een instrument bespelen?
- ✓ Leerkrachten die een instrument bespelen?
- ✓ Dj's?

Denk bij je keuze ook aan de volgende elementen:

- ✓ Genre is afgestemd op beoogde publiek.
- ✓ De naam op de affiche zal voldoende publiek lokken.
- ✓ Vraagprijs staat in relatie tot de waarde.
- ✓ Technische vereisten voor de groep zijn haalbaar.
- ✓ Deze groep/DJ treedt in de weken voor het evenement niet in dezelfde buurt op.
- ✓ De groep/DJ heeft voldoende live ervaring.

Bespreek dit kort even in groepjes van vier personen. Stem mee aan de hand van onderstaande QR-code! De optie met de meeste stemmen zal de muziek van jullie evenement bepalen!

QR-code: Kahoot: Stem voor je favoriete muziekkeuze!

Bron: <https://goo.gl/sTTdJa>

Tabel 6: Kahoot- muziekkeuze

Noteer hier de keuze: (keuze leerlingen)

Conclusie:

We hebben al heel wat partijen behandeld die betrokken zijn bij de organisatie van een muziekevenement. Ze hebben ook allemaal een andere functie!

Hieronder vind je een samenvattend kader. Noteer de volgende basisbegrippen op de juiste plaats in het kader.

Kies uit: behoeften – consument – dienst – goed – leveranciers - producent

Samenvattend kader:

Om een evenement te organiseren, zijn er verschillende partijen betrokken bij het evenement.

De **producent** is degene die een bepaald product op de markt brengt. In dit geval biedt de producent een muziekevenement aan voor de mensen. Een producent van een bepaald **goed** of **dienst** kan verschillende doelstellingen hebben, naargelang zijn behoeften.

De **consument** of de klanten zijn de mensen die gebruik maken van het muziekevenement. De consument moet echt aangetrokken zijn tot een bepaald goed of dienst. Zijn **behoefte**n moeten natuurlijk ook zoveel mogelijk bevredigd worden. In het geval van een muziekevenement moeten er natuurlijk ook andere elementen aanwezig zijn, zoals eet- en drankgelegenheden, decor, licht en geluid, enz.

De producent kan natuurlijk hier niet overal voor zorgen en werkt dus samen met **leveranciers**. Een leverancier levert dus goederen of diensten in ruil voor geld.

Ook bij de keuze van de muziekgroep of DJ moeten er heel wat elementen ten opzichte van elkaar afgewogen worden.

Samenvattende tabel 1

1.3.2. Waar zal ons evenement plaatsvinden?

De **locatie** bepaalt voor een groot deel de uitstraling en sfeer van je evenement. Je kunt dus rustig stellen dat de locatie een evenement kan maken of kraken. Vergeet vooral niet om rekening te houden met praktische aspecten: ‘Hoe zit het met de bereikbaarheid?’, ‘Welke faciliteiten zijn beschikbaar?’, enz.

Opdracht:

Op de volgende pagina vind je een tabel terug die je kan gebruiken als checklist om onderzoek te doen naar de juiste locatie van een muziekevenement.

Ga voor twee verschillende muziekevenementen de checklist na. Je vindt ze terug aan de hand van een QR-code. Scan de QR-code om de website van een muziekevenement te bezoeken.

Werk met kleuren:

- Kleur het vakje groen indien de locatie tegemoetkomt aan een bepaald criterium.
- Kleur het vakje geel indien je geen informatie kan vinden over een bepaald criterium.
- Kleur het vakje rood indien de locatie niet tegemoetkomt aan een bepaald criterium.

Achteraf kan je dan een oordeel vellen!

Muziekevenement 1: Genk on Stage	Muziekevenement 2: Concert Stan van Samang @Sportpaleis Antwerpen
 <p>Bron: https://goo.gl/E6GamW</p>	 <p>Bron: https://goo.gl/O10pwD</p>

Tabel 7: QR-codes muziekevenementen

Checklist locatieonderzoek:

Criteria locatieonderzoek	Muziekevenement 1: Genk on Stage	Muziekevenement 2: Concert Stan van Samang @Sportpaleis Antwerpen
1 Goede bereikbaarheid?		
2 Centrale locatie?		
3 Aanvaardbare gemiddelde reistijd?		
4 Openbaar vervoer mogelijk?		
5 Mogelijke overschrijding maximumcapaciteit?		
6 Mogen ruimtes zelf ingericht worden?		
7 Voldoende parkeergelegenheid?		
8 Toegankelijk voor mindervaliden?		
9 Voldoende toiletten?		
10 Vestiaire aanwezig?		
11 Catering aanwezig?		
12 Verplicht gebruik van vaste leveranciers (vb. drank, licht, geluid,...)?		
13 Materiaal aanwezig (vb. tafels, stoelen,...)?		
14 Eigen audiovisuele voorzieningen aanwezig?		
15 Goede akoestiek?		
16 Podium aanwezig?		
17 Water, elektriciteit, internet, enz. aanwezig?		
18 Kleedkamers voor artiesten aanwezig?		
19 Verwarming of airco aanwezig?		
20 Persruimte aanwezig?		
21 Staat de veiligheid (vb. nooduitgangen) op punt?		
22 Rokersruimtes voorzien?		
23 Creatieve locatie?		

Tabel 8: locatieonderzoek

Zijn er nog elementen die belangrijk zijn voor de locatie van een evenement? Zo ja, je kan ze hieronder noteren.

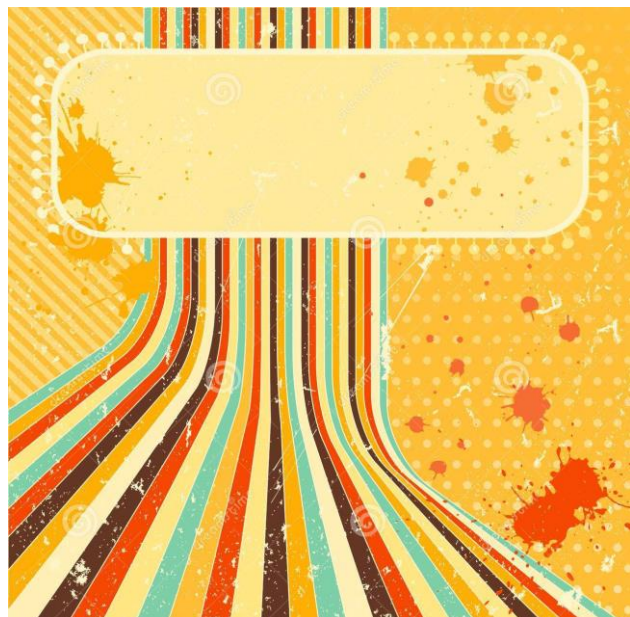
(eigen antwoord leerlingen)

Welke elementen zijn voor de organisatie van jullie evenement belangrijk? Kies je voor een binnen- of buitengebeuren? Staaf je antwoord aan de hand van de checklist!

Opdracht:

- a. Ontwerp een creatieve affiche waarop staat waarom je voor een bepaalde locatie hebt gekozen. Met andere woorden, waarom is een bepaalde locatie het meest geschikt voor jullie evenement?
Houdt met alle zaken rekening! Werk niet altijd met tekst, maar zorg voor een creatieve affiche!
- b. Groepsverdeling:
 - ✓ Zorg voor zo'n drie verschillende affiches, waarop telkens dezelfde inhoud naar voren komt. Je gaat ook de presentatie in kleinere groepjes uitvoeren.
 - ✓ Verdeel de groep dus in drie kleinere groepjes.
- c. Tijdsduur:
 - ✓ Je krijgt zo'n 45 minuten om de affiche te ontwerpen.
- d. Materiaal:
 - ✓ Pc
 - ✓ Papier
 - ✓ Schaar
 - ✓ Plakband, lijm
 - ✓ Kleurtjes, stiften
 - ✓ Tijdschriften
 - ✓ Andere materialen die je nodig hebt
- e. Presenteer nu je affiche aan de rest van de klas, waarbij de inhoud van dit onderdeelje duidelijk wordt voor de anderen.

Figuur 9: creatieve achtergrond affiche

Conclusie:

De locatie van je evenement zorgt ervoor dat je evenement slaagt of mislukt. Vul de tabel verder aan.

Samenvattend kader:

De locatie bepaalt voor een groot deel de uitstraling en sfeer van je evenement. Je kunt dus rustig stellen dat de locatie een evenement kan maken of kraken. Vergeet vooral niet om rekening te houden met praktische aspecten.

Met welke zaken moet men rekening houden? Noteer minstens vijf belangrijke elementen die voor ons evenement belangrijk zijn.

- Parkeergelegenheid
- Bereikbaarheid (auto, openbaar vervoer, fiets, te voet,...)
- Toegang mindervaliden
- Vaste leveranciers
- Inrichting: catering, toiletten, vestiaires, ...
- ...

Samenvattende tabel 2

1.3.3. Hoe zorgen we voor de bekendheid van ons evenement?

De mogelijke klanten moeten natuurlijk op de hoogte zijn van het evenement dat jullie gaan organiseren. Daarom is het zeer belangrijk om gericht **promotie** te voeren. Onder promotie valt de communicatie van een bedrijf gericht op het stimuleren van de verkoop. Dit kan natuurlijk op heel wat manieren.

Opdracht:

- Ga in de school op zoek naar voorbeelden van 'promotie'. Maak een foto met je gsm als bewijs hiervan!
- Voor deze opdracht heb je een gsm nodig als materiaal.
- Maak groepjes van drie.
- Fluister in de gangen en stoor de rest niet!
- Je krijgt vijftien minuten de tijd om even rond te lopen in de school. Dat betekent dat je gericht op zoek gaat naar 'promotiemateriaal'.

Figuur 9: folder als voorbeeld van promotiemateriaal

Noteer welke vormen van 'promotiemateriaal' je bent tegengekomen op school.

Reclame via tv-schermen, folders, banner, affiches, ...

Bestudeer aandachtig de onderstaande website. Je kan de site bezoeken door de onderstaande QR-code te scannen.

QR-code: verschillende vormen van promotiemateriaal
Bron: https://goo.gl/lcZV2e

Tabel 9: vormen van promotiemateriaal

Noteer minstens vijf andere vormen om promotie te voeren die voor jullie belangrijk zouden kunnen zijn.

Website, Twitter, Facebook, persbericht, advertentie, radio, flyers, affiches, visitekaartjes, reclamepanelen, mond-aan-mond-reclame, ...

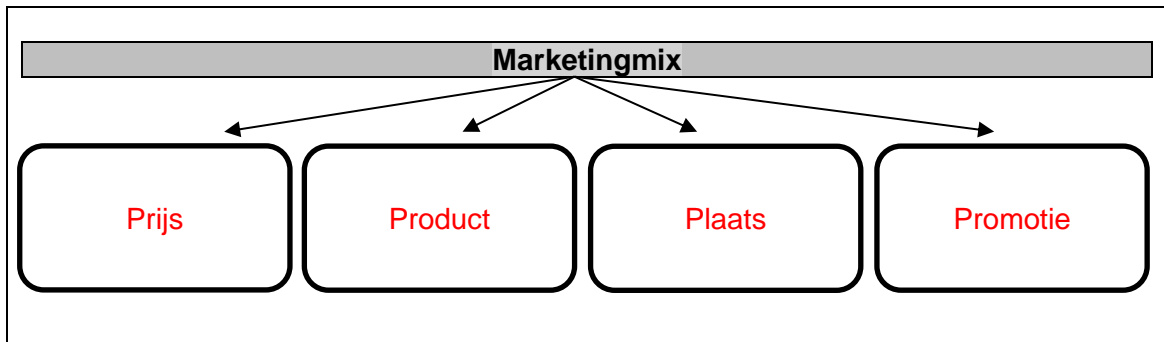
Opdracht:

- a. Ontwerp een creatieve en aantrekkelijke **affiche** om promotie te maken in de school en eventueel op andere plaatsen. Zorg ervoor dat de consument meteen aangetrokken wordt om je evenement te bezoeken!
- ✓ Welke elementen moeten zeker op je affiche staan? Bestudeer je gemaakte foto's.
 - ✓ Bestudeer de marketingmix aan de hand van onderstaande QR-code.

Tabel 10: vormen van promotiemateriaal

- ✓ Vul in de tabel hieronder aan welke elementen aan bod komen in de **marketingmix (4P's)**. Het is de basisinformatie voor je affiche!

Tabel 11: marketingmix

- ✓ Ga nu bij de andere groepen even op bezoek om verdere informatie te bekomen die je kan gebruiken voor je affiche. Houd rekening met de marketingmix!

- b. Kies een groepje van vier à vijf leerlingen en maak een affiche!

Verdeling:

Affiche 1	Leerling a, b, c, d en e	Affiche 2	Leerling f, g, h, i en j
Affiche 3	Leerling k, l, m, n en o	Affiche 4	Leerling p, q, r, s en t

- c. Tijdsduur:

Je krijgt 45 minuten om de informatie te verwerken in een creatieve en aantrekkelijke affiche!

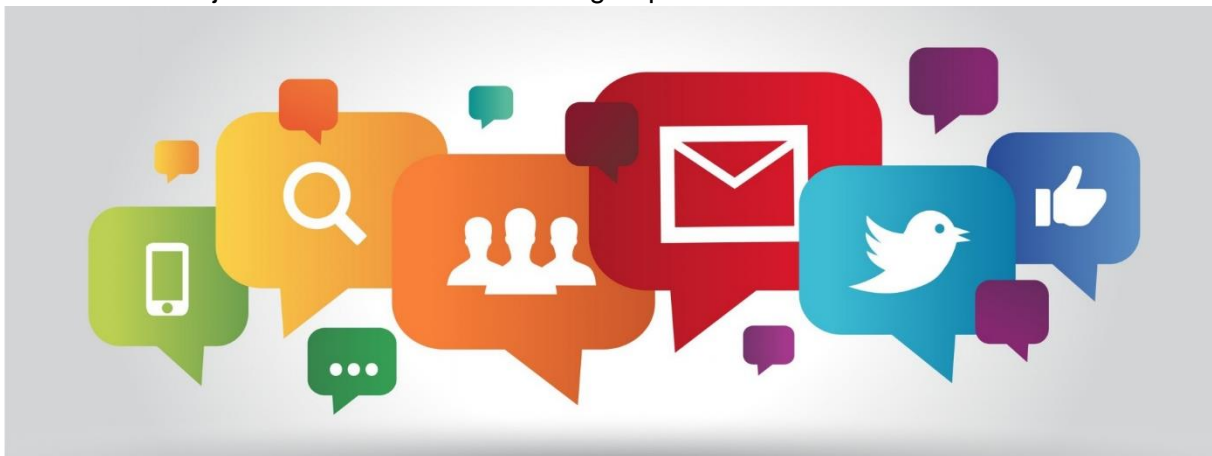
d. Materiaal:

- ✓ Pc of tablet
- ✓ Papier
- ✓ Stiften en kleurpotloden
- ✓ Schaar en lijm
- ✓ Tijdschriften

e. Afspraken:

- ✓ Verdeel het werk in de groep en werk rustig aan deze opdracht.
- ✓ Zorg dat je het materiaal met respect behandelt.
- ✓ Indien er vragen zijn, steek je hand in de lucht. De begeleidende leerkracht komt je zo snel mogelijk verder helpen.

f. Presenteer je affiche aan de rest van de groep!

Figuur 10: verschillende vormen van promotie

Conclusie:

Hieronder vind je een samenvattend kader in verband met de promotie van het muziekevenement.

Noteer de volgende basisbegrippen op de juiste plaats in het kader.

Kies uit: folders – marketingmix – promotie (2x) – product – affiches – social media – pers – prijs – advertenties – banners – plaats

<p><u>Samenvattend kader:</u></p> <p>Het is heel belangrijk dat de consument weet dat jij als producent een muziekevenement organiseert. Het is dus heel belangrijk om promotie te voeren.</p> <p>Promotie kan in verschillende vormen naar voren komen, zoals bijvoorbeeld: folders, banners, affiches, social media, pers, advertenties, enz.</p> <p>Natuurlijk is de inhoud van de promotie heel belangrijk. Dit komt zeker aan bod wanneer je de marketingmix hanteert. Welke elementen komen hier nu zoal aan bod? Deze kunnen we makkelijk onthouden door middel van de 4 P's: prijs, product, plaats, promotie!</p>	
---	---

Samenvattende tabel 3

1.3.4. Een evenement: een spel van vraag en aanbod!

Ondertussen weten jullie al dat je een fictief muzikaal evenement zal organiseren. Jullie zijn de organisatoren van het evenement. Met andere woorden, jullie zijn de **producenten of de aanbieders** van een bepaald **product**. Dat product kan een **goed** of **dienst** zijn. In dit geval, het muzikfestival, spreken we eerder van een dienst, omdat we niet echt tastbare goederen aanbieden.

Jullie, als organisator of producent van het evenement, willen natuurlijk zoveel mogelijk mensen aantrekken om het evenement te bezoeken. Het is belangrijk dat jullie evenement aantrekkelijk is. De mensen die het evenement bezoeken, zijn de **consumenten of de vragers naar een product**. Zij ‘gebruiken’ het product. In dit geval komen ze naar jullie evenement. Natuurlijk willen jullie zoveel mogelijk mensen ontvangen op jullie evenement!

De **vraag naar een product** en het **aanbod van een product** bepalen dus de **markt**, bijvoorbeeld de koffiemarkt, groenten- en fruitmarkt, ofwel de markt van muziek-evenementen!

1 De markt

De markt is de plaats waar vragers naar producten en aanbieders van producten samenkomen. Beide partijen komen met elkaar op de markt.

We kunnen twee soorten markten onderscheiden. Deze vind je in de tabel hieronder.

De wekelijkse markt	Abstracte markt waar totaal van vraag en aanbod van een bepaald product (goed of dienst) elkaar ontmoeten
 <p style="text-align: center;"><i>Figuur 11: wekelijkse markt</i></p>	 <p style="text-align: center;"><i>Figuur 12: markt van tv's</i></p>
<p>Krantenkop: A, B, D</p>	<p>Krantenkop: C, E, F</p>

Tabel 12: de markt

Plaats de onderstaande krantenkoppen in het juiste vakje in de bovenstaande tabel.

- A “Meer dan duizend bezoekers op de wekelijkse rommelmarkt afgelopen zondag”
- B “Marktkramer deelt gratis wafels uit aan kinderen”
- C “Mercedes winnaar op Belgische automarkt”
- D “Boze standhouder op jaarmarkt stapte naar burgemeester”
- E “Beginnende ondernemers onvoldoende gewapend op de arbeidsmarkt”
- F “Sinds eind 2014 verbetering huizenmarkt”

Op allerlei manieren proberen de producenten of de aanbieders van een product zoveel mogelijk consumenten (vragers naar een product) te overtuigen om een product te verkopen. Wanneer er veel **concurrentie** is op een bepaalde markt, spreken we van een **competitieve markt** (vb. arbeidsmarkt). Voor het vervolg concentreren we ons op deze marktform.

2 Het aanbod van een product

De producenten van een product zijn de aanbieders. Ze bieden producten aan de consument aan, zoals bijvoorbeeld: Sony die HD-televisies aanbiedt aan de consument. De consument koopt producten naargelang zijn/haar behoeften. Maar wat kunnen we nu precies afleiden uit het aanbod?

Opdracht:

- a. Lees onderstaande tekst die gepubliceerd werd op de website van de school in verband met het muziekevenement.

'Leerlingen eerste graad organiseren muziekevenement!'

De leerlingen van de eerste graad van onze school gaan een muziekevenement organiseren. In het kader van een vakoverschrijdend project komen ze in aanmerking met verschillende vakken, zoals economie en handel. Ze zullen in dit project werken rond de organisatie van een muziekevenement. Dit is een zeer leerrijke ervaring voor de leerlingen!

De leerlingen hopen samen met de directie heel wat mensen aan te trekken voor het evenement. De school heeft zo'n 300 inkomticketjes laten drukken. Een ticketje voor het evenement kost 15,00 EUR. Dit is een pak minder dan andere muziekevenement.

Daarmee doen ze beter dan de concurrentie!

De leerlingen, het personeel en de directie zijn helemaal klaar voor een spetterend muziekevenement! U komt toch ook? Beslis snel, want de kaartjes zullen de deur uitvliegen!

Situatieschets 1

- b. Beantwoord de onderstaande vragen aan de hand van de bovenstaande situatieschets.
1. Wie biedt er in het bovenstaande tekstje een product aan?
De school: directie, personeel en leerlingen bieden een dienst aan (= muziekevenement).
 2. Voor welk bedrag wordt een ticketje voor het muziekevenement verkocht?
15,00 EUR
 3. Hoeveel ticketjes worden er vanaf de start van de verkoop aangeboden?
300 ticketjes

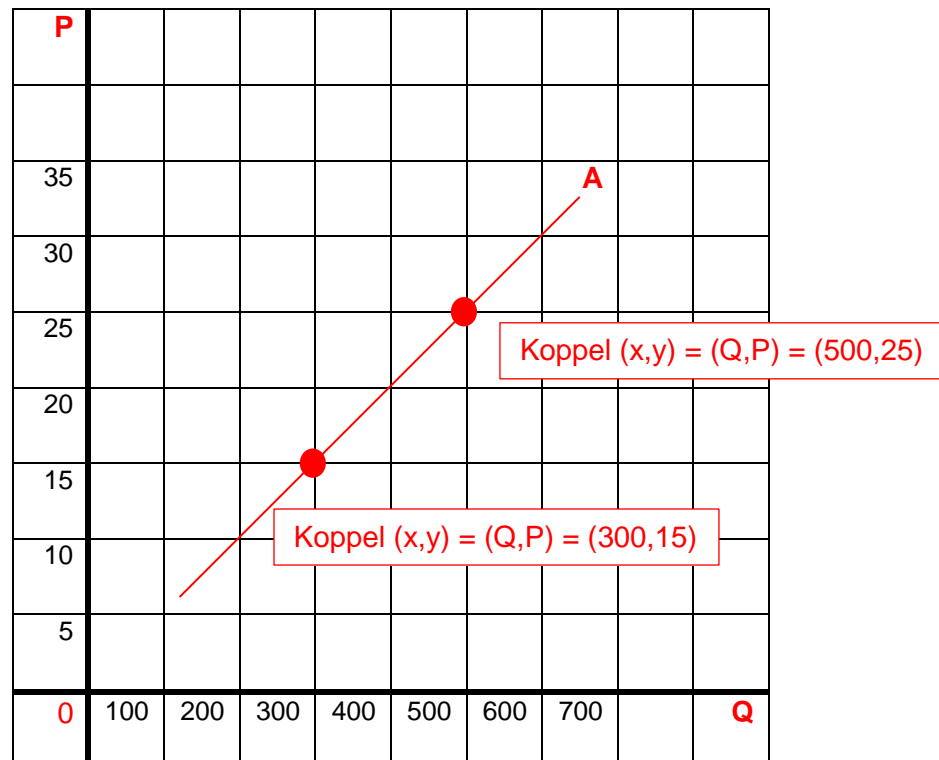
De bovenstaande gegevens kunnen we voorstellen in een **assenstelsel**. Net zoals bij andere vakken, zoals bijvoorbeeld wiskunde, zal je hier heel nauwkeurig moeten werken!

Op de **x-as** staat de **hoeveelheid**, voorgesteld door de letter '**Q**'. De '**Q**' is de afgeleide letter van het Engels woord 'quantity', wat hoeveelheid betekent in het Nederlands.

Op de **y-as** staat de **prijs**, voorgesteld door de letter '**P**'. De '**P**' is de afgeleide letter van het Engels woord 'price', wat we kunnen vertalen als de prijs van een product.

Een punt op de grafiek noemen we een **koppel**. In de wiskunde worden koppels als volgt voorgesteld: (x,y) . We kunnen dit herleiden naar het koppel **(Q,P)** .

- c. Plaats de volgende gegevens op het assenstelsel op de volgende pagina: $P - Q - 0$ (oorsprong).
- d. Welk koppel kan je op het assenstelsel voorstellen door middel van bovenstaande gegevens? Noteer het koppel als volgt: $(x,y) = (Q,P) = (300,15)$. Plaats het koppel ook in het assenstelsel.

Assenstelsel 1: het aanbod

Het muziekevenement blijkt een ongelooflijk succes. De kaartjes zijn in een mum van tijd uitverkocht. De school merkt ook dat mensen meer geld willen geven dan 15,00 EUR voor een inkomticketje. De consument wil gemiddeld zelfs 25,00 EUR besteden aan een ticketje.

- e. Wanneer de consument bereid is om meer te betalen voor een inkomticketje, zal de school dan meer of minder inkomticketjes verkopen? Leg uit waarom.
De school zal meer inkomticketjes aanbieden, tegen een hogere verkoopprijs. De school zal meer opbrengsten hebben. Hoe hoger de prijs, hoe meer inkomticketjes de school zal aanbieden (tot het maximum is bereikt).
- f. De school gaat in dit geval zo'n 500 inkomticketjes ter beschikking stellen voor het muziek- evenement. Welk nieuw koppel ontstaat er?
Koppel $(x,y) = (Q,P) = (500,25)$
- g. Duid dit koppel ook aan in het assenstelsel.
- h. Teken nu ook de **aanbodcurve (A)**. Dit doe je door beide koppels te verbinden. De aanbodcurve is de grafische voorstelling van de aangeboden hoeveelheid t.o.v. een bepaalde prijs hiervoor.
- i. Hoe verloopt de aanbodcurve?
Stijgend
- j. Is hier een verklaring voor?
Hoe hoger de prijs, hoe meer producten (goederen of diensten) men gaat aanbieden!

3 De vraag naar een product

De vragers naar een product zijn de consumenten. Ze kopen producten aan bij de producent, zoals bijvoorbeeld een consument die een tv van Sony aankoopt. De consument koopt producten naargelang zijn/haar behoeften. Maar wat kunnen we nu precies afleiden uit de vraag naar een product?

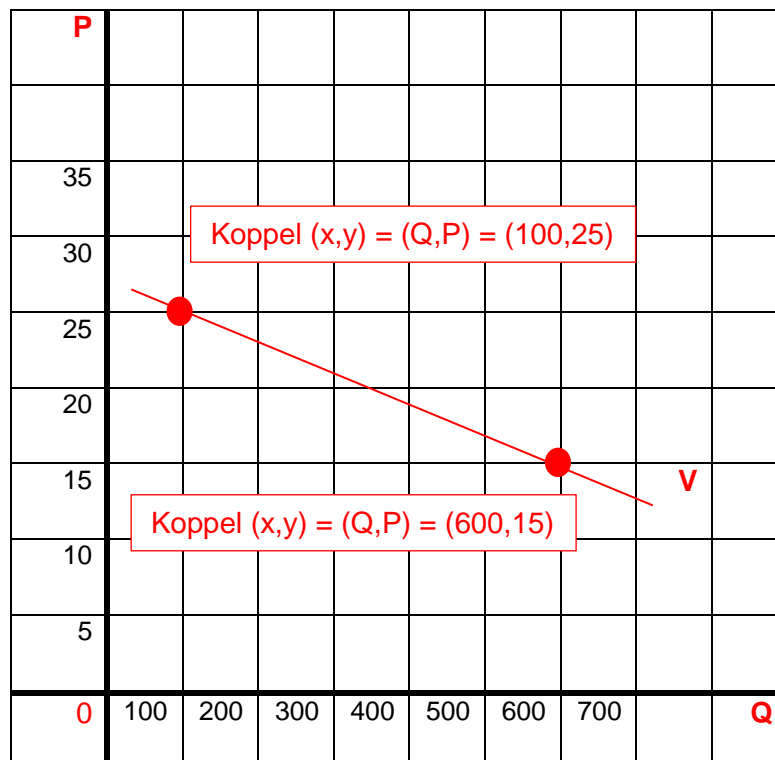
Opdracht:

Zoals je merkt was er heel wat belangstelling voor de inkomticketjes van jullie muziekevenement. Er waren zo'n 600 mensen geïnteresseerd in een inkomticketje tegen een prijs van 15,00 EUR.

a. Welk koppel kan je hieruit afleiden?

Koppel $(x,y) = (Q,P) = (600,15)$.

b. Stel dit koppel voor op de onderstaande grafiek.

Assenstelsel 2: de vraag

c. De beschikbare inkomticketjes waren snel uitverkocht. Toch merkte de school dat mensen bereid zijn om meer te betalen, zelfs tot zo'n 25,00 EUR/ticket. Daardoor zijn nog 100 mensen geïnteresseerd in het muziekevenement. Welk koppel kan je hieruit afleiden?

Koppel $(x,y) = (Q,P) = (100,25)$

d. Wanneer de prijs stijgt, zullen er dan meer of minder mensen geïnteresseerd zijn in een inkomticket?

Er zijn minder mensen geïnteresseerd. De gevraagde hoeveelheid daalt bij een prijsstijging!

e. Teken de **vraagcurve (V)**. Dit doe je door beide koppels te verbinden met elkaar. De vraagcurve is de grafische voorstelling van de gevraagde hoeveelheid met de bijhorende prijs bij een bepaalde hoeveelheid.

f. Hoe verloopt de vraagcurve? Leg uit waarom.

De vraagcurve verloopt dalen, omdat de prijs en de gevraagde hoeveelheid een omgekeerd evenredig verband hebben met elkaar. Bij een lage prijs zal de gevraagde hoeveelheid hoog zijn, en omgekeerd.

Opdracht:

Stel deze theorie voor aan de hand van een dagdagelijks voorbeeld. Je kan bijvoorbeeld werken met een weegschaal. Wanneer de weegschaal in balans is, zijn vraag en aanbod in evenwicht.

Conclusie

Hieronder vind je een samenvattend kader in verband met de vraag naar en het aanbod van producten op een competitieve markt.

Noteer de volgende basisbegrippen op de juiste plaats in het kader.

Kies uit: dalend – stijgend – vraagcurve – aanbodcurve – aanbod van een product – vraag naar een product – consument – markt – producent – concurrentie – competitieve markt.

Samenvattend kader:

Jullie, als organisator of **producent** van het evenement, willen natuurlijk zoveel mogelijk mensen aantrekken om het evenement te bezoeken. Het is belangrijk dat jullie evenement aantrekkelijk is. De mensen die het evenement bezoeken, zijn de **consumenten** of de vragers naar een product. Zij 'gebruiken' het product. In dit geval komen ze naar jullie evenement. Natuurlijk willen jullie zoveel mogelijk mensen ontvangen op jullie evenement!

De vraag naar een product en het aanbod van een product bepalen dus de **markt!** In een markt waar er veel **concurrentie** aanwezig, spreken we van een **competitieve markt**.

Het **aanbod van een product** geeft de aangeboden hoeveelheid van een product weer tegen een bepaalde prijs. De **aanbodcurve** is de grafische voorstelling van het verband tussen de aangeboden hoeveelheid en een bepaalde prijs. De aanbodcurve verloopt **stijgend**, omdat er sprake is van een rechtevenredig verband. Wanneer de prijs van een product stijgt, zal de producent meer producten gaan aanbieden, en omgekeerd.

De **vraag naar een product** geeft de gevraagde hoeveelheid van een product weer tegen een bepaalde prijs. De **vraagcurve** is de grafische voorstelling van het verband tussen de gevraagde hoeveelheid en een bepaalde prijs. De vraagcurve verloopt **dalend** en kent een omgekeerd evenredig verband. Wanneer de prijs stijgt van een bepaald product, daalt de gevraagde hoeveelheid, en omgekeerd.

Samenvattende tabel 4

1.3.5. Het financiële plaatje van ons evenement, een makkie?

1 Leiden kosten en opbrengsten tot winst of verlies?

Een van de belangrijkste aspecten bij de organisatie van een muziekevenement is het financiële aspect. Kunnen we spreken van een succes (of financieel vlak)? Dan is er **winst!** Wanneer er **verlies** geleden is, kunnen we spreken van een mislukking. Winst is een van de belangrijkste doelstellingen van een onderneming of organisatie. Indien dit niet zo is, gaat het vaak om een **social-profitorganisatie**.

Om de winst (of verlies) te kunnen berekenen moeten we de 'kosten' en 'opbrengsten' van ons muziekevenement kennen. Om te kunnen produceren, moeten er kosten worden gemaakt. De geproduceerde eenheden zullen later verkocht worden. De winst is het positieve verschil van de opbrengsten minus de kosten. Wat zijn 'kosten' en 'opbrengsten'? Scan de QR-code voor meer informatie!

QR-code: kosten en opbrengsten	
Kosten	Opbrengsten
 <p>Bron: https://goo.gl/ynwsAs Opmerking: Lees enkel het eerste stukje van soorten kosten en constante en variabele kosten!</p>	 <p>Bron: https://goo.gl/XfK3DS</p>

Tabel 13: kosten en opbrengsten

Eerder klaar? Alles begrepen?

Bekijk dan het onderstaande filmpje! Ready, set, go!

QR-code: kosten en opbrengsten
 <p>Bron: https://goo.gl/vMo4Ba</p>

Tabel 14: kosten en opbrengsten (filmpje)

Vragen bij informatieve bronnen:

1. Noteer een synoniem voor opbrengsten. Leg ook kort even uit.
Opbrengst = omzet (= totale verkopen)
2. Noteer in formulevorm waaruit de totale kosten bestaan. Leg ze ook kort uit.
Totale kosten = constante kosten + variabele kosten
Totale variabele kosten: kosten die veranderen met de productiehoeveelheid
Totale constante kosten: kosten die er altijd zijn en die niet wijzigen in functie van de productiehoeveelheid.
Voorbeeld:
In de indeling van je kosten maak je een opsplitsing tussen de vaste en variabele kosten van je evenement. Vaste kosten zijn onafhankelijk van het aantal genodigden, zoals entertainment, sprekers en audiovisuele apparatuur. Variabele kosten bewegen mee met het aantal gasten, denk bijvoorbeeld aan cateringkosten of programmaboekjes.
3. Noteer hoe je de winst berekent.
Totale winst = totale opbrengsten – totale kosten

Opdracht:

- a. Je krijgt een envelop met verschillende kaartjes op. Het is de bedoeling dat je de kaartjes rangschikt volgens 'kosten' en 'opbrengsten'.
- b. Materiaal:
 - ✓ Magneetbord met magneten
 - ✓ Envelop met kaartjes
- c. Tijdsduur:
 - ✓ Je krijgt zo'n 10 minuten de tijd om de kaartjes te ordenen en te overleggen in groep.
- d. Afspraken:
 - ✓ Werk rustig in groep.
 - ✓ Indien er vragen zijn, steek je hand in de lucht!

Opdracht:

- a. Je hebt daarnet alle kaartjes gerangschikt onder kosten en opbrengsten. Bereken nu het totaal van alle kosten en opbrengsten.
- b. Materiaal:
 - ✓ Magneetbord met magneten en stift
 - ✓ Envelop met kaartjes
 - ✓ Rekenmachine
- c. Tijdsduur:
 - ✓ Je krijgt zo'n 5 minuten de tijd om de berekening i.v.m. het totaal van kosten en opbrengsten te doen.
- d. Afspraken:
 - ✓ Werk rustig in groep.
 - ✓ Indien er vragen zijn, steek je hand in de lucht!

Opdracht:

- a. Is er sprake van winst of verlies? Maak de berekening op het whiteboard.
- b. Materiaal:
 - ✓ Magneetbord met magneten en stift
 - ✓ Envelop met kaartjes
 - ✓ Rekenmachine
- c. Tijdsduur:
 - ✓ Je krijgt zo'n vijf minuten om in groep te berekenen of er sprake is van winst of verlies.
- d. Afspraken:
 - ✓ Werk rustig in groep.

2 Grafische voorstelling van kosten, opbrengsten, winst/verlies en break-even

De organisatie van een muziekevenement gaat ook gepaard met heel wat financiële gegevens, zoals 'kosten, opbrengsten, winst, verlies en break-even'. Het is dus ook nuttig om deze gegevens in een grafiek voor te stellen.

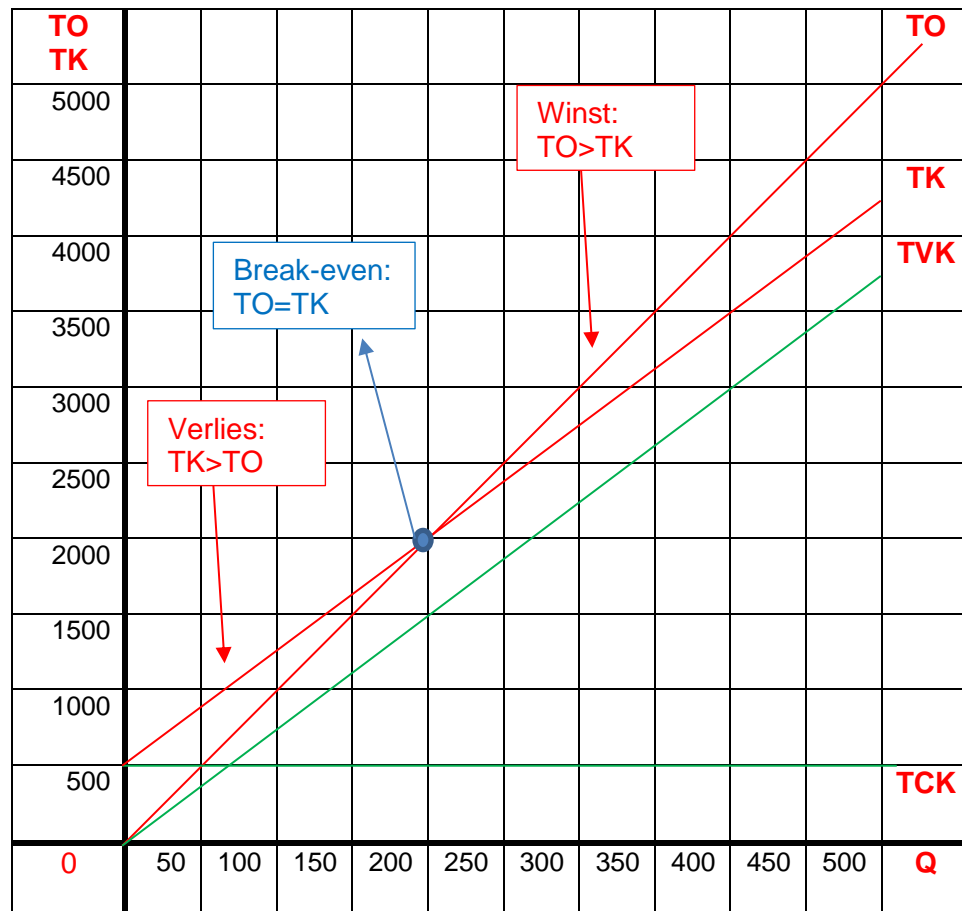

Opdracht:

1. Stel de onderstaande gegevens voor op de grafiek.

Hoeveelheid (Q)	Opbrengsten (TO)	Constante kosten (TCK)	Variabele kosten (TVK)	Totale kosten (TK)
0	0,00	500,00	0,00	500,00
100	1 000,00	500,00	750,00	1 250,00
200	2 000,00	500,00	1 500,00	2 000,00
300	3 000,00	500,00	2 250,00	2 750,00
400	4 000,00	500,00	3 000,00	3 500,00
500	5 000,00	500,00	3 750,00	4 250,00

Tabel 15: cijfergegevens voor grafiek

Assenstelsel 3: TO, TK, winst/verlies, break-even

2. Hoe bereken je de opbrengsten? Noteer ook in cijfers.

Opbrengsten = prijs x hoeveelheid

Vb.: 5 000,00 EUR = 10,00 EUR x 500 st.

3. Hoe bereken je de totale kosten?

TK = TVK + TCK

Vb.: 1 250,00 EUR = 500,00 EUR + 750,00 EUR

4. Hoe bereken je de winst?
 $Winst\ (verlies) = TO - TK$
5. Is er sprake van winst of verlies bij een hoeveelheid van 150 inkomticketjes?
 $TO: 150 \times 10,00 = 1\ 500,00\ EUR$
 $TK: 1\ 600,00\ EUR$
 $Winst/verlies: TO - TK: 1\ 500,00\ EUR - 1\ 600,00\ EUR = -100,00\ EUR$
Conclusie: Er is sprake van 100,00 EUR verlies.
6. Is er sprake van winst of verlies bij een hoeveelheid van 400 inkomticketjes?
 $TO: 400 \times 10,00\ EUR = 4\ 000,00\ EUR$
 $TK: 3\ 500,00\ EUR$
 $Winst / verlies: TO - TK = 4\ 000,00\ EUR - 3\ 500,00\ EUR = 500,00\ EUR$
Conclusie: Er is sprake van 500,00 EUR winst.
7. Is er sprake van winst of verlies bij een hoeveelheid van 200 inkomticketjes?
 $TO: 200 \times 10,00\ EUR = 2\ 000,00\ EUR$
 $TK: 2\ 000,00\ EUR$
 $Winst / verlies: TO - TK: 2\ 000,00\ EUR - 2\ 000,00\ EUR = 0,00\ EUR$
Conclusie: Er is noch winst, noch verlies. De opbrengsten zijn gelijk aan de kosten. Dit is het break-evenpunt.
8. Duid het break-evenpunt aan op de grafiek.

Conclusie

Hieronder vind je een samenvattend kader in verband met het financiële plaatje van de organisatie van een muziekevenement.

Noteer de volgende basisbegrippen op de juiste plaats in het kader.

Kies uit: break-even - winst - constante kosten - variabele kosten – verlies - totale kosten - opbrengsten

Samenvattend kader:

Een van de belangrijkste doelstellingen bij de organisatie van een muziek-evenement is het maken van winst. Dan kan je, op financieel vlak, spreken van een succes. Indien men verlies maakt, door bijvoorbeeld een tegenvallend bezoekersaantal, kan men spreken van een mislukking.

Om de winst te kunnen berekenen, moeten we eerst iets meer weten over de kosten en de opbrengsten. De **totale kosten** kunnen worden opgedeeld in constante kosten en variabele kosten. **Variabele kosten** zijn kosten die beïnvloed worden door de productiehoeveelheid. **Constante kosten** zijn er altijd, zelfs als men niks produceert. Ze blijven constant en worden niet beïnvloed door de productieomvang. Wanneer we de totale kosten (TK) willen berekenen, moeten we de variabele kosten (TVK) optellen met de constante kosten (TCK).

De **opbrengsten** worden vooral bepaald door de verkopen. De opbrengsten (TO) berekenen we aan de hand van de prijs en de hoeveelheid.

Wanneer we dus de winst willen berekenen, moeten we de opbrengsten (TO) verminderen met de kosten (TK). Indien dat resultaat positief is, kunnen we spreken van **winst**. Indien het resultaat negatief is, kunnen we spreken van **verlies**.

Wanneer de kosten gelijk zijn aan de opbrengsten, kunnen we spreken van **break-even**.

Samenvattende tabel 4

Uitbreiding:

Wanneer we een evenement organiseren moeten we ook een **boekhouding** hanteren. De boekhouding bestaat uit verschillende documenten. Twee daarvan zijn de **resultatenrekening** en de **balans**.

De resultatenrekening is het document waar de kosten en opbrengsten in bijgehouden worden. Hieruit kunnen we dus ook het resultaat (winst of verlies) afleiden.

In de balans worden de bezittingen en de schulden opgesomd. Bij een correcte balans zijn beide elementen in evenwicht!

Voorbeeld: balans

Activa	Balans x/x/x	Passiva
Vaste activa	Eigen vermogen	
Vlottende activa	Vreemd vermogen	
<i>= Totaal der activa</i>		<i>= Totaal der passiva</i>
<i>= Totaal der bezittingen</i>		<i>= Totaal der schulden</i>

Voorbeeld resultatenrekening:

Resultatenrekening x/x/x:	
Omzet (TO)	= totaal omzet
Kosten (TK)	= totaal kosten
<i>Resultaat (winst / verlies)</i>	<i>= TO - TK</i>

1.4. Reflecteren

Stel nu een mindmap op over de besproken onderdeeljes.

Bijlagen

Budgettering: Kaartjes in verband met kosten en opbrengsten:

Communicatie	Website maken (150,00 EUR / jaar)
Marketing: affiches, folders (250,00 EUR)	Ticketing: drukken ticketjes (100,00 EUR)
Promotie: borden, panelen (75,00 EUR)	Locatie
Huur van de zaal incl. andere aspecten (indien keuze voor evenement in zaal: 500,00 EUR)	Inrichting en decoratie: 50,00 EUR
Catering	Toog, drank en versnaperingen (800,00 EUR)
Invulling	Entertainment: DJ's (600,00 EUR)
Vergunningen: SABAM (auteursrechten), Billijke vergoeding (uitvoerdersrechten) (afhankelijk van inkomprijs en oppervlakte locatie: 250,00 EUR)	Audiovisuele ondersteuning
Licht- en geluidsinstallatie (600,00 EUR)	Personeel
Cateringmedewerkers (225,00 EUR)	Andere medewerkers (100,00 EUR)

BTW en belastingen (400,00 EUR)	Onvoorziene kosten (150,00 EUR)
<u>Opbrengsten</u>	<u>Kosten</u>
480 verkochte ticketjes aan 10,00 EUR / stuk	Gift van schoolbestuur (100,00 EUR)

Kosten = 4 250,00 EUR

Opbrengsten = 4 900,00 EUR

Resultaat: opbrengsten – kosten = winst = 775,00 EUR

Bronnenlijst

▪ Geraadpleegde bronnen

Handboeken

- VAN CAER, F.; VERHELST, K.; 'Handelwijs 2', Uitgeverij De Boeck, Berchem, 2015.
- VAN HOOFF, J.; BRAWERS, D.; 'StartSEIn', uitgeverij De Boeck, Berchem, editie 2015
- GEEN AUTEURS GEGEVEN, 'Economie Direct 3', Uitgeverij Van In, Wommelgem, 2014
- COPPIETERS, A.; SUPPLY, N.; VAN DEN BERGHE, W.; 'Economie Online (1^e jaar 2^e graad)', Uitgeverij Plantyn, Mechelen, 2009

Internetartikels

- <http://educatie-en-school.infonu.nl/diversen/117653-smart-doelen-stellen.html>
- https://padlet.com/stef_van_briel/2ly3av1gw836
- <https://kahoot.it/#/>
- <http://www.genkonstage.be/nl>
- <http://www.sportpaleis.be/nl/mobiliteit>
- <http://www.flyer.be/benl/blog/promotietips-voor-jouw-evenement>
- <https://nl.wikipedia.org/wiki/Marketingmix>
- https://padlet.com/stef_van_briel/t7a2xsd14kz7
- https://www.youtube.com/watch?v=cge_yxshYJU
- <https://www.youtube.com/watch?v=9roop9uXAKw>
- <https://www.kbctoeekomst.be/innovatie/mobilepay-betalen-met-je-smartphone>
- <https://www.economielokaal.nl/soorten-kosten/>
- [https://nl.wikipedia.org/wiki/Opbrengst_\(financieel\)](https://nl.wikipedia.org/wiki/Opbrengst_(financieel))

